Crna Gora
Državna revizorska institucija
Broj: 05-035/24-745/30
Podgorica, 20.09.2024. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

Godišnjeg finansijskog izvještaja „Rudnik uglja“ AD Pljevlja za 2023. godinu

(Konačan izvještaj)

Podgorica, septembar 2024. godine

Sadržaj:

MIŠLJENJE I PREPORUKE 3
I OPŠTI DIO 9
Pravni osnov za vršenje revizije 9
Opšti podaci o subjektu revizije 9
Vrsta, predmet i cilj revizije 11
Metode vršenja revizije 11
Kriterijumi revizije 11
Vrijeme vršenja revizije 12
DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 13
Planiranje i izvještavanje 13
Unutrašnje kontrole 15
Kancelarijsko poslovanje 18
Radni odnosi, organizacija i sistematizacija radnih mjesta 20
Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja) 22
Aktiva 22
Pasiva 34
Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) 48
Prihodi 50
Rashodi 52
Obračun troškova i učinaka 68
Iskaz o tokovima gotovine 69
Izvještaj o promjenama na kapitalu 71
Javne nabavke 71
Sudski postupci 75

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije i izjašnjenja subjekta revizije br: 02/1 – 13524/1 od 02.09.2024. godine na Preliminarni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja “Rudnik uglja” AD Pljevlja za 2023. godinu, na osnovu člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu senator **Zoran Jelić** (rukovodilac Kolegijuma) i senator **dr Milan Dabović** (član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 19.09.2024. godine usvojio je:

Konačni izvještaj o reviziji
Godišnjeg finansijskog izvještaja „Rudnik uglja“ AD Pljevlja za 2023. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji za 2023. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji „Rudnik uglja“ AD Pljevlja za 2023. godinu, sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekta revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatila sprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokaza o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Sprovedeni postupci uključili su procjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

MIŠLJENJE

Finansijska revizija

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Godišnjih finansijskih izvještaja „Rudnik uglja“ – AD Pljevlja za 2023. godinu utvrđeno je da su finansijski izvještaji za 2023. godinu sastavljeni u svim materijalnim aspektima, u skladu s važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da su prezentovani na fer i objektivan način. Utvrđena odstupanja nijesu materijalno značajna, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE** na finansijsku reviziju.

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje **skrećemo pažnju** Društvu da prilikom obračuna odloženih poreskih obaveza u skladu sa MRS 12 primjenjuje prosječnu poresku stopu.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE POZITIVNOG MIŠLJENJA NA FINANSIJSKU REVIZIJU

Nalaz: Društvo je prilikom obračuna odloženih poreskih obaveza koristilo najveću propisanu stopu poreza na dobit u iznosu od 15%, dok je Međunarodnim računovodstveni standardom 12 u paragrafu 49 navedeno da se kod različitih nivoa oporezivog prihoda primjenjuje prosječna poreska stopa.
Društvo nije izvršilo obračun odloženih poreskih sredstava u iznosu od 249.798,93 € i na kraju perioda nije izvršeno „prebijanje“ sa odloženim poreskim obavezama. Sa prethodno utvrđenom razlikom od 54.645 €, pozicija Iskaza o ukupnom rezultatu „Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja“ je prikazana u manjem iznosu od **304.443,93 €**

Preporuka F1: Društvo treba da vrši pravilan obračun privremenih razlika, kao i da vrši obračun odloženih poreskih obaveza primjenom propisanih stopa shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, i da izvrši ispravku greške u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Revizija pravilnosti

REVIZIJOM PRAVILNOSTI Godišnjih finansijskih izvještaja DOO „Rudnik uglja" – AD Pljevlja za 2023. godinu, utvrđeno je da Društvo nije u potpunosti uskladilo poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenosti poslovanja Društva sa sljedećim propisima: Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakonom o rudarstvu, Zakonom o radu, Zakonom o javnim nabavkama, Uredbom o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, Pravilnikom o zaradama, Pravilnikom o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i obaveza pravnog lica i Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne i djelatnosti i druga pravna lica. Slučajevi neusklađenosti, pojedinačno ili zbirno imaju i materijalan i prožimajući karakter u odnosu na postavljene kriterijume za reviziju pravilnosti, na osnovu čega nadležni Kolegijum DRI izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE NA REVIZIJU PRAVILNOSTI.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA NA REVIZIJU PRAVILNOSTI

Nalaz DRI: Društvo nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, obezbijedilo organizaciju knjigovodstva uspostavljanjem dvokružnog sistema organizovanja knjigovodstva tj. pored finansijskog knjigovodstva nije uvelo i sistem obračuna troškova i učinaka korišćenjem računa Klase 9. Na ovaj način postoji mogućnost nerealnog iskazivanja podataka o cijeni koštanja zaliha gotovih proizvoda i nezavršene proizvodnje u Iskazu o finansijskoj poziciji i neobjektivnog evidentiranja rashoda i prihoda u Iskazu o ukupnom rezultatu.

Preporuka P1: Društvo treba da, u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, pored finansijskog knjigovodstva uvede i sistem obračuna troškova i učinaka korišćenjem računa Klase 9.

Nalaz DRI: Društvo je izradilo Procjenu ulaganja na rekultivaciji površina Rudnika uglja AD Pljevlja za period od 2020. – 2025. godine, prema kojoj na rekultivaciju površina treba uložiti 3.395.053 €. Zaključno sa 2023. godinom ukupno je za rekultivaciju odlagališta uloženo 289.553 €, odnosno svega 8,53% za tri godine. Imajući u vidu da je Društvo izvršilo kratkoročno rezervisanje za namjenu rekultivacije odlagališta u iznosu od 182.677 €, odnosno dio koji će za tu namjenu uložiti u toku 2024. godine, pa bi ukoliko bi i taj cjelokupan iznos bio uložen, na kraju 2024. godine, kao četvrte godine iz Procjene ukupno bilo uloženo 472.230 € ili 13,91%.

Preporuka P2: Društvo treba da vrši rekultivaciju na osnovu Zakona o rudarstvu, Uredbe o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenju tih sredstava, a sve u skladu sa važećim Rudarskim projektom. Takođe, Društvo treba da iskoristi namjenski rezervisana sredstva za rekultivaciju po Procjeni iz 2021. godine.

Nalaz DRI: Nadležno Ministarstvo, nije shodno Zakonu i Uredbi o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenju tih sredstava izvšilo Obračun godišnjeg iznosa sredstava za rekultivaciju, i nije donijelo Rješenje o godišnjem iznosu sredstava za rekultivaciju. Takođe, Ministarstvo nije izvršilo stručni nadzor nad izvođenjem radova na rekultivaciji i u vezi s tim nije sačinilo izvještaj.

Preporuka drugom organu PDO1: Nadležno Ministarstvo treba shodno Zakonu o rudarstvu da izvrši obračun sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi i da odobrava i prati korišćenje tih sredstava. Ministarstvo treba da preko formirane komisije shodno Uredbi izvrši stručni nadzor nad izvođenjem radova na rekultivaciji, kao i kontrolu izvedenih radova i njihovu usklađenost sa rješenjem iz odobrenog rudarskog projekta i provjeru utrošenih sredstava, o čemu sačinjava izvještaj.

Nalaz DRI: Društvo nije, u skladu sa čl. 7 i 11 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru odredilo lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, niti usvojilo Plan za unapređenje upravljanja i kontrola.
Društvo nije, u skladu sa čl. 18 Zakona sačinilo Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. godinu.
Društvo nije donijelo proceduru za prijavljivanje i postupanje po sumnjama na nepravilnosti i prevare, niti odredilo lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare, što nije u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Preporuka P3: Društvo treba da u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru: odredi lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, usvoji Plan za unapređenje upravljanja i kontrola i sačinjava Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola, donese proceduru za prijavljivanje i postupanje po sumnjama na nepravilnosti i prevare i odredi lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Nalaz DRI: Tokom 2022. i 2023. godine Društvo je slobodna radna mjesta popunjavalo preuzimanjem lica na osnovu Sporazuma o preuzimanju od drugog poslodavca (uglavnom iz realnog sektora) i sa istima zaključivalo ugovore o radu. Navedeno nije u skladu sa članom 24 Zakona o radu kojim je predviđeno da je Zavod za zapošljavanje dužan da, na zahtjev poslodavca, javno oglasi slobodno radno mjesto u privrednom društvu, javnoj ustanovi i drugoj javnoj službi, čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, odnosno jedinica lokalne samouprave, u skladu sa posebnim zakonom. U slučajevima kada se kao poslodavac javlja privredno društvo čiji je većinski vlasnik Država, javni oglas predstavlja konstitutivni element zasnivanja radnog odnosa, i društvo je u obavezi da raspiše javni oglas za upražnjeno radno mjesto, kako bi se svim licima pružila jednaka šansa da konkurišu.

Preporuka P4: Preporučuje se Društvu da slobodna radna mjesta popunjava u skladu sa članom 24 Zakona o radu putem javnog oglašavanja.

Nalaz DRI: Društvo nije donijelo Odluku o rasporedu radnog vremena po smjenama, što nije u skladu sa članom 67 Zakona o radu. Takođe, Društvo nije u skladu sa članom 64 Zakona o radu uvelo prekovremeni rad pisanom odlukom prije početka rada, ni obavijestilo inspektora rada o uvođenju prekovremenog rada.

- Društvo nije dostavljalo zaposlenima pisanu ponudu za izmjenu ugovora o radu (kod produžavanja ugovora o radu sa zaposlenim na određeno vrijeme), što nije u skladu sa čl. 48 Zakona o radu, kojim je predviđeno da se ponuda dostavlja u pisanom obliku i sadržaj ponude i pravne posljedice koje mogu da nastanu odbijanjem ponude, ako su predviđene ovim zakonom.

Preporuka P5: Društvu treba da postupa u skladu sa odredbama Zakona o radu u pogledu: uvođenja smjenskog i prekovremenog rada, kao i izmjena ugovorenih uslova rada.

Nalaz DRI: Društvo je dio zemljišta površine od 1.361.590,39 m^2 stečenog na osnovu kupoprodajnog ugovora zaključenog sa „Agrokooperativom Doganje u stečaju“, koje se ne nalazi na eksploatacionom području vrednovalo na način što je od ugovorene vrijednosti od 1.380.482,27 € za ukupnu kupljenu površinu (1.489.604,89 m^2), oduzeta vrijednost parcela koje se nalaze na eksploatacionom području 1.049.718,90 €, površine 128.014,50 m^2. Za zemljište čije se parcele nalaze na eksploatacionom području nije posebno izvršena procjena, već je korišćen izvještaj o procjeni drugih parcela sa tog područja (Ilino brdo) i ako se tri parcele vode na drugu KO (KO Pljevlja ukupne površine 6.667,50 m^2). Na ovaj način iskazana vrijednost zemljišta sa pouzdanošću ne odražava njegovu pravu vrijednost, posebno za dio zemljišta koje se nalazi van ekploatacionog područja površine 1.361.590,39 m^2 koje je početno vrednovano od 330.763,37 € (0,24 €/m^2).
Vrijednost Zemljišta koje se nalazi van eksploatacionog područja od 330.763,37 € je iskazana na računu 041 – „zemljišta namijenjena prodaji–licitacija“ i pored toga što nijesu ispunjeni preduslovi definisani MSFI– 5 (paragrafi 7,8,9). U postuku revizije nijesu pruženi na uvid dokazi o ispunjavanju preduslova za klasifikovanje predmetnog zemljišta na poziciji stalnih sredstava namijenjenih prodaji.

Preporuka P6: Preporučuje se Društvu da izvrši procjenu vrijednosti zemljišta stečenog po osnovu kupovine od „Agrokooperative Doganje u stečaju“ i da izvrši vrednovanje u skladu sa fer vrijednošću. Takođe, Društvo treba da odlukom nadležnog organa odredi namjenu zemljišta koje se ne nalazi u eksploatacionom području, te da nakon ispunjavanja uslova za klasifikaciju izvrši odgovarajuća knjiženja.

Nalaz DRI: Putni nalozi se ne izdaju i ne pravdaju u skladu sa članom 6 i 9 Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, kojom je predviđeno da prije polaska na službeno putovanje, rukovodilac ili lice koje on ovlasti izdaje zaposlenom nalog za službeno putovanje u zemlji, a da je zaposleni dužan da u roku od tri dana od dana povratka sa službenog putovanja, rukovodiocu ili licu koje on ovlasti podnese izvještaj o službenom putovanju. Putni nalozi nijesu potpisani od strane likvidatora i lica koji je izvršio kontrolu - rukovodioca računovodstva. Takođe, dnevnici blagajne se ne ovjeravaju od strane blagajnika i lica koje je izvršilo kontrolu, kao ni uplatnice i isplatnice novca u i iz blagajne. Isplatnice potpisuje samo lice koje je primilo novac, a nijesu popisane od strane likvidatora, lica koje je odobrilo isplatu/uplatu i blagajnika.

Preporuka P7: Preporučuje se Društvu da se prilikom odobravanja službenog putovanja i pravdanja putnih naloga u potpunosti pridržava odredbi Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru i da uspostavi kontrole kod upravljanja gotovinom i odobravanja službenih putovanja.

Nalaz DRI: Djelovodnik se ne vodi po sistemu osnovnih brojeva i podbrojeva, odnosno, naknadno primljeni akti u vezi sa jednim predmetom označenim osnovinim brojem ne označavaju se podbrojem, već se svakom aktu dodjeljuje novi osnovni broj, što nije u skladu sa čl. 18 Pravilnika o kancelarijskom i arhivskom poslovanju. U postupku revizije je utvrđeno da se putni nalozi za službena putovanja i putni nalozi za putnička vozila ne evidentiraju u djelovodnik. Takođe, Društvo ne vodi arhivsku knjigu, što nije u skladu sa čl. 39 Pravilnika o kancelarijskom i arhivskom poslovanju.

Preporuka P8: Društvo treba da evidenciju akata vrši u skladu sa Pravilnikom o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, vodi arhivsku knjigu i u djelovodnik zavodi putne naloge za službena putovanja i putne naloge za putnička vozila.

Nalaz DRI: U Društvu ne postoji metodologija koja se odnosi na izradu Izvještaja o radu, Izvještaja o aktivnostima, te izvještaja koje sačinjavaju organizacione jedinice za potrebe izvještaja o radu.

Preporuka P9: Preporučuje se Društvu da donese proceduru koja se odnosi na planiranje i izvještavanje sa detaljnom razradom procesa planiranja i izvještavanja i definisanjem vrste planova i izvještaja, njihovog sadržaja, načina i rokova usvajanja i dostavljanja korisnicima.

Nalaz DRI: Društvo shodno propisanoj statutarnoj odredbi nije formiralo fond rezervi za pokriće eventualnih gubitaka ili za investiciona ulaganja do visine od 10% osnovnog kapitala Društva (osnovni kapital Društva na 31.12.2023. godine iznosi 21.492.990 €), odnosno zaključno sa 31.12.2023. godine do visine od 2.149.299 €. Takođe, Društvo na ovom računu evidentira sredstva namijenjena za stambeni fond, koja nemaju karakter rezervi, već ista treba prema namjeni preknjižiti na za to odgovarajući račun.

Preporuka P10: Društvo treba da formira fond rezervi za pokriće eventualnih gubitaka ili za investiciona ulaganja do visine 10% osnovnog kapitala Društva i da sredstva koja nemaju karakter rezervi preknjiži na odgovarajući račun.

Nalaz DRI: Izvršen je uvidu u IOSe koje je Društvo dostavilo dobavljačima u cilju usaglašavanja stanja na 31.12.2023. godine i utvrđeno da Društvo ne dostavlja najvećem broju dobavljača IOSe, što je u suprotnosti sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica. Društvo takođe sa kupcima ne vrši usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza.

Preporuka P11: Preporučuje se Društvu da shodno Pravilniku o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica, barem jednom u toku godine, prije vršenja popisa vrši sravnjenje stanja putem konfirmacija sa svim kupcima i dobavljačima.

Nalaz DRI: Društvo nije donijelo Uputstvo o određivanju koeficijenta „B“, odnosno koeficijenta opšteg uspjeha, što nije u skladu sa čl. 16 Pravilnika o zaradama kojim je predviđeno da Izvršni direktor donosi Uputstvo o određivanju koeficijenta „B“ cijeneći sve specifičnosti u planiranju i realizaciji godišnjih planova na uglju i otkrivci.

Preporuka P12: Preporučuje se Društvo da u skladu sa Pravilnikom o zaradama donese Uputstvo o određivanju koeficijenta „B”.

Nalaz DRI: Članom 23 Pravilnika o postupcima i procedurama odobravanja sredstava, donacija i pomoći propisana je da se za pozitivno rješene zahtjeva, koji se odnose na sponzorstva zaključuje ugovor sa svakim korisnikom pojedinačno, u toku revizije utvrđeno je da ovaj član Pravilnika nije primjenjivan na sve korisnike sponzorstva, odnosno da nije sa svim korisnicima zaključivan ugovor. Ugovorom o sponzorstvu u članu 4 je primalac sponzorstva je obavezan da podnese izvještaj o realizovanim aktivnostima, a uvidom u dokumentaciju Društva je utvrđeno da ova ugovorna odredba nije ispoštovana od strane svih primalaca sponzorstva.

Preporuka P13: Društvo treba da u skladu sa Pravilnikom o postupcima i procedurama odobravanja sredstava, donacija i pomoći za sve pozitivno riješene zahtjeve za sponzorstva, sa korisnicima istih zaključi ugovor kojim precizira međusobna prava i obaveze. Takođe, u skladu sa članom 4 Ugovora o sponzorstvu uz zahtjev, mišljenje, odluku i ugovor obezbijediti i Izvještaj o realizovanim aktivnostima primaoca sponzorstva u cilju uvjeravanja da su sredstva namjenski potrošena.

Nalaz DRI: Pored realizacije otvorenog postupka za pojedine vrste nabavki, isti predmet nabavke je nabavljan i putem više jednostavnih javnih nabavki iznad i ispod 8000,00 €. Društvo je tokom 2023. godine vršilo jednostavne nabavke konzerviranih i pripremljenih proizvoda od mesa, hljeba, mlječnih proizvoda, pića i napitaka, alata, rezervnih djelova itd. ukupne procijenjene vrijednosti nabavki 278.300,00 € i ukupne ugovorene vrijednost 330.563,05 € (sa PDV) bez sprovođenja odgovarajućeg

postupka javne, odnosno jednostavne nabavke. Takođe, Društvo je vršilo nabavke alata, rezervnih djelova za Komatsu mehanizaciju, dijagnostika i popravka, prevoza, izrade izvještaja o analizama bez odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke. Navedeno nije u skladu sa članom 26 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno je da se nabavke razvrstavaju u vrijednosne razrede u zavisnosti od procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou i članom 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno da naručilac ne smije da vrši podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena zakona.

Preporuka P14: Društvo treba da: poštuje vrijednosne razrede predviđene članom 26 Zakonom o javnim nabavkama, ne vrši podjelu predmeta nabavke suprotno čl. 27 st. 3 Zakonom o javnim nabavkama i sprovodi postupke jednostavnih/javnih nabavki u skladu sa Zakonom.

Na osnovu člana 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna Odbor direktora kao organ upravljanja i rukovođenja Društva.

- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić kao osnivač Društva, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti i unapređenja položaja Društva.

- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa kao organ koji vrši upravni nadzor u oblasti rudarstva, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti i unapređenja položaja Društva.

- Da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore.

- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna Vrhovno državno tužilaštvo shodno čl. 3 Protokola o saradnji Vrhovnog državnog tužilaštva i Državne revizorske institucije.

- Da Društvo do **21.10.2024**. godine dostavi DRI **Plan aktivnosti** za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove. Društvo će do **21.03.2025.** godine dostaviti DRI **Izvještaj** o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

SENATOR DRI
Zoran Jelić
Rukovodilac Kolegijuma

I OPŠTI DIO

Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjih finansijskih iskaza „Rudnik uglja“ AD Pljevlja za 2023. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 (Sl. list CG, br. 01/07, 038/13),
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2024. godinu br. 06 – 038/23-319 od 26.12.2023. godine, donesenom od strane Senata Državne revizorske institucije (u daljem tekstu DRI);
- Odluci nadležnog Kolegijuma o vršenju revizije br: 05-035/24-745/3 od 05.04.2024. godine.

Revizija Godišnjih finansijskih iskaza „Rudnik uglja“ AD – Pljevlja za 2023. godinu vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom DRI („Sl. list RCG” br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS);
- Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI – nivo III).

Opšti podaci o subjektu revizije

Društvo je registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata pod registarskim brojem 4 - 0001652. Kao jednočlano akcionarsko drustvo u vlasništvu EPCG posluje od dana registracije Statuta u CRPS, odnosno od 05.07.2019. godine. Prenosom svih akcija emitenta koje se vode kod CDA na račun sticaoca 18.07.2018. godine, EPCG je postala vlasnik 100% akcija, odnosno jedini akcionar Rudnika uglja AD Pljevlja[1]. Poreski identifikacioni broj Društva je 02009501 (PIB).

Društvo posluje pod nazivom **Rudnik uglja, akcionarsko društvo Pljevlja**. Skraćeni naziv Društva glasi: **Rudnik uglja AD**.

Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, u svojstvu Skupštine akcionara Rudnika uglja Pljevlja je 28.01.2022. goodine, donio ***Statut Rudnika uglja AD Pljevlja***-prečišćen tekst, kojim se uređuje: osnivanje, trajanje i dan Društva; naziv, sjedište i djelatnost, podružnice Društva; osnovni kapital i promjene osnovnog kapitala; prava i obaveze akcionara; zastupanje Društva; istupanje i odgovornost u platnom prometu; unutrašnja organizacija Društva; Skupština akcionara; Odbor direktora; Izvršni direktor, menadžment, Sekretar i Revizor; lica sa posebnim dužnostima prema Društvu; raspodjela profita; fondovi i rezerve; zaštita zivotne sredine; saradnja sa sindikatom; javnost rada i obavještavanje zaposlenih; poslovna tajna; statusne promjene Društva; izmjene i dopune Statuta.

Pretežna djelatnost, prema podacima iz CRPS-a, je vađenje mrkog uglja i lignita (šifra 0520), dok su kao djelatnosti Statutom pobrojane i ostale djelatnosti (član 10 Statuta).

U okviru registrovane djelatnosti Društvo može obavljati spoljno trgovinski promet i usluge. Djelatnost se obavlja pod šifrom 0520 kao pretežna u unutrašnjem i međunarodnom prometu, dok se promjena djelatnosti reguliše Statutom Društva.

Članom 11 Statuta je određeno da Društvo obavlja djelatnost na način kojim se obezbjeđuje stabilnost poslovanja, uredno i kvalitetno zadovoljavanje potreba potrošača uglja, efikasnost upravljanja, odlučivanja i ostvarivanja poslovnih odnosa po tržišnim uslovima privređivanja, u skladu sa Zakonom i drugim propisima.

Unutrašnja organizacija Društva zasniva se na sektorskoj podjeli poslova (u daljem tekstu: Sektori). Sektori, kojima rukovode direktori sektora, u svom sastavu mogu imati odgovarajući broj radnih

[1]Prema odredbama Statuta Društva, Odlukom o transformaciji JP Rudnik uglja Pljevlja u akcionarsko drustvo od 28.12.1998. godine, osnovano je preduzeće pod nazivom Rudnik uglja akcionarsko društvo Pljevlja i upisano u sudski registar kod Privrednog suda u Bijelom Polju pod brojem Fi1105/98 od 18.10.1999. godine. Rudnik uglja AD Pljevlja je pravni sledbenik preduzeća za istraživanje i proizvodnju uglja osnovanog Odlukom Narodnog odbora pljevaljskog Sreza pod brojem 9935 od 04.10.1952. godine.

jedinica, pogona, službi i odjeljenja. Unutrašnja organizacija Društva se bliže ureduje aktom o unutrašnjoj organizaciji.
Poslove nadzora i kontrole u Društvu vrše: Revizorski odbor i Tim za internu reviziju, u skladu sa Zakonom i Statutom Društva. Nadležnosti i zadaci Revizorskog odbora i Tima za reviziju su definisane Statutom Društva (Čl. 30 – 35).
Lica sa posebnim dužnostima prema Društvu su: predsjednik i članovi Odbora direktora, izvršni direktor, članovi menadžmenta, zastupnici, prokuristi, revizor, sekretar, predsjednik, članovi Revizorskog odbora i Rukovodilac Tima za internu reviziju. Ova lica imaju obavezi da: Izvršavaju obaveze u interesu Društva, savjesno i sa pažnjom dobrog privrednika; Prijave svaki lični inetres; lzbjegavaju sukob interesa; Čuvaju poslovnu tajnu i da pošuju zabranu konkurencije.

Organi Društva su:

1. Skupština akcionara
2. Odbor direktora
3. lzvršni direktor

Skupština akcionara je organ Društva. Ovlašćenja Skupštine vrši Odbor direktora EPCG. Način rada Skupštine akcionara utvrđen je Zakonom o privrednim društvima, Statutom i Poslovnikom o radu Skupštine.

Sjednice Skupštine akcionara su redovne i vanredne. Redovna Skupština akcionara se održava jednom godišnje, i to *u roku od šest mjeseci od dana zavrsetka svake poslovne godine*. Redovnu godišnju skupstinu akcionara saziva Odbor direktora Društva. Na redovnoj godišnjoj Skupštini akcionara usvajaju se godišnji Finansijski iskazi, lzvještaj o poslovanju, politika naknada, biraju clanovi Odbora direktora i imenuje Revizor Društva.
Vanredna Skupština akcionara je svaka skupština, osim redovne godisnje Skupštine akcionara. Vanrednu Skupštinu akcionara saziva Odbor dirketora Društva, po sopstvenoj inicijativi ili na osnovu pisanog zahtjeva akcionara.

Odbor direktora Društva je kolektivni organ upravljanja i nadzora nad tekućim radom i poslovanjem Drustva. Članove Odbora direktora bira i razrješava Skupština i ima pet članova, od koji su najmanje dva nezavisna člana.
Odbor direktora Društva upravlja Društvom i daje smjernice Izvršnom direktoru, direktorima sektora i Sekretaru u pogledu vođenja poslovanja Društva; vrši nadzor nad poslovanjem Društva; obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom, Statutom i drugim aktima Društva, koji ne spadaju u nadležnost drugih organa.

lzvršni direktor je na profesionalnom radu u Društvu za vrijeme trajanja mandata. Za svoj rad Izvršni direktor odgovara Odboru direktora Društva. Izvršni director se stara i odgovara za zakonitost rada Društva u granicama svojih ovlašćenja; predstavlja i zastupa Društvo; zaključuje ugovore u ime Društva; organizuje i vodi poslove Društva; upravlja imovinom Društva i raspolaže fondovima u skladu sa Zakonom, Statutom i odlukama Odbora direktora; izvršava Odluke Odbora direktora i Skupštine akcionara; obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom, Statutom, opštim aktima Društva i odlukama Odbora direktora.

Imovina i osnovni kapital Društva
lmovinu Društva čine pravo svojine i druga imovinska prava koja predstavljaju uloge njegovih članova i imovina koju je Društvo steklo poslovanjem. Neto imovina (kapital) Društva je razlika izmedu vrijednosti imovine i obaveza Društva.
Osnovni kapital Društva iznosi 21.492.989,65 €. Osnovni kapital podijeljen je na 5.064.443 akcije.
Sve akcije Društva su dematerijalizovane i vode se u registru Centralnog klirinškog depozitarnog društva (CKDD), u skladu sa Zakonom kojim se uređuje tržiste kapitala. Sve akcije Društva su obične akcije, sa pravom glasa.
Društvom upravlja Elektroprivreda Crne Gore, kao jedini akcionar.

Vrsta, predmet i cilj revizije

U skladu sa Godišnjim planom revizije i Odlukom o vršenju revizije za 2024. godinu DRI je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Društva za 2023. godinu.

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj „Rudnika uglja Pljevlja“ AD za 2023. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima. Predmet revizije su bili Godišnji finansijski iskazi za 2023. godinu:

- Iskaz o finansijskoj poziciji - Bilans stanja;
- Iskaz o ukupnom rezultatu - Bilans uspjeha;
- Iskaz o novčanim tokovima;
- Iskaz o promjenama na kapitalu;
- Napomene uz finansijske iskaze.

Cilj revizije je izricanje mišljenja o pouzdanosti i tačnosti finansijskih podataka iskazanih u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2023. godinu i izricanje mišljenja o usaglašenosti poslovanja subjekta revizije sa zakonima i propisima i namjenskom korišćenju sredstava.

Metode vršenja revizije

Revizija je izvršena kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije. Revizija je uključivala ispitivanje i pribavljanje dokaza, na bazi provjere uzoraka, kojima se potkrepljuju iznosi i informacije objelodanjene u finansijskim izvještajima. Određivanje uzorka vršeno je korišćenjem programa IDEA. Revizori su na terenu koristili i druge metode revizije kao što su: analize dosijea, evidencija i radnih papira subjekta revizije, konfirmacija kao i vođenje razgovora (intervjui) sa zaposlenima u Društvu.
Materijalnost za reviziju godišnjih finansijskih izvještaja “Rudnika uglja” AD Pljevlja za 2023. godinu iznosi 0,76% od ukupnih rashoda, koji su u 2023. godini iznosili 58.948.648,04 €, tako da materijalnost za predmetnu reviziju **iznosi 448.009,72 €.**

Kriterijumi revizije
Kriterijumi revizije na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izvještaja (važeći okvir finansijskog izvještavanja), kao i kriterijumi za reviziju pravilnosti ocjena saglasnosti poslovanja Društva sa zakonskim i podzakonskim propisima relevantnim za poslovanje Društva:

- Zakon o računovodstvu („Sl. list Crne Gore“ br. 145/2021 i 152/2022);
- Zakon o reviziji („Sl. list Crne Gore“ br. 01/17);
- Zakon o privrednim društvima („Sl. list Crne Gore“, br. 65/20 i 146/2021);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Sl. list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list Crne Gore", br. 011/20; 13/2021; 13/2022 – ispravka i 139/2022);
- Pravilnik o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu („Sl. list Crne Gore“, br. 12/08 i 35/10);
- Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama preduzeća, broj: 0203-2283/6-1, od 27.07.2020. godine.
- Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI)
- Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor.
- Zakon o radu („Sl. list Crne Gore“, br. 74/19, 08/21, 59/21 i 68/21 i 145/2021);
- Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, br. 75/2018);
- Zakon o sprječavanju nelegalnog poslovanja („Sl. list Crne Gore“, br. 29/2013 i 16/2016 i 152/2022);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list Crne Gore“, br. 74/2019, 3/2023 i 11/2023);

- Zakon o porezu na dodatu vrijednost ("Sl. list Crne Gore ", br. 16/07, 40/11, 29/13, 09/15, 53/16, 01/17, 50/17, 46/19, 73/19, 80/20 i 08/21, 59/21, 146/21, 49/22, 65/22, 140/22, 3/23 i 3/23 I);
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list Crne Gore“, br. 65/01, 12/02 i 80/04 i Sl. list CG br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21, 152/22);
- Zakon o svojinskopravnim odnosima („Sl. list Crne Gore“, br. 19/2009);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list Crne Gore“, br. 21/2009, 40/2011);
- Zakon o energetici (Službeni list Crne Gore", br. 005/16 od 20.01.2016, 051/17 od 03.08.2017, 082/20 od 06.08.2020, 029/22 od 18.03.2022, 152/22 od 30.12.2022),
- Zakon o rudarstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 065/08 od 29.10.2008, 074/10 od 17.12.2010, 040/11 od 08.08.2011)
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini („Sl. list Crne Gore“ br. 13/2010);
- Pravilnik o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije („Sl. list Crne Gore“ br. 28/2002 i 130/2021);
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica („Sl. list Crne Gore“, br. 126/2022);
- Statut Društva, broj 01-766/3.1 od 28.01.2022. godine;
- Procedure, pravilnici i odluke, doneseni od strane organa Društva.
- Pravilnik o računovodstvu kojim se uređuje organizacija poslova računovidstva, kreiranje i kretanje knjigovodstvene dokumentacije, priprema i dostavljanje finansijskih iskaza i dr;
- i računovodstvene politike Društve[2] kojim se definiše postupanje društva u skladu sa standardima u odnosu na pojedine pozicije finansijakih iskaza.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena uspostavljenog sistema *finansijskog upravljanja i kontrola* su Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (sa podzakonskim aktima) i interna akta Preduzeća kojim su regulisana prava, ograničenja i pravdanje pojedinih rashoda kao što su upotreba službenih automobila, potrošnja goriva, upotreba telefona, reprezentacija i drugo.

Vrijeme vršenja revizije

Revizija je realizovana tokom drugog i trećeg kvartala 2024. godine.

[2] Odbor direktora Društva je 30.03.2023. godine, usvojio „Računovodstvene politike Rudnika uglja Pljevalja (prethodne računovodstvene politike su usvojene 29.04.2020. godine)

DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

Planiranje i izvještavanje

Planiranje

Društvo sačinjava Plan rada[3] i Biznis plan[4] na godišnjem nivou. Odbor direktora na sjednici usvaja Plan rada i Biznis plan. Planovi se sačinjavaju prema podacima koji se dostavljaju iz svih organizacionih jedinica, a koje obrađuje Služba za plan i analizu u okviru Sektora za ekonomske poslove.

Plan rada svih sektora sadrži i Plan radne snage. Plan rada utvrđen je na bazi osnovnih elemenata koji se odnose na procese aktivnosti u Društvu, a koje dostavljaju nadležne organizacione jedinice Službi za plan i analizu.

Biznis plan sadrži proizvodno investicioni i finansijski plan sa planovima rada, sa elementima: planirane proizvodnje uglja za TE Pljevlja, za opštu i široku potrošnju, planiranu otkrivku,planirani ukupni prihodi, planirani ukupni troškovi, procijenjena vrijednost ulaganja i planirana dobit, kao i planirane nabavke roba, usluga i radova. Ključni inputi za izradu biznis plana su zasnovani na projekcijama rada TE Pljevlja za 2023 godinu.

Rukovodioci sektora pripremaju i šalju prijedloge plana za svoje organizacione jedinice Službi za plan i analizu u okviru Sektora za ekonomske poslove, čiji zadatak je prikupljanje, formatiranje i objedinjavanje podataka**.**

U Biznis planu je dat plan rashoda, na bazi detaljne razrade normativa potrošnje u svim segmentima i planirane radne snage, na način što se planiraju ulaganja (troškovi) po svim aktivnostima. Takođe su data obrazloženja pojedinih ulaganja u vezi sa planom aktivnosti.

Takođe, u biznis planu su planirani i prihodi na bazi planirane proizvodnje od 2.000.000,00 tona uglja, projekcije prihoda na osnovu prodaje 1.538.000 tona uglja TE Pljevlja, u skladu sa Energetskim bilansom koji je usvojila Vlada CG, a po cijeni 33 € po toni do količine 1,4 miliona tona, a za preostalih 138 hiljada tona 33,00 € uvećano za 5%, kao i projektovanih količina od 462.000 tona uglja za tržište široke potrošnje, na osnovu prosječnih cijena.

U Društvu ne postoji usvojena Metodologija planiranja, kojom bi se definisala potreba za planiranjem, vrste i sadržina planova (ukuljučujući i Biznis plan), način sačinjavanja planova, lica (službe) odgovorne za sačinjavanje planova, način usvajanja planova, praćenje implementacije planiranih aktivnosti i dr.

Proizvodnja uglja u 2023. godini je realizovana u ukupnom iznosu od **1.862.150 tona,** što je za 6,9% manje od plana, a za **8,1%** više nego u prethodnoj godini. U istom periodu ostvarena je realizacija otkrivke u iznosu od **9.220.845 m³** što je za **8,8%** manje od plana, a za 11,6% ostvarenje je veće u odnosu na prethodnu 2022. godinu.

Upoređenjem planiranih kategorija koje se odnose na prihode, troškove i rezultat poslovanja iz Biznis plana sa knjigovodstvenim podacima o nastalim troškovima, ostvarenom prihodu i poslovnom rezultatu u 2023. godini, utvrđene su određene razlike između planiranih i ostvarenih veličina. U nastavku je dat prikaz planiranih i ostvarenih kategorija sa procentom odstupanja ostvarenja u odnosu na plan:

Opis	Planirano	Izvršeno	Razlika	Procenat odstupanja
Ukupni prihodi	77,766,005.00	76,971,256.00	(794,749.00)	-1.02%
Ukupni rashodi	64,991,375.00	58,948,648.00	(6,042,727.00)	-9.30%
Neto rezultat	12,754,630.00	15,190,750.00	2,436,120.00	19.10%
Prihodi od prodaje	77,010,869.00	69,689,631.00	(7,321,238.00)	-9.51%
Prihodi od aktiviranja učinaka i roba	253,136.00	7,064,999.00	6,811,863.00	2690.99%
Prihodi od prodaje robe	20,000.00	35,891.00	15,891.00	79.46%
Nabavna vrijednost prodate robe	190,000.00	253,635.00	63,635.00	33.49%
Materijalni troškovi	20,850,004.00	15,141,533.00	(5,708,471.00)	-27.38%
Troškovi rezervisanja	-	1,151,394.00	1,151,394.00	
Transportni troškovi	4,800,000.00	36,963.00	(4,763,037.00)	-99.23%
Trošak zarada	23,673,214.00	26,581,854.00	2,908,640.00	12.29%
Naknade po ugovorima-Agencija	80,011.00	1,258,643.00	1,178,632.00	1473.09%
Naknade štete i rente	125,000.00	76,678.00	(48,322.00)	-38.66%

[3] Plan rada broj 02/1-1141/1 od 30.01.2023.godine i Odluka o usvajanju Plana na OD, br. 01-1123/6 od 30.01.2023. godine

[4] Odluka Odbora direktora o donošenju biznis plana 01-1123/7 od 30.01.2023. godine, Odluka o I izmjeni biznis plana 01-6698/8 od 11.05.2023. godine, Odluka o II izmjeni biznis plana 01-12769/6 od 19.09.2023.godine, Odluka o III izmjeni biznis plana 01-14505/4/8 od 24.10.2023. godine,Odluka o IV izmjeni biznis plana 01-16656/11 od 08.12.2023.godine, Biznis plan, januar 2023. godine.

U toku 2023. godine ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 76.971.256,00 € što je za 1,02% manje u odnosu na prihode utvrđene inoviranim planom.
U toku 2023. godine ostvareni su ukupni rashodi u iznosu 58.948.648 € i bili su manji za 9,3% u odnosu na rashode utvrđene inoviranim planom**.**

Društvo je uz umanjenje za poreski rashod perioda u iznosu od 2.831.856 €, utvrdilo pozitivni rezultat u neto iznosu od 15.190.750 €, veći za 19,1% u odnosu na inovirani Biznis plana za 2023. godinu i značajno veći od ostvarenja u prethodnoj 2022. godini (za 5.754.885,00 €).
U strukturi ukupnih prihoda koji su u 2023. godini iznosili 76.971.256 €, najznačajnije mjesto pripada prihodima od prodaje uglja u iznosu 69.689.631 €, što je za 9,5% manje u odnosu na plan.
Prihodi od aktiviranja učinaka, roba i usluga su iznosili 253.136,00 € što je manje u odnosu na plan za 6.811.863,00 €. Razlog za pomenutu razliku je primjena IFRIC 20 – Troškovi uklanjanja otkrivke u proizvodnoj fazi površinskog kopa, kapitalizovan je iznos otkrivke u iznosu od 6.742.103,00 € u korist prihoda od aktiviranja učinaka.
Prihodi od prodaje robe su veći za 79,46% u odnosu na plan i odnose se na povećanje prihoda od prodaje robe na malo (kafe i pića) ostvarene gotovinski putem uplate pazara u blagajnu. Realizacija robe u bifeima je limitirana na godišnjem nivou u iznosu od 20.000 €, iz tog razloga je i planirana u istom iznosu.

Nabavna vrijednost prodate robe ostvarena je u iznosu od 253.635 € i najvećim dijelom se odnosi na nabavku robe za lunch pakete zaposlenih u proizvodnji, ostvarenje je veće u odnosu na plan 63.635 €.

Materijalni troškovi su ostvareni u iznosu od 15.141.533 € i manji su od inoviranog planskog iznosa za 5.708.471 €, ili u procentima za 27,4%.
Troškovi materijala u poslovnim rashodima učestvuju sa 25,8%, a ukupne rashode terete sa 25,7%.
Razlozi smanjenja su smanjeni troškovi nafte i benzina, električne energije, eksploziva i eksplozivnih sredstava i rezervnih dijelova.
Troškovi rezervisanja su ostvareni u iznosu od 1.151.394€ i veći su od inoviranog plana za 1.151.394 €. Najveći dio povećanja ovih troškova se odnosi na dodatna rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade u iznosu od 814.279 € i 170.536 € za rezervisanja za neiskorišćenje godišnje odmore.
Troškovi transporta, utovara i istovara su nerealno planirani u iznosu od 4,8 mil. € što je za 4.763.037,00 € više od ostvarenja.
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi su ostvareni u iznosu od 26.581.854 € i veći su od inoviranog plana za 2.908.640,00 €. Glavni razlog je povećanje troškova bruto zarada kao i troškova za radno angažovanje preko agencije.
Troškovi zarada zaposlenih u bruto iznosu, po inoviranom planu, iznosili su 18.918.547 €, (za prosječan broj zaposlenih od 1.163 sa prosječnom neto zaradom od 1.078,2 €), dok su ostvareni u iznosu većem za 12,3% uz prosječan broj zaposlenih od 1.167 sa prosječnom neto zaradom od 1.098,1 €.
Naknade po ugovorima o zapošljavanju preko agencije po inoviranom planu utvrđene su za prosječan broj od 5 radno angažovanih sa neto zaradom od 902,1 € i planiran je iznos naknada od 80.011 €, a ostvaren je u bruto iznosu od 1.258.643 € (prosječan broj zaposlenih 95 sa prosječnom neto zaradom 851,6 €).
Troškovi naknada štete i rente su planirani u iznosu od 125.000 €, a ostvareni u iznosu od 76.678 € što je za 38,6% manje u odnosu na plan.

Izvještavanje
Društvo je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Statutom Društva sačinilo sljedeće iskaze za 2023. godinu: Iskaz o finansijskoj poziciji; Iskaz o ukupnom rezultatu (za period); Iskaz o promjenama na kapitalu; Iskaz o novčanim tokovima; Statistički aneks; Napomene uz finansijske iskaze i Izvještaj menadžmenta.

Finansijski iskazi Društva za 2023 godinu su potpisani, ovjereni i blagovremeno usvojeni od strane Odbora direktora Društva, br.01-4786/3 od 26.03.2024.godine i Poreskoj upravi dostavljeni 04.04.2024.godine[5].
Društvo je sačinilo i dostavilo sa ostalim iskazima i Izvještaj menadžmenta za 2023. godinu, broj: 02/1-4733/1 od 25.03.2024. god. Izvještaj po strukturi zadovoljava formu određenu Zakonom o računovodstvu.
Godišnji Izvještaj menadžmenta je urađen u skladu sa obavezama proisteklim iz odnosnih odredaba Zakona o privrednim društvima i Zakona o računovodstvu. U izvještaju su prikazani ključni elementi rada i poslovanja Društva u izvještajnoj godini sa osnovnim podacima i informacijama o Društvu, poslovnim aktivnostima menadžmenta Društva, problematikom koja je pratila poslovnu 2023. godinu, upravljanjem i kontrolom poslovanja, uključujući i nefinansijske informacije potrebne za uvid u poslovne rezultate, položaj i razvoj Društva.

Način finansijskog izvještavanja je obuhvaćen zakonskom regulativom, dok za ostale vidove izvještavanje u Društvu ne postoje interni akti kojima bi se bliže odredio način izvještavanja, vrste izvještaja, dužnosti u vezi izvještaja i slično. Finansijske iskaze sačinjavaju odgovorna lica iz Sektora za ekonomske poslove, potpisuje ih lice odgovorno sa sastavljanje finansijskih iskaza, odgovorno lice u društvu. Odbor direktora donosi odluku o usvajanju finansijskih iskaza za 2023. godinu[6].

Odbor direktora Društva je usvojio Informacije o ostvarenim proizvodnim i finansijskim rezultatima Društva za periode: I-III 2023.god, br.01-6698/2 od 11.05.2023. godine, I-VI 2023 godine Br. 01-10474/3 od 31.07.2023. godine, I-IX 2023 god br. 01/14774/3 od 30.10.2023. godine. Takođe, u postupku revizije dostavljen je i Izvještaj o radu i poslovanju za 2023. godinu.[7] U skladu sa Zakonom o reviziji Društvo angažuje Društvo za vršenje revizije godišnjih finansijskih iskaza. U Društvu ne postoji metodologija koja se odnosi na izradu Izvještaja o radu, Izvještaja o aktivnostima, te izvještaja koje sačinjavaju organizacione jedinice za potrebe izvještaja o radu.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da donese proceduru koja se odnosi na planiranje i izvještavanje sa detaljnom razradom procesa planiranja i izvještavanja i definisanjem vrste planova i izvještaja, njihovog sadržaja, načina i rokova usvajanja i dostavljanja korisnicima.

Unutrašnje kontrole

Shodno članu 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru[8], upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju, radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način. Zasnivanje upravljanja i kontrola vrši se primjenom elemenata upravljanja i kontrola: kontrolno okruženje, upravljanje rizicima, kontrolne aktivnosti, sistem informacija i komunikacija i praćenje i procjena sistema.

Kontrolno okruženje definiše strukturu i disciplinu unutrašnjih kontrola u subjektu, a rukovodioci treba da kreiraju poslovno (kontrolno) okruženje u kojem svi zaposleni poštuju uspostavljene kontrole u subjektu.
U cilju uspostavljanja dobrog kontrolnog okruženja Drštvo je:
- donijelo Kodeks poslovne etike,
- donijelo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa jasno utvrđenom organizacionom strukturom i ovlašćenjima i odgovornostima svih rukovodilaca i zaposlenih, kao i Proceduru upravljanja ljudskim resursima,
- utvrdilo misiju i viziju Društva kroz Priručnik IMS.

[5] Br.109683/2023 od 04.04.2024.godine
[6] Odluka o usvajanju finansijskih iskaza br. 01-4786/3 od 26.03.2024. godine
[7] Izvještaj o radu i poslovanju za 2023 godinu, br.01-9619/3.1 od 24.06.2024.godine
[8] "Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018. godine

Rukovodilac subjekta nije delegirao ovlašćenja rukovodiocima organizacionih jedinica, na koji način bi se obezbjedila veća efikasnost u upravljanju. Donijeta je procedura upravljanja ljudskim resursima, ali nije utvrđen plan u slučaju nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih za ključne funkcije kako bi se održao kontinuitet i osiguralo ostvarivanje ciljeva. Strateški i godišnji plan obuka nijesu donijeti, a posjeduju poceduru sprovođenja obuka.
Društvo nije uspostavilo sistem za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare u subjektu i nijesu preduzete mjere za sprječavanje i otklanjanje rizika od nepravilnosti i prevara, odnosno, nije donijeta procedura za prijavljivanje i postupanje po sumnjama na nepravilnosti i prevare, niti određeno lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare.

Upravljanje rizicima obezbjeđuje predviđanje mogućnosti nastanka nepovoljnih okolnosti ili događaja koji bi mogli spriječiti ostvarivanje ciljeva i usmjeravanje unutrašnjih kontrola i ograničenih resursa na ključne rizike u poslovnim procesima.
Društvo vrši analizu rizika i prilika za svaki proces sistema menadžmenta posebno, u okviru Kartona procesa, a uzimajući specifičnosti samog procesa, očekivane izlaze, procese sa kojima je posmatrani proces povezan, kontekst organizacije i zainteresovane strane koje se dovode u vezu sa procesom koji je predmet analize. Društvo je donijelo registar rizika br. 02/1-14733/1 od 25.11.2022. godine i br. 02/1-16495/1 od 02.12.2023. godine, kao i Uputstvo za upravljanje rizicima br. 02/1-10595/1 od 09.11.2021. godine.
Društvo nije odredilo lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, u skladu sa čl. 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.
Svrha **kontrolnih aktivnosti** je da se osigura zakonito, pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje prihodima, rashodima, imovinom i obavezama, odnosno spriječi neodgovarajuće upravljanje, neopravdano trošenje, nepravilnosti i prevare.
Društvo je uspostavilo i održava sistem menadžmenta kvalitetom, menadžmenta životnom sredinom i menadžmenta bezbjednošću i zdravljema na radu prema zahtjevima ISO. Sertifikaciju implementiranog integrisanog sistema uradila je međunarodna sertifikaciona kuća „Dekra“. Kroz integrisani sistem menadžmenta kvalitetom donijet je Priručnik IMS br. 02/1-10596/1 od 09.11.2021. godine i niz internih procedura. Ključne procedure i akta, koje je Društvo donijelo u cilju uspostavljanja kontrolnih aktivnosti su:
- Pravilnik o organizaciji i sprovođenju popisa imovine i obaveza i usklađivanju knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem br. 02/1-3389/3.1 od 29.04.2020. godine;
- Pravilnik o računovodstvu br. 03-2854/2 od 02.03.2011. godine;
- Pravilnik o zaradama (prečišćen tekst) br. 01-10299/1 od 27.07.2023. godine;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (prečišćen tekst) br. 01-10298/1 od 27.07.2023. godine;
- Pravilnik o poslovnoj tajni br. 01-5740/2 od 29.06.2018. godine;
- Pravilnik o zaštiti ličnih podataka br. 01-6258/7 od 29.07.2019. godine;
- Računovodstene politike Rudnika uglja AD Pljevlja br. 01-4484/2.1 od 30.03.2023. godine;
- Pravilnik o informisanju br. 01-9780/11.1 od 14.11.2019. godine;
- Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu br. 01-4599/11.1 od 31.05.2019. godine;
- Pravilnik o nabavci roba, usluga i ustupanja izvođenja radova br. 01-3374/35 od 17.03.2017.g
- Kodeks poslovne etike br. 01-9780/10.1 od 14.11.2019. godine;
- Politika naknada Rudnika uglja AD Pljevlja br. 01-8402/7.1 od 28.06.2022. godine;
- Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju br. 01-1082/12.1 od 12.11.2021. godine;
- Pravilnik o korišćenju službenih vozila, taksi vozila, službi javnog prevoza i vlastitog putničkog automobila u službene svrhe br. 01-1082/13.1 od 12.11.2021. godine;
- Pravilnik o internoj reviziji br. 01.10821/6.2 od 12.11.2021. godine;
- Pravilnik o korišćenju sredstava reprezentacije (prečišćen tekst) br.01-6391/2 od 05.05.2023.g
- Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih (prečišćen tekst) br. 01-6391/3 od 05.05.2023. godine;

- Pravilnik o dodjeli sredstava u vidu pomoći za rješavanje stambenih potreba ranije zaposlenih (prečišćen tekst) br. 01-10300/1 od 27.07.2023. godine;
- Pravilnik o postupku i procedurama odobravanja sponzorstva, donacija i pomoći (prečišćen tekst) br. 01-6391/1 od 05.05.2023. godine;
- Uputstvo o formiranju, sadržaju, kretanju i kontroli knjigovodstvene dokumentacije br.01-4662/4;
- Procedura upravljanja ljudskim resursima br. 02/1-17588/1 od 28.12.2023. godine;
- Procedura sprovođenja obuka br. 02/1-12223/1 od 21.12.2021. godine;
- Procedura praćenja zakona i propisa br. 02/1-10558/1 od 10.12.2020. godine.

Društvo je uspostavilo sistem dvojnog potpisa u kome nijedna obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica i izvršeno je razdvajanje odgovornosti kojom se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za odobravanje, ovlašćivanje, odnosno izvršenje, evidentiranje ili kontrolu. Razdvajanje dužnosti nije izvršeno jedino u pogledu kontrole kod obračuna zarada (kontrolu izvršenog obračuna, rekapitulacije zarada se ne potpisuju) i upravljanja gotovinom (dnevnici blagajne se ne potpisuju i ne vrši se kontrola evidentiranih podataka).

Informacije i komunikacije: Društvo koristi računovodstveni softver Mis2open koji obuhvata: računovodstvo, osnovna sredstva, blagajnu, poreze, nabavku, prodaju itd. Obračun zarada je obuhvaćen drugim softverskim rješenjem. U kancelarijskom poslovanju fakture i ugovori se evidentiraju kroz DMS.

Društvo ima kreiran portal kojem mogu pristupiti svi zaposleni i korisnici mreže. Na portalu su dostupni moduli: obavještenja, službena dokumenta (Statut, Kolektivni ugovor, pravilnici, IMS, obrasci, memorandum), organizacija, kolektiv, zaposleni, poslovni sardnici, press clipping i multimedia. U pogledu eksterne razmjene informacija, Društvo ima kreiranu web stranicu na kojoj su objavljeni osnovni podaci o Društvu, korisnicima, investitorima, nabavkama i dr. Korisnički servis ili dio na sajtu sa često postavljenim pitanjima i odgovori na ista nije kreiran.
Praćenje i procjena obavlja se stalnim praćenjem, samoprocjenom, kao i funkcijom unutrašnje revizije. Društvo nije odredilo lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, samim tim rukovodilac subjekta nije izvještavan o stanju razvoja sistema upravljanja i kontrola. Društvo nije donijelo Plan za unapređenje upravljanja i kontrola za 2023. godinu i nije vršena samoprocjena upravljanja i kontrola.
Aktom o unutrašnjoj organizaciji predviđena organizaciona jedinica - Tim za internu reviziju. Shodno Godišnjem izvještaju interne revizije za 2022. godinu, u ovoj organizacionoj jedinici sistematizovano je 5 radnih mjesta sa šest izvršilaca, i zaposleno je pet internih revizora i Sekretar tima. U izvještajnom periodu planirano je devet, a obavljeno je sedam revizija.

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije:
Društvo nije, u skladu sa čl. 7 i 11 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru odredilo lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, niti usvojilo Plan za unapređenje upravljanja i kontrola.
Društvo nije, u skladu sa čl. 18 Zakona sačinilo Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. godinu.
Društvo nije donijelo proceduru za prijavljivanje i postupanje po sumnjama na nepravilnosti i prevare, niti odredilo lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare, što nije u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Preporuka: Društvo treba da u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru: odredi lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, usvoji Plan za unapređenje upravljanja i kontrola i sačinjava Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola, donese proceduru za prijavljivanje i postupanje po sumnjama na nepravilnosti i prevare i odredi lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Kancelarijsko poslovanje
Društvo je donijelo Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, Odluku o određivanju numeričkih oznaka organizacionih djelova Društva br. 03/1-2862/1 od 04.04.2019. godine i Odluku o zamjeni pečata Rudnika uglja AD Pljevlja br. 01-7115/9 od 17.09.2014. godine.
Pravilnikom se reguliše prijem i otvaranje pošte, razvrstavanje, raspoređivanje i zavođenje akata i podnesaka, evidencija akata i podnesaka i upisivanje u djelovodni protokol, sastavni djelovi akta kojim se vrši službena prepiska, dostavljanje akata i podnesaka u rad, vraćanje rješenih predmeta, razvođenje i otpremanje akata i predmeta, arhiviranje i čuvanje predmeta.

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije: Djelovodnik se ne vodi po sistemu osnovnih brojeva i podbrojeva, odnosno, naknadno primljeni akti u vezi sa jednim predmetom označenim osnovinim brojem ne označavaju se podbrojem, već se svakom aktu dodjeljuje novi osnovni broj. Navedeno nije u skladu sa čl. 18 Pravilnika o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, kojim je predviđeno da se osnovnim brojem označava predmet svakog primljenog ili sopstvenog akta kada se prvi put zavodi u djelovodnik, a da se podbrojevima označavaju svi naknadno primljeni akti u vezi sa jednim predmetom označenim osnovnim brojem. U postupku revizije je utvrđeno da se putni nalozi za službena putovanja i putni nalozi za putnička vozila ne evidentiraju u djelovodnik. Takođe, Društvo ne vodi arhivsku knjigu, što nije u skladu sa čl. 39 Pravilnika kojim je predviđeno da arhivar vodi arhivsku knjigu kao opšti inventarni pregled cjelokupnog registraturskog materijala nastalog u radu Društva, kao i registraturskog materijala i arhivske građe koja se po bilo kom osnovu nalazi u Društvu.

Preporuka: Društvo treba da evidenciju akata vrši u skladu sa Pravilnikom o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, vodi arhivsku knjigu i u djelovodnik zavodi putne naloge za službena putovanja i putne naloge za putnička vozila.

Zaštita na radu

Članom 14 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu predviđeno je da je poslodavac dužan da obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu sprječavanjem, uklanjanjem i kontrolom rizika na radu, obavještavanjem i osposobljavanjem zaposlenih za bezbjedan i zdrav rad, uz odgovarajuću organizaciju i potrebna sredstva. Shodno članu 16 Zakona, poslodavac, saglasno prirodi djelatnosti, broju zaposlenih, organizaciji i načinu rada, prava, obaveze i odgovornosti zaštite i zdravlja na radu uređuje opštim aktom ili ugovorom o radu zaključenim sa zaposlenim. Ovim aktom se bliže uređuju mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog sprovođenja, a naročito: prava, obaveze i odgovornosti svih zaposlenih; način obavljanja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu; način utvrđivanja i provjere zdravstvenog stanja zaposlenih koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada i drugih zaposlenih; način osposobljavanja zaposlenih i provjere osposobljenosti, korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu i druga pitanja od značaja za zaštitu i zdravlje na radu.

U postupku revizije je utvrđeno da je Društvo:

- shodno članu 16 Zakona, donijelo Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu, i normative korišćenja ličnih zaštitnih sredstava zaposlenih,
- shodno članu 17 Zakona, donijelo Akt o procjeni rizika za radna mjesta (i dopune akta),
- donijelo Uputstvo za bezbjedan rad – opšta pravila, Proceduru organizacije ljekarskih pregleda zaposlenih, Proceduru prijave povrede na radu i Proceduru o testiranju zaposlenih na prisustvo alkohola, narkotika i drugih sredstava zavisnosti za vrijeme rada,
- shodno čl. 50 Zakona, vodilo propisane evidencije (o radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, zaposlenim raspoređenim na radna mjesta, povredama na radu, osposobljenosti zaposlenih, opasnim materijama, izvršenim pregledima i ispitivanjima sredstava za rad, prethodnim i periodičnim zdravstvenim pregledima, itd.),
- shodno članu 30 Zakona, osiguralo zaposlene od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

Zaštita imovine i lica

Shodno Zakonu o zaštiti lica i imovine djelatnost zaštite obuhvata sprječavanje ugrožavanja bezbjednosti lica i imovine i sprječavanje protivpravnih radnji usmjerenih prema licima i imovini koji se štite. Djelatnost zaštite obavlja se kao fizička i tehnička zaštita. Shodno članu 14 Zakona zaštita obavezno štićenog objekta vrši se na osnovu plana zaštite koji sadrži procjenu bezbjednosti, ugroženosti i rizika, elaborat fizičkog obezbjeđenja i projekat tehničke zaštite.

Rješenjem Uprave policije od 29.05.2019. godine odobreno je organizovanje unutrašnje službe fizičke zaštite, bez prava na nabavku i korišćenje vatrenog oružja u vršenju poslova zaštite AD „Rudnik uglja“ Pljevlja. Društvo je donijelo: Pravila o uniformi zaposlenih u Službi zaštite lica i imovine, Odluku o upotrebi zaštitnog znaka, Plan zaštite obavezno štićenog objekta (uz saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova).

Službeni telefoni

Društvo nije donijelo Internu proceduru za korišćenje službenih mobilnih i fiksnih telefona, odnosno naknadu troškova za korišćenje službenih telefona (kao ni Odluku o limitima) kojom bi se predvidjelo koji zaposleni imaju pravo na naknadu troškova mobilne telefonije i u kojim iznosima. Za usluge mobilne telefonije i interneta Društvo je zaključilo ugovor sa „MTEL“ DOO Podgorica[9].
Uvidom u račune za dva mjeseca, utvrđeno je da Društvo snosi troškove korišćenja paketa mobilnih telefona za 651 zaposlenog u iznosu od po 3,56 €, od kojih 66 lica se priznaju i troškovi do određenog limita (15, 20 ili 30 €). U slučaju prekoračenja iznosa paketa, odnosno limita, zaposlenom se za iznos prekoračenja umanje zarada.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo u 2023. godini nije imalo Internu proceduru za korišćenje službenih mobilnih i fiksnih telefona, odnosno naknadu troškova za korišćenje službenih telefona, kao ni Odluku o limitima, kojom bi se predvidjelo koji zaposleni imaju pravo na naknadu troškova mobilne telefonije i u kojim limitima. Društvo je dana 13.09.2024. godine donijelo Uputstvo o korišćenju interne telefonije br: 0271-14395/1 kojim je odredilo pravila korišćenja službenih mobilnih i fiksnih telefona, grupe korisnika i limite potrošnje.

Službena vozila

Društvo je donijelo Pravilnik o korišćenju službenih vozila, taksi vozila, službi javnog prevoza i vlastitog putničkog automobila u službene svrhe. Službena vozila u Društvu, u smislu Pravilnika, su putnička motorna vozila i teretna vozila za prevoz tereta do 3 tone nosivosti. Shodno podacima koji su dostavljeni u postupku revizije, Društvo raspolaže sa 42 službena putnička vozila i 33 teretna vozila (nosivosti do 3 tone).
U postupku revizije je utvrđeno da za korišćenje službenog vozila se izdaje putni nalog (koji se ne zavodi u djelovodniku), međutim ne za sva vozila. Popunjava i ovjerava se samo prva strana obrasca putnog naloga (marka i tip PV, prezime i ime vozača, relacija, vrijeme važenje putnog naloga), dok se za vozila kabineta Izvršnog direktora i vozila menadžmenta Evidencija kretanja vozila, provedenog vremena i učinka koju vodi vozač i Evidencija utroška goriva i maziva u većini slučajeva ne vodi. Takođe, putni nalog izdaje šef voznog parka i vozač-koordinator, bez datog ovlašćenja od strane Izvršnog direktora.
Snabdijevanje naftnim derivatima za potrebe voznog parka vrši se preko kartica koje su limitirane, shodno zaključenom ugovoru sa dobavljačem „Jugopetrol“ AD Podgorica, međutim, Društvo nema utvrđene normative i limite za potrošnju goriva.

Članom 13 Pravilnika predviđeno je da korišćenje službenih vozila odobrava Izvršni direktor, odnosno lice koje on ovlasti. Članom 18 Pravilnika predviđeno je da je za svako korišćenje službenih vozila obavezno izdavanje putnog naloga, koji izdaje Izvršni direktor, odnosno lice koje on ovlasti. Članom 22

[9] Broj 20000-55/2023 od 03.03.2023. godine

Pravilnika predviđeno je da je svaki vozač službenog vozila dužan da vodi evidenciju o kretanju vozila i pređenoj kilometraži na putnom nalogu za službeno vozilo.

U postupku revizije utvrđene su sljedeće nepravilnosti:

- Društvo nije donijelo Odluku o limitima, kao ni Normative za potrošnju goriva,
- Putni nalog za putničko vozilo izdaje šef voznog parka i vozač - koordinator, bez ovlašćenja Izvršnog direktora, što nije u skladu sa čl. 18 Pravilnika kojim je predviđeno da je za svako korišćenje službenih vozila obavezno izdavanje punog naloga, koji izdaje Izvršni direktor, odnosno lice koje on ovlasti,
- U obrascu putnog naloga za vozila kabineta Izvršnog direktora i vozila menadžmenta se ne popunjava Evidencija kretanja vozila, provedenog vremena i učinka koju vodi vozač i Evidencija utroška goriva i maziva, što nije u skladu sa čl. 22 Pravilnika kojim je predviđeno da je svaki vozač službenog vozila dužan da vodi evidenciju o kretanju vozila i pređenoj kilometraži na putnom nalogu za službeno vozilo.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da donese Odluku o limitima, Normativ potrošnje, kao i da putne naloge za sva službena vozila izdaje, popunjava i vodi evidenciju u skladu sa Pravilnikom o korišćenju službenih vozila, taksi vozila, službi javnog prevoza i vlastitog putničkog automobila u službene svrhe.

Radni odnosi, organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta "Rudnik uglja" AD Pljevlja (prečišćeni tekst) br: 01-10298/1 od 27.07.2023. godine sistematizovano je 417 radnih mjesta sa 1044 izvršioca. Ukupan broj izvršilaca nije obuhvatio Odjeljenje za povremene, pomoćne i uslužne poslove (Sektor Proizvodnja) i Službu zaštite lica i imovine (radnici za zaštitu lica i imovine, Sektor za strateško upravljanje i poslovnu transformaciju), koji broj izvršilaca se definiše godišnjim planom, i u aktu o sistematizaciji nema predviđen broj izvršilaca na sistematizovanim radnim mjestima. Shodno podacima koje je dostavio subjekt revizije, u Društvu je na 31.12.2023. godine bilo zaposleno 1199 lica (1021 na neodređeno i 178 na određeno), kao što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Organizaciona jedinica	Na dan 31.12.2023. godine				
	Sistematizovan br. radnih mjesta	Sistematizovan br. izvršilaca	Zaposleni na neodređeno	Zaposleni na određeno	Ukupno zaposlenih
Kabinet Odbora direktora	17	21	19	1	20
Kabinet Izvršnog direktora	26	29	27	2	29
Sektor Proizvodnja	176	607	588	78	666
Sektor za razvoj i investicije	48	64	56	21	77
Sektor Promet	60	178	169	20	189
Sektor ekonomskih poslova	38	61	57	2	59
Sektor za strateško upravljanje i poslovnu transformaciju	34	53	78	53	131
Sektor za pravne, kadrovske i opšte poslove	18	31	27	1	28
Ukupno:	**417**	**1044**	**1021**	**178**	**1199**

Planom broja izvršilaca u Službi zaštite lica i imovine i Odjeljenju za povremene, pomoćne i uslužne poslove Rudnika uglja br. 02/1-16539/1 od 30.12.2022. godine utvrđen je ukupan broj zaposlenih potrebnih za ostvarivanje planiranih rezultata rada u 2023. godini i to: u Službi zaštite lica i imovine 38 izvršilaca i u Odjeljenju za pravne, pomoćne i uslužne poslove 52 izvršioca.

Unutrašnja organizacija društva je postavljena kroz organizaciono-funkcionalne jedinice – šest Sektora, koji su dalje sastavljeni od odgovarajućeg broja radnih jedinica, pogona, službi i odjeljenja. Pored sektora, u organizacionoj strukturi Društva figuriraju Kabinet Odbora direktora i Kabinet Izvršnog direktora. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji definisani su nadležnosti Sektora i nižih organizacionih jedinica, a prilozima akta i sistematizacija poslova sa nazivima radnih mjesta, opisom poslova i uslovima za obavljanje poslova.

Kolektivnim ugovorom Rudnika uglja bliže su utvrđena prava i obaveze, odgovornosti zaposlenih i poslodavca iz oblasti radnih odnosa, zarade, naknade zarada i druga primanja, utvrđene su grupe i podgrupe poslova sa koeficijentima stručnosti i složenosti poslova prema nivoima obrazovanja, odnosno stručne kvalifikacije.

Društvo je donijelo: Proceduru upravljanja ljudskim resursima[10], Proceduru sprovođenja obuka[11] i Proceduru praćenja zakona i propisa[12].
U skladu sa čl. 83 Zakona o radu, Društvo je donijelo Plan korišćenja godišnjih odmora za 2023. godinu br. 02/1-1189/1 od 01.02.2023. godine.
Društvo je donijelo Odluku o rasporedu radnog vremena br. 02/1-3084/1 od 15.04.2021. godine za zaposlene koji obavljaju poslove na radnim mjestima u upravnim zgradama, dok za smjenski rad odluka nije donijeta.

U postupku revizije je utvrđeno da:

- Shodno čl. 20 Zakona o radu zaposleni, u čiju personalnu dokumentaciju je izvršen uvid, su u većini slučajeva ispunjavali opšte uslove za zasnivanje radnog odnosa predviđene zakonom i posebne uslove predviđene zakonom, drugim propisom i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Međutim, u određenom boju slučajeva u personalnom dosijeu zaposlenog nije postojao dokaz o naprednom poznavanju rada na računaru[13], uvjerenje o položenom ispitu za obavljanje poslova sa opremom pod pritiskom, stručnom ispitu, sertifikat o osposobljenosti za rukovanje rudarskom mehanizacijom, izvještaj o izvršenoj prethodnoj provjeri[14]. Takođe, radno iskustvo zaposlenih nije utvrđivano na osnovu potvrde o radnom iskustvu poslodavca (potvrda nije pribavljana), već uvidom u radnu knjižicu (na koji način se ne može zaključiti koje radno mjesto je zaposleni pokrivao i sa kojom stručnom spremom).
- Tokom 2023. godine u Društvo je sa 74 lica zaključilo ugovor o radu (27 na osnovu sporazuma o preuzimanju zaposlenih), od čega 47 na određeno i 27 na neodređeno. U revidiranoj godini sproveden je jedan javni oglas na osnovu kojeg su 42 lica zasnovala radni odnos na određeno (radnici na zaštiti lica i imovine). Shodno evidenciji Društva, tokom 2022. godine sporazumom o preuzimanju zaposlenih Društvo je preuzelo na rad 202 zaposlena.
- Ugovori o radu sadrže sve elemente predviđene čl. 31 Zakona o radu (naziv i sjedište poslodavca, ime i prezime zaposlenog, mjesto prebivališta, odnosno boravišta zaposlenog, jmbg-zaposlenog, kvalifikaciju nivoa obrazovanja, naziv radnog mjesta i opis poslova koji zaposleni treba da obavlja, mjesto rada, vrijeme na koje se zaključuje ugovor o radu, dan stupanja na rad, radno vrijeme i sl.).
- Izmjene ugovorenih uslova rada (Aneksi ugovora o radu) zaključivani su iz razloga predviđenih čl. 47 Zakona o radu (raspoređivanje na drugi odgovarajući posao, izmjena koje se odnose na zaradu, transformacije ugovora o radu sa određenog na neodređeno vrijeme i sl.), međutim, potpisivnju aneksa u većini slučajeva (kod produživanja ugovora o radu sa zaposlenim na određeno vrijeme) nije prethodila pisana ponuda za izmjenu ugovora o radu.

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije: Tokom 2022. i 2023. godine Društvo je slobodna radna mjesta popunjavalo preuzimanjem lica na osnovu Sporazuma o preuzimanju od drugog poslodavca (uglavnom iz realnog sektora) i sa istima zaključivalo ugovore o radu[15]. Navedeno nije u skladu sa članom 24 Zakona o radu kojim je predviđeno da je Zavod za zapošljavanje dužan da, na zahtjev poslodavca, javno oglasi slobodno radno mjesto u privrednom društvu, javnoj ustanovi i drugoj javnoj službi, čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, odnosno jedinica lokalne samouprave, u skladu sa posebnim zakonom. Dakle, u slučajevima kada se kao poslodavac javlja privredno društvo čiji je većinski vlasnik (preko povezanog društva) Država, a kako je to u konkretnom slučaj, javni oglas predstavlja konstitutivni element zasnivanja radnog odnosa, i isto je u obavezi da raspiše javni oglas za upražnjeno radno mjesto, kako bi se svim licima pružila jednaka šansa da konkurišu za predviđeno radno mjesto.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da slobodna radna mjesta popunjava u skladu sa članom 24 Zakona o radu putem javnog oglašavanja.

[10] Br 02/1-17588/1 od 28.12.2023. godine
[11] Br 02/1-12223/1 od 21.12.2021. godine
[12] Br 02/1-10558/1 od 10.12.2020. godine
[13] Osam zaposlenih
[14] Pet zaposlenih
[15] Shodno evidenciji Društva tokom 2022. i 2023. godine preuzeto je gotovo 250 lica.

- Društvo nije donijelo Odluku o rasporedu radnog vremena po smjenama, što nije u skladu sa članom 67 Zakona o radu kojim je predviđeno da Odluku o rasporedu radnog vremena, početku i završetku rada, preraspodjeli radnog vremena, skraćenom radnom vremenu i uvođenju prekovremenog rada donosi poslodavac koji je dužan da donese pisanu odluku o rasporedu radnog vremena zaposlenih i njihov raspored po smjenama, ako je kod tog poslodavca rad organizovan po smjenama. Takođe, Društvo nije u skladu sa članom 64 Zakona o radu uvelo prekovremeni rad pisanom odlukom prije početka rada, ni obavijestilo inspektora rada o uvođenju prekovremenog rada.
- Društvo nije dostavljalo zaposlenima pisanu ponudu za izmjenu ugovora o radu (kod produživanja ugovora o radu sa zaposlenim na određeno vrijeme), što nije u skladu sa čl. 48 Zakona o radu, kojim je predviđeno da se ponuda dostavlja u pisanom obliku i sadrži: razloge za ponudu, rok u kojem druga strana treba da se izjasni o ponudi i pravne posljedice koje mogu da nastanu odbijanjem ponude, ako su predviđene ovim zakonom.

Preporuka: Društvu treba da postupa u skladu sa odredbama Zakona o radu u pogledu uvođenja smjenskog i prekovremenog rada, kao i izmjena ugovorenih uslova rada.

Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)

Prema Iskazu o finansijskoj poziciji Društva (Bilans stanja), na dan 31.12.2023. godine iznos aktive i pasive Društva je prikazan u vrijednosti od 132.150.229 € i uvećane su u odnosu na podatke na dan 31.12.2022. godine za 8.147.888 € ili 6,57%.

Aktiva

Društvo je u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2023. godine, iskazalo vrijednost aktive u ukupnom iznosu od 132.150.229 €, sa podacima iz prethodne godine prikazanim u sljedećoj tabeli:

Grupa računa, račun	Pozicija	Red. broj	Napomena	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
00	**A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL**	**001**			
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	**002**		**105.135.694**	**99.385.107**
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		982.528	1.575.433
010	1. Ulaganja u razvoj	004			
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		982.528	1.575.433
012	3. Goodwill	006			
015 I 016	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007			
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		103.570.994	97.114.784
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009		55.964.477	49.606.278
023	2. Postrojenja i oprema	010		46.116.430	45.337.685
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+	011		-	-
024	3.1. Investicione nekretnine	012			
021 I 025	3.2. Biološka sredstva	013			
026 I 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014			
027 I 028	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015		1.490.087	2.170.821
	IV DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		**582.172**	**694.890**
030,031(dio	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017			
3(dio), 039(	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licim	018			
1(dio),032(d	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pra	019		902	1.216
3(dio), 039(	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020			
1(dio), 032(	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021			
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije	022			
038,039(dio	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023		581.270	693.674
288	**C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA**	**024**			
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	**025**		**26.933.865**	**24.535.385**
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		5.459.598	4.816.165
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027		5.457.514	4.814.559
11	2. Nedovršena proizvodnja	028			
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029		2.084	1.606
15	4. Dati avansi	030			
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		17.484.157	18.333.837
, 203, 209 (	1. Potraživanja od kupaca	032		489.601	849.422
00, 209 (dio	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033		15.217.667	16.064.848
01, 209 (dio	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034			
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		1.776.889	1.419.567
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036			
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijedn	037			
, 22, osim 2	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		1.776.889	1.419.567
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042	039		190.854	169.159
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno	040			
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni u	041			
23 osim 236(dio) i 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042		190.854	169.159
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043		3.468.493	1.216.224
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	**044**		**330.763**	
28 osim 288	**E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**	**045**		**80.670**	**81.849**
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	**046**		**132.150.229**	**124.002.341**

Aktiva Društva je na dan bilansa 31.12.2023. godina, uvećana u odnosu na prethodnu godinu za 8.147.888 € ili za 6,57%. Vrijednost stalne imovine je prikazana u iznosu od 105.135.694 € (uvećanje u odnosu na prethodni period za 5,79%), dok je vrijednost obrtnih sredstava prikazana u iznosu od 26.933.865 € (uvećanje u odnosu na prethodni period za 9,78 %).

Stalna imovina

Vrijednost stalne imovina Društva (105.135.694 €) po strukturi, sa uporednim podacima iz prethodne godine, je prikazana u sljedećoj tabeli:

Pozicija	Iznos		povećanje/ smanjenje
	Tekuća godina	Prethodna godina	
Nematerijalna ulaganja - Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	982.528	1.575.433	(592.905)
Zemljište i objekti	55.964.477	49.606.278	6.358.199
Postrojenja i oprema	46.116.430	45.337.685	778.745
Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	1.490.087	2.170.821	(680.734)
Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	902	1.216	(314)
Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	581.270	693.674	(112.404)
Ukupno	105.135.694	99.385.107	5.750.587

Promjena vrijednosti Stalne imovine u posmatranog toku perioda dat je u sljedećoj tabeli:

Opis	Nematerijalna imovina-koncesije	Nematerijalna imovina - softver	Zemljište	Građevinski objekti	Kapitalizacija otkrivke	Postrojenja i oprema	Nekr. postr. i opr. u pripremi	Dugoročni fin. Plasmani	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023.	**13.502.176,00**	**126.500,00**	**19.348.840,12**	**32.722.968,85**	**13.193.955,40**	**98.005.233,03**	**2.190.980,66**	**886.802,28**	**179.977.456,34**
Povećanje			1.212.974,00	355.804,40	6.742.102,80	5.024.079,81	6.878.579,96	657.066,97	20.870.607,94
Smanjenje: Rashodovanje i otpis			5.952,54	8.000,00		81.767,06	7.579.473,25	795.222,34	8.470.415,19
Stanje na dan 31.12.2023.	**13.502.176,00**	**126.500,00**	**20.555.861,58**	**33.070.773,25**	**19.936.058,20**	**102.947.545,78**	**1.490.087,37**	**748.646,91**	**192.377.649,09**
Ispravka vrijednosti									0,00
Stanje na dan 01.01.2023.	**11.790.450,00**	**101.199,84**		**13.533.799,88**	**2.125.686,64**	**52.667.548,16**		**191.912,59**	**80.410.597,11**
Amortizacija za 2023.	684.900,00	25.299,96		854.745,51	1.086.224,26	4.219.065,78		380,16	6.870.615,67
Umanjenja	44.297,54			-2.240,08		55.498,36		25.817,44	123.373,26
Stanje na dan 31.12.2023.	**12.519.647,54**	**126.499,80**	**0,00**	**14.386.305,31**	**3.211.910,90**	**56.831.115,58**	**0,00**	**166.475,31**	**87.241.954,44**
Sadašnja vrijednost sredstava na dan 31.12.2023.	**982.528,46**	**0,20**	**20.555.861,58**	**18.684.467,94**	**16.724.147,30**	**46.116.430,20**	**1.490.087,37**	**582.171,60**	**105.135.694,65**

Nematerijalna ulaganja (grupa 01)

Računovodstvenim politikama Društvo je definisalo osnovne uslove za priznavanje nematerijalne imovine (u skladu sa MRS 38):

- Mogućnost identifikacije;
- Kontrola nad resursom i
- Postojanje buduće ekonomske koristi.

Društvo priznaje koncesije (nematerijalno ulaganje), na osnovu ugovora o koncesiji kada stekne pravo na korišćenje rudnog bogatstva koje je predmet koncesije. Nakon početnog priznavanja, koncesije se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualno akumulirane gubitke usljed obezvrjeđenja. Korisni vijek trajanja ovog vida nematerijalnog ulaganja je od momenta kada je Društvo steklo pravo na obavljanje koncesione aktivnosti pa do kraja trajanja koncesionog perioda (20 godina).

Licence i softver se vrednuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke zbog obezvrjeđenja. Amortizuju se proporcionalnom metodom u toku perioda od 3 – 5 godina.

Nematerijalna ulaganja su iskazana u vrijednosti od 982.528 €. Prema strukturi iz analitike nematerijalnih ulaganja, odnose se na *Koncesije, patente, licence i slična prava (račun 011)*, koje su na dan 31.12.2023. godine iskazane u iznosu od 982.527,46 €. Ovaj vid nematerijalne imovine se odnosi na sljedeće: Ugovor o pravu na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“ - broj 01-1025/1 od 21.03.2006. godine.

Aneksom III Ugovora[16] od 29.09.2020. godine je određeno da „Pored osnovne mineralne sirovine iz stava 1 ovog člana predmet ovog ugovora je pravo na istraživanje i eksploataciju tehničkog građevinskog kamena na lokalitetu Jagnjilo – južni dio ležišta „Rajčevo brdo“ i laporca i glina kao pratećih mineralnih sirovina na reviru „Potrlica“ (prateće mineralne sirovine)“.
U skladu sa Ugovorom i Aneksom III ugovora određen je stalni dio koncesione naknade za dobijeno pravo na eksploataciju mrkolignitnog uglja i tehničko–građevinskog kamena. Ukupan iznos koncesione naknade za eksploataciju mrkolignitnog uglja i tehničko-građevinskog kamena od 13.502.175,00 €, predstavlja nabavnu vrijednost koncesija kao dijela nematerijalne imovine.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja se vrši proporcionalnom metodom u odnosu na period eksploatacije mrkolignitnog uglja i tehničko – građevinskog kamena, koji je Određen Ugovorom i Aneksom Ugovora.
Osim naznačenog Ugovora Društvo je zaključilo Ugovor o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave mineralne sirovine mrkolignitnog uglja „Glisnica“[17], 01.06.2009. godine. Ugovor je zaključen između Vlade Crne Gore- Ministarstva za ekonomski razvoj (davalac koncesije-koncedent) i AD „Rudnik uglja“ Pljevlja (Koncesionar). Članom 6 Ugovora je određen period trajanja koncesije od 13 godina.
Po osnovu ovog ugovora nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje koncesije iz razloga što se nijesu stekli uslovi za eksploataciju uglja, u vezi sa čim se Društvo obratilo Zahtjevom prema Ministarstvu kapitalnih investicija, a koji se odnosi na obustavu uplate naknade (koncesije-stalnog dijela) sa ležišta „Glisnica“. Kao razlog se navodi postupak JU Agencije za zaštitu životne sredine u odnosu na Elaborat za procjenu uticaja na životnu sredinu ležišta „Glisnica“. U zahtjevu je naznačen stav Komisije za reviziju uticaja koja je u svojoj ocjeni navela da je potrebno uraditi „nulto stanje“ životne sredine u vezi sa čim je dat rok od 820 dana kao optimalan za praćenje životne sredine u postupku utvrđivanja „nultog stanja“ i završetak elaborata u skladu sa zahtjevom Agencije.
Vlada Crne Gore je 29.12.2023. godine donijela Zaključke kojim se kojim se odlažu ugovoreni rokovi za početak naplate koncesione naknade, do dobijanja odobrenja za rad. Shodno tome se stavljaja van snage Rješenje o određivanju stalnog dijela koncesione naknade.[18]

Nekretnine, postrojenja i oprema (grupa 02)
Prema računovodstvenim politikam Društva nekretnine, postrojenje i oprema obuhvataju račune na kojima se evidentiraju prirodna bogatstva, (zemljište i šume), građevinski objekti, oprema, inventar sa kalkulativnim otpisom, višegodišnji zasadi, osnovno stado, ostala osnovna sredstva i osnovna sredstva u pripremi. Materijalna imovina (nepokretnosti, postrojenja i oprema) inicijalno se priznaju po cijeni koštanja (uključujući troškove demontiranja, uklanjanja i restauracije). Sredstva se otpisuju periodično u korisnom vijeku trajanja sredstva. Obračun amortizacije vrši se na sva sredstva sa bilansne pozicije, bez obzira da li su trenutno u funkciji ili ne. Amortizacija zemljišta kao prirodnog bogatstva se ne vrši. Rezidualna vrijednost je procijenjeni iznos nekog sredstva koju bi Društvo primillo danas, ako bi otuđilo to sredstvo, posle umanjenja za troškove prodaje, uz pretpostavku da se to sredstvo nalazi na kraju vijeka u stanju u kome se očekuje da će se naći na kraju vijeka trajanja.
Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na procjeni vrijednosti koja se vrši najmanje jedan put u petogodišnjem periodu, a koju vrši nezavisni procenitelj. Učestalost revalorizacije zavisi od promjene fer vrijednosti, uz napomenu da se može vršiti na godišnjem nivou u slučaju potrebe. Povećnje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme se iskazuje u okviru kapitala na računu revalorizacionih rezervi.
Društvo je izvršilo procjenu vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31.12.2021. godne, u vezi sa čim je prezentiran izvještaj nezavisnog procenitelja iz marta 2022. godine. Na osnovu podataka iz izvještaja o procjeni Društvo je izvršilo knjigovodstveno usklađivanje vrijednosti imovine.

[16] Aneks III Ugovora o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“.
[17] Ugovor broj:01-4147/1 od 01.06.2009. godine (zaveden u Ministarstvu za ekonomski razvoj)
[18] Zaključci Vlade Crne Gore broj:08-304/23-5951/2 koji se odnose na zahtjeve više koncesionara, između kojih je i Rudnik uglja AD Pljevlja u vezi sa Anekskom ugovora o koncesiji koji se odnosi na ležište „Glisnica“

Prema knjigovodstvenim podacima Društva - *nekretnine, postrojenja i oprema* su iskazane u ukupnoj vrijednosti od 103.570.994 €. Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u naznačenom iznosu se odnosi na sljedeće:

- Zemljište i objekti u vrijednosti od 55.964.476,82 €;
- Oprema u iznosu od 46.116.430,20 €;
- Postrojenja i oprema u pripremi i avansi u iznosu od 1.490.087,37 €.

Vrijednost zemljišta za eksploataciju ruda je na početku 2023. godine iskazana u iznosu od 19.348.840,12 €, sa povećanjem u toku perioda od 1.212.974,00 € i smanjenjem od 5.952,54 € (20.555.861,58 € na kraju posmatranog perioda).
Uvećanje vrijednosti zemljišta tokom 2023. godine u najvećoj mjeri je izvršeno po osnovu aktivacije - uknjižbe zemljišta koje je bilo predmet kupoprodaje na osnovu ugovora o kupoprodaji UZZ.br. 648/2022. godine od 18.11.2022. godine. Prema podacima iz ugovora izvršena je kupovina zemljišta od *„Agrokooperative Doganje -u stečaju“* **u ukupnoj površini od 1.489.604,89 m^2.** Ukupno ugovorena kupoprodajna vrijednost zemljišta iznosi 1.380.482,27 €. U vezi sa kupovinom predmetnog zemljišta prezentirana je Odluka Odbora direktora Rudnika uglja AD Pljevlja od 16.11.2022. godine[19], koja se odnosi na „odobrenje investicije –kupovina imovine „Agrokooperativa Doganje u stečaju“ Pljevlja.

Prema priloženom dokumentu sa naznakom predmeta Određivanje namjene korišćenja parcela koje su kupljene prema Odluci odbora br. 01-14314/2 od 16.11.2022. godine*, „površine koje su obuhvaćene prostornim planom područja posebne nemjene za eksploataciono polje Rudnika uglja AD Pljevalja, treba tretirati kao zemljište za eksploataciju ruda. Vrijednost ovih površina treba odrediti na osnovu Izvještaja o procjeni vrijednosti zemljišta od 25.05.2023. godine. U ovom izvještaju se navodi da je vrijednost zemljišta na lokaciji 8,20 €/m^2*“. U dokumentu su prikazane katastarske parcele zemljišta koje će se koristiti za eksploataciju ruda sa podacima o površini. Radi se o zemljištu ukupne površine od **128.014,50 m^2**. Za naznačenu površinu je određena vrijednost u skladu sa izvještajem o procjeni od 25.05.2023. godine u ukupnom iznosu od 1.049.718,90 € (128.014,50 m^2 x 8,20 €). Vrijednost preostalog zemljišta u površini od 1.361.590,39 m^2, je određena na način što je od ukupne kupo-prodajne cijene definisane u ugovoru oduzeta vrijednost procijenjenog zemljišta za potrebe eksploatacije i iznosi 330.763,37 €. Vrijednost zemljišta u naznačenom iznosu od 330.763,37 € je u finansijskom knjigovodstvu Društva proknjižena na računu 041 – „zemljišta namijenjena prodaji– licitacija“.
Izvještaj o procjeni vrijednosti zemljišta od 25.05.2023. godine, ne odnosi se na konkretne parcele koje su predmet kupovine u skladu sa ugovorom “Agrokooperative Doganje u stečaju”. Parcele obuhvaćene procjenom se odnose na KO “Ilino brdo” gdje su locirane gotove sve parcele koje su kupljene od “Agrokooperative Doganje u stečaju”, osim tri parcela koje se nalaze na području KO “Pljevlja”.
Preostali iznos koji se odnosi na uvećanje vrijednosti zemljišta sa eksploatacionog područja, od 163.255,10 € odnosi se aktivaciju kupljenog zemljišta i zemljišta stečenog u postupku eksproprijacije.
Umanjenje vrijednosti zemljišta tokom 2023. godine je iskazano u iznosu od 5.952,54 € i odnosi se na otuđenje zemljišta (poklon i prodaja). Na uvid je pružena dokumentacija o poklonu zemljišta fizičkim licima u vrijednosti od od 4.347,77 € (2.415,34 € i 1.932,43 €). Radi se o poklonu zemljišta po Odluci izvršnog direktora na zahtjev korisnika zemljišta na kojem se nalaze objekti u vlasništvu podnosilaca zahtjeva, kao i dvorištu u sastavu objekta. Preostali iznos umanjenja od 1.604,77 €, se odnosi na prodaju zemljišta Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu uz ostvarenje prihoda na iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti od 13.514,48 €.

U okviru grupe 04 – **stalna sredstva namijenjena prodaji** evidentiraju se stalna sredstva koja se koja su namijenjena prodaji, a koja su u djelokrugu: MSFI 5–Stalna sredstva koja su namijenjena prodaji i poslovanja koja su prestala; MRS 41-Poljoprivreda; MRS 40 – Investicione nekretnine. Na računu 041 shodno Pravilniku evidentira se vrijednost zemljišta namijenjenog prodaji.

[19] Odluka broj 01-14314/2 od 16.11.2022. godine

Da bi se sredstvo svrstalo u okviru grupe sredstava namijenjenih prodaji potrebno je da su ispunjeni preduslovi naznačeni u MSFI 5 - Stalna sredstva koja su namijenjena prodaji i poslovanja koja su prestala:

- sredstvo mora biti spremno za momentalnu prodaju u stanju u kojem se nalaz, pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takvih sredstava i njegova prodaja mora biti jako vjerovatna;
- da postoji aktivno tržište za to sredstvo po cijeni koja je razumna u odnosu na fer vrijednost;
- uprava subjekta mora biti aktivno posvećena izradi plana prodaje i mora započeti aktivni program nalaženja kupaca i ispunjavanju plana;
- prodaja mora da bude izvršena u roku od godinu dana od datuma klasifikacije sredstva koje se drži za prodaju (osim specifičnosti definisanih paragrafom 9 MSFI 5), a aktivnosti potrebne za ispunjenje plana treba da ukažu da je malo vjerovatno da će doći do promjene plana ili da će se on povući.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je dio zemljišta površine od 1.361.590,39 m^2 stečenog na osnovu kupoprodajnog ugovora zaključenog sa „Agrokooperativom Doganje u stečaju“, koje se ne nalazi na eksploatacionom području vrednovalo na način što je od ugovorene vrijednosti od 1.380.482,27 € za ukupnu kupljenu površinu (1.489.604,89 m^2), oduzeta vrijednost parcela koje se nalaze na eksploatacionom području 1.049.718,90 €, površine 128.014,50 m^2. Za zemljište čije se parcele nalaze na eksploatacionom području nije posebno izvršena procjena, već je korišćen izvještaj o procjeni drugih parcela sa tog područja (Ilino brdo) i ako se tri parcele vode na drugu KO (KO Pljevlja ukupne površine 6.667,50 m^2). Na ovaj način iskazana vrijednost zemljišta sa pouzdanošću ne odražava njegovu pravu vrijednost, posebno za dio zemljišta koje se nalazi van ekploatacionog područja površine 1.361.590,39 m^2 koje je početno vrednovano od 330.763,37 € (0,24 €/m^2).
Vrijednost Zemljišta koje se nalazi van eksploatacionog područja od 330.763,37 € je iskazana na računu 041 – „zemljišta namijenjena prodaji –licitacija“ i pored toga što nijesu ispunjeni preduslovi definisani MSFI– 5 (paragrafi 7,8,9). U postuku revizije nijesu pruženi na uvid dokazi o ispunjavanju preduslova za klasifikovanje predmetnog zemljišta na poziciji stalnih sredstava namijenjenih prodaji kao što su:

- Odluka organa Društva o prodaji predmetnog zemljišta;
- Plan prodaje iz kojeg bi se vidjelo da će prodaja biti izvršena u roku od godinu dana, a da aktivnosti iz plana ukazuju da je malo vjerovatno da će doći do njegove promjene.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da izvrši procjenu vrijednosti zemljišta stečenog po osnovu kupovine od „Agrokooperative Doganje u stečaju“, te da izvrši vrednovanje u skladu sa fer vrijednošću. Takođe, preporučuje se Društvu da odlukom nadležnog organa odredi namjenu zemljišta koje se ne nalazi u eksploatacionom području, te da nakon ispunjavanja uslova za klasifikaciju izvrši odgovarajuća knjiženja.

Građevinski objekti

Vrijednost građevinskih poslovnih objekata je na 31.12.2024. godine, iskazana u iznosu od 18.684.467,94 €. Prikazano uvećanje vrijednosti građevinskih objekata se odnosi na aktivaciju izgrađenih objekata i na uvećanje vrijednosti usljed dogradnje, rekonstrukcije i sl. Umanjenje vrijednosti građevinskih objekata nabavne vrijednosti od 8.000,00 €, odnosi se na rashodovanje objekta „skladište soli“, na predlog popisne komisije.
Na podračunu građevinskih objekata 02201 je iskazana vrijednost objekata „PK Potrlica –kapitalizacija otkrivke“ u iznosu od 19.936.058,20 €, dok je ispavka vrijednosti iskazana u ukupnom iznosu od 3.211.910,90 €, što znači da je sadašnja vrijednost ove vrste opreme na 31.12.2023. godine iskazana u iznosu od 16.724.147,30 €.
Povećanje vrijednosti u toku 2023. godine iznosi 6.742.102,80 € i odnosi se na obračun proizvodnih troškova u cilju priznavanja sredstva po osnovu uklanjanja otkrivke, na dan 31.12.2023.godine. Obračun kapitalizacije otkrivke je izvršen sa pozivom na smjernice IFRIC-a[20] 20 koji se primjenjuje na troškove uklanjanja otkrivke (jalovine), koji nastaju u površinskim kopovima tokom proizvodne faze rudnika - proizvodni troškovi uklanjanja otkrivke.

[20] Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja (International Financial Reporting Interpretations Committee, IFRIC)

Trošak amortizacije po osnovu uklanjanja otkrivke za 2023. godinu je obračunat u Izvještaju i prikazan je u iznosu od 1.086.224 €.

Oprema (račun 023)

U okviru računa 023 – postrojenja i oprema, Društvo je evidentiralo opremu za obavljanje proizvodne i uslužne djelatnosti, građevinsku mehanizaciju, transportnu mehanizaciju, kancelarijsku opremu i dr.

Vrijednost opreme, prema knjigovodstvenim podacima i podacima iz Iskaza o finansijskoj poziciji Društva iznosi 46.116.430,20 €. Prema strukturi oprema se odnosi na: opremu za obavljanje proizvodne i uslužne djelatnosti, građevinsku mehanizaciju, transportnu mehanizaciju, kancelarijsku opremu i specijalni alat i inventar.

Društvo je na poziciji „Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi“ iskazalo vrijednost u ukupnom iznosu od 1.490.087 €. Od ukupnog iznosa na ovoj poziciji, iznos od 1.465.017,46 € se odnosi na investicije u toku. Radi se o ulaganjima u sredstvima i opremi koja nijesu završena u toku perioda. Kada je sredstvo spremno za upotrebu vrši se aktiviranje sredstva. Preostali iznos od 25.069,91 €, odnosi se na date avanse za ovu kategoriju imovine prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu.

Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja

Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja su u Iskazu o finansijkoj poziciji na 31.12.2023. godine prikzani u iznosu od 582.171,60 €.
Dugoročni plasmani se odnose na „Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz Iskaz o finansijekoj poziciji“, i iskazani su u iznosu od 5.624,08 € (učešće u kapitalu Prve banke Crne Gore) uz ispravku vrijednosti od 4.722,08 €.
Na računu 038 „Ostali dugoročni finansijski plasmani“, Društvo je prikazalo dugoročne stambene kredite koji su dati zaposlenim i bivšim zaposlenim prema prikazanoj strukturi, u ukupnom iznosu od 914.149,17 €. Ukupna ispravka sa 31.12.2023. godine iznosi 161.753,23 €, dok je iznos od 171.126,34 € reklasifikovan na kratkoročne plasmane u odnosu na dospjeće, te saldo na ovom računu sa 31.12.2023. godine, iznosi 581.269,60 €.
Dodjela sredstava za rješavanje stambenih potreba se vrši na osnovu:
- Pravinika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih (maj 2023. godine);
- Pravilnika o dodjeli sredstava u vidu pomoći za rješavanje sambenih potreba porodica preminulih ranije zaposlenih (jul 2023. godine) i
- Pravilnik o dodjeli sredstava u vidu pomoći za rješavanje stambenih potreba ranije zaposlenih (april 2023).

Odložena poreska sredstva (račun 288)
Na računu 288 – „Odložena poreska sredstva“, Društvo nije evidentiralo promjene tokom posmatranog perioda.
Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, članom 11a je određeno da se toškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, priznaju kao rashod u poreske svrhe u periodu kad je izvršena njihova isplata. U vezi sa naznačenim, ukoliko primanja zaposlenih nijesu isplaćena u obračunskom periodu kada su rashodi priznati u Bilansu uspjeha, javlja se privremena razlika (u bilansu uspjeha rashod je priznat u periodu u kojem je obračunat, dok će u skladu za Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, rashod u poreske svrhe biti priznat u periodu kada bude isplaćen).
Društvo je u Prijavi poreza na dobit na rednom broju 16 prikazalo iznos obaveza od 1.985.326,20 €, koji su evidentirani na grupama 45, 46, 48 i 49, a koji nijesu isplaćeni u tekućem periodu. Naznačene obaveze su izmirene u periodu januar-mart 2024. godine. S obzirom da je pri izradi Prijave poreza na dobit za period 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine, na rednom broju 16 prikazan iznos naznačenih obaveza, koje se ne priznaju u poreske svrhe, to je uslovilo nastanak privremene razlike

(oporeziva dobit veća od računovodstvene dobiti). Priznavanje odloženih poreskih sredstava (obaveza) je propisano zahtjevima MRS 12 – Porez na dobit.
Uzimajući u obzir odredbe Zakona o porezu na dobit pravnih lica kojima su propisane stope poreza na dobit pravnih lica (član 28 Zakona), izvršen je obračun odloženih poreskih sredstava na iznos utvrđene privremene razlike od 1.985.326,20 €, na sljedeći način:

Razred	Stopa (progresivna)	Iznos	
100.000,00	9,00%	9000	
1.400.000,00	12,00%	168000	177.000,00
485.326,20	15,00%		72.798,93
Ukupno			249.798,93

Naznačeni iznos od 249.798,93 € predstavlja iznos odloženih poreskih sredstava koji se evidentira na računu predviđenom za odložena poreska sredstva (288) i na kraju perioda se vrši prebijanje sa odloženim poreskim obavezama. Kako iznos odloženih poreskih sredstava, prilikom utvrđivanja rezultata nakon oporezivanja u Bilansu uspjeha utiče na njegovo iskazivanje u većem iznosu, to je nevršenjem obračuna i neevidentiranjem odloženih poreskih sredstava rezultat nakon oporezivanja prikazan u toliko manjem iznosu.

Utvrđena nepravilnost: Društvo nije shodno zahtjevima MRS12 - Porez na dobit, a u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica izvršilo obračun odloženih poreskih sredstava na privremenu razliku od 1.985.326,20 €, koja je nastala usljed nepriznavanja troškova u poreske svrhe shodno članu 11a Zakona. Na ovaj način Društvo je za obračunati iznos odloženih poreskih sredstava od 249.798,93 € u bilansu uspjeha za 2023. godinu na rednom broju 248 „dobitak ili gubitak nakon oporezivanja“, prikazalo iznos koji je manji za naznačeni iznos odloženih poreskih sredstava.

Obrtna sredstva
Obrtna sredstva Društva su evidentirana u iznosu od 26.933.865 €, u većem iznosu za 2.398.480 € ili 9,78% u odnosu na stanje 31.12.2022. godine.
Obrtna sredstva Društva su na dan 31.12.2023. godine, iskazana u ukupnom iznosu od 26.933.865 € i odnose se na sljedeće:
- Zalihe koje u iznosu od 5.459.598,10 €;
- Kratkoročna potraživanja u iznosu od 17.484.156,77 €;
- Kratkoročni finansijski plasmani u iznosu od 190.854,34 €;
- Gotovinski ekvivalenti i gotovina u iznosu od 3.468.492,52 €;
- Sredstva namijenjena prodaji u iznosu od 330.763,37 €.

Obrtna sredstva su iskazana u većoj vrijednosti za 2.398.480 € (9,78%) u odnosu na stanje kraja izvještajnog perioda prethodne godine.

Zalihe
Društvo je u Računovodstvenim politikama pozivajući se na MRS-2, paragraf 6, odredilo zalihe kao sredstva:
- koja se drže radi prodaje u redovnom poslovanju;
- u procesu proizvodnje takva se prodaju ili
- u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe čine računi na kojima se registruje evidencija o zalihama robe, materijala, sirovina, goriva, ulja, rezervnih djelova, alata i inventara koji se otpisuje u cjelosti na teret troškova u izvještajnom periodu, nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda.
Zalihe se evidentiraju i procjenjuju u bilansu stanja po cijeni koštanja koja sadrži fakturnu cijenu i zavisne troškove, odnosno po neto prodajnoj cijeni ukoliko je ista bila niža od cijene koštanja. Trošenje zaliha se procjenjuje po metodi **prosječnih cijena.**
U slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto ostvarivu prodajnu vrijednost vrši se ispravka zaliha na teret ostalih rashoda. Krajem svakog obračunskog perioda utvrđuje

se da li postoji potreba za dodatnom ispravkom vrijednosti zaliha sa usporenim obrtom. Oštećene zalihe i zalihe sa neodgovarajućim kvalitetom i neodgovarajućim rokovima za upotrebu se otpisuju na teret troškova perioda.
Zalihe Društva su iskazane na grupi 10 u ukupnoj vrijednosti sa 31.12.2023. godine od 5.459.598,10 € i veće su u odnosu na period prethodne godine za 643.433 € ili za 13,36 %. Prema strukturi zalihe se odnose na: osnovni materijal u magacinu, gorivo i mazivo, kancelarijski materijal, ostali materijal, rezervne djelove, inventar u magacinu, HTZ opremu, opremu za zaštitu na radu, auto gume i na zlihu robe u bifeima.
Zalihe materijala, goriva i maziva, rezervnih djelova, auto guma, htz opreme su iskazane u iznosu od 5.457.513,93 €, dok su zalihe robe (bife) iskazane u vrijednosti od 2.084,17 €.
U vezi sa prijemom, evidencijom, skladištenjem i održavanjem prenosom i izdavanjem zaliha, Društvo je donijelo Proceduru – postupak rada magacinske službe[21], kao i uputstvo o postupku kvantitativnog i kvalitativnog prijema robe u magacin Rudnika uglja[22].
Društvo je izvršilo popis zaliha sa 31.12.2023. godine o čemu postoji dokumentacija u Društvu[23]. Revizor nije prisustvovao popisu zaliha, a postupci koji se odnose na organizaciju sprovođenja popisa, tok i rezultate popisa su sagledani na osnovu dokumentacije o popisu.

Kratkoročna potraživanja
Kratkoročna potraživanja su prikazana u ukupnom iznosu od 17.484.156,77 € (u odnosu na prethodnu godinu u manjem iznosu za 849.680 € ili 4,63%).
Kratkoročna potraživanja svrstama po grupama se odnose na potraživanja po osnovu prodaje (15.707.268,20 €), potraživanja od zaposlenih (363.314,15 €) i ostala potraživanja (1.413.574,42 €).

Najznačajni dio potraživanja Društva se odnosi na **potraživanja od kupaca** u iznosu od 15.952.129,30 € (bez ispravke) što čini 91 % ukupnih potraživanja. Struktura potraživanja od kupaca data je u sljedećem pregledu:

Konto	Opis	PS duguje	PS potražuje	Tekući promet duguje	Tekući promet potražuje	Ukupno duguje	Ukupno potražuje	Saldo	Učešće u ukupnim potraživanjima
20000000	POTRAŽIVANJA OD MATIČNOG PRAVNOG LICA - EPCG	15.895.601,95	0,00	74.834.940,64	75.512.875,46	90.730.542,59	75.512.875,46	15.217.667,13	95,40%
20006000	POTRAŽIVANJA ZA IZVRŠENE USLUGE OD MATIČNOG PRAVNOG LICA - EPCG	169.246,29	0,00	0,00	169.246,29	169.246,29	169.246,29	0,00	0,00%
20200000	KUPCI ZA PROIZVODE, USLUGE I ROBU	246.031,95	12.067,52	537.635,75	508.550,50	783.667,70	520.618,02	263.049,68	1,65%
20201000	KUPCI ZA PROIZVODE, USLUGE I ROBU	28.357,35	0,00	0,00	0,00	28.357,35	0,00	28.357,35	0,18%
20210000	POTRAŽIVANJA OD KUPACA - DRUGA PRAVNA LICA	51.975,96	0,00	56.279,16	53.437,09	108.255,12	53.437,09	54.818,03	0,34%
20300000	POTRAŽIVANJA OD KUPACA ZA IZVOZ PROIZVODA	644.950,17	163.118,90	11.550.546,40	11.840.935,20	12.195.496,57	11.807.259,46	388.237,11	2,43%
Ukupno		17.036.163,67	175.186,42	86.979.401,95	88.085.044,54	104.015.565,62	88.063.436,32	15.952.129,30	100,00%

Potraživanja od kupaca u ukupnom iznosu od 15.952.129,30 € se odnose u najvećem dijelu na poslovni odnos sa matičnim preduzećem “Elektroprivreda Crne Gore” i čine 95,40% ukupnih potraživanja od kupaca (15.217.667,13 €).
Društvo vodi posebnu evidenciju koja se odnosi na potraživanja prema kupcima evidentirajući potraživanja za koja nije istekao rok za naplatu i potraživanja za koja je istekao rok za naplatu. Takođe za potraživanja od kupaca za koja je istekao rok za naplatu, Društvo vodi evidenciju o rokovima zakašnjenja (0 – 30 dana; od 31 – 45 dana; od 46 – 60 dana; od 61 – 90 dana od 91 – 365 dana i preko 365 dana).
Ukupno potraživanje od matičnog pravnog lica (EPCG) od 15.217.667,13 € se odnosi na dug EPCG čije izmirenje kasni u periodu do 30 dana u iznosu od 7.767.835,60 €, dok za preostali dio od 7.449.831,53 € nije istekao rok za plaćanje. Takođe je evidentan iznos potraživanja koja nijesu naplaćena u periodu od 365 dana. Kada su u pitanju kupci iz Crne Gore iznos potraživanja koja nijesu naplaćena u periodu preko godine dana iznosi 244.119,35 €. Radi se o potraživanjima od 17 privrednih društava uglavnom

[21] Procedura broj 02/1-6381/1 od 29.06.2016. godine
[22] Uputstvo broj 02/1-14679/1 od 08.12.2017. godine
[23] Detaljnije u dijelu „Popis sredstava i izvora sredstava“

opštinskih preduzeća u iznosima od 2,54 € do 95.963,39 €. Najveći dio potraživanja se odnosi na potraživanja od opštinskih preduzeća i ustanova izuzev potraživanja u iznosu od 15.324,75 €, koje se odnosi na „Energy industrial holding“ DOO.
Potraživanje od Ino kupaca je iskazano u ukupnom iznosu od 388.237,11 €, od čega su dominantna potraživanja sa zakašnjenjem od 0-30 dana u iznosu od 387.101,96 €, dok potraživanja od ino kupaca koja nijesu naplaćena u roku do 365 dana se evidentna u iznosu od 704,19 €.
Ukupan iznos potraživanja domaćih i ino kupaca koja nijesu naplaćena u roku do 365 dana iznosi 244.823,54 € i naznačeni iznos je proknjižen na računu ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca (račun 209).
U skladu sa računovodstvenim politikama Društva „knjigovodstvena vrijednost potraživanja koriguje se preko ispravke vrijednosti, a iznos obezvređivanja se priznaje kao pozicija ostalih rashoda. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrijednosti, a naplata prethodno otpisanog potraživanja iskazuje se u strukturi ostalih prihoda. Direktan otpis potraživanja vrši se samo u slučaju kada su iscrpljene sve mogučnosti za naplatu (kada postoji rješenje suda o stečaju ili likvidaciji pravnog lica)“.
Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica[24] predviđeno je da pravno lice vrši godišnji popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31. decembar godine za koju vrši popis i da popisu prethodi usaglašavanje potraživanja i obaveza između dužnika i povjerilaca. Članom 10 određeno je da se popis finansijskih plasmana, potraživanja i obaveza vrši prema stanju u poslovnim knjigama, pod uslovom da je njihovo usklađivanje sa dužnicima i povjeriocima izvršeno najmanje jednom godišnje i da o tome postoji vjerodostojna isprava. Društvo nije u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica, najmanje jednom godišnje izvršilo usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa kupcima.
Potraživanja od zaposlenih su prikazana u iznosu od 363.314,15 € i odnose se na potraživanja po osnovu akontacija za službeni put, po osnovu prodaje uglja radnicima, po osnovu kase za uzajamnu pomoć, po osnovu troškova mobilne telefonije i sl.
Najznačajni iznos potraživanja od zaposlenih se odnosi na potraživanja po osnovu prodaje uglja na rate (178.344,40 €) i potraživanja po osnovu kase za uzajamnu pomoć (173.340,00 €).
Potraživanja po osnovu kase za uzajamnu pomoć u iznosu od 173.340,00 € su nastala na osnovu odobravanja pozajmice zaposlenim koji koriste kasu uzajamne pomoći. U vezi sa naznačenim je donijeta Odluka od 14.09.2022. godine, od strane izvršnog direktora, kojom se odobrava iznos sredstava od 39.500,00 € na mjesečnom nivou.

Utvrđena nepravilnost: Društvo nije internim aktima bliže odredilo uslove i način dodjele sredstava pomoći iz „Kase za uzajamnu pomoć“, kao i način prikupljanja sredstava koja će se koristiti za uzajamnu pomoć.

Preporuka: Društvo treba da internom procedurom precizira uslove i način dodjele sredstava iz kase uzajmne pomoći, kao i način obezbjeđivanja sredstava za te namjene.

Ostala potraživanja
Ostala potraživanja su prikazana u iznosu od 1.413.574,42 € i odnose se u najvećem dijelu na potraživanja od Fonda zdravstva po osnovu bolovanja zaposlenih, potraživanja od Centra za socijalni rad i Zavoda za zapošljavanje, potraživanje od osiguravajućih društava i drugih pravnih lica po osnovu naknade štete, potraživanja po osnovu datih depozita sudu, kao i potraživanja po osnovu datih depozita u svrhu obezbjeđenja sredstava za potrebe eksproprijacije nepokretnosti (zemljišta) koje se nalaze na eksploatacionom području.
Kratkoročni finansijski plasmani
Kratkoročni finansijski plasmani su prikazani u ukupnom iznosu od 190.854 €. Naznačeni iznos se odnosi na stanje po podračunu 23400000 dio dugoročnih kredita u zemlji koji dospijeva do jedne godine u iznosu od 171.126,34 € i podračunu 23830000 kratkoročni plasman u zemlji - namjenski

[24] "Službeni list Crne Gore", br. 037/17 od 14.06.2017. godine

depozit-kod Prve banke u iznosu od 19.728,00 €. Društvo je u toku 2023. godine zaključilo tri ugovora o oročenom depozitu sa Prvom bankom na ukupan iznos evidentiranih kratkoročnih plasmana.

Gotovina na računima i u blagajni

Stanje gotovine u Društvu 31.12.2023. godine, je na poziciji Iskaza o finansijskoj poziciji prikazano u ukupnom iznosu od 3.648.493 €. Naznačeni iznos sredstava je evidentiran na sljedećim podračunima:

Konto		Početno stanje	Promet u periodu (dugovni)	Promet u periodu (potražni)	Ukupno duguje	Ukupno potražuje	Saldo
24100000	ŽIRO- RAČUNI KOD POSLOVNIH BANAKA	674.767,75	87.465.898,21	86.906.488,25	88.140.665,96	86.906.488,25	1.234.177,71
24310000	BLAGAJNA PRODAJE UGLJA	50,00	433.205,86	433.205,86	433.255,86	433.205,86	50,00
24330000	PORTO BLAGAJNA - ARHIVA	237,38	4.990,00	2.317,28	5.227,38	2.317,28	2.910,10
24400000	DEVIZNI RAČUNI KOD BANAKA U ZEMLJI	21.479,14	16.453.308,03	15.856.371,90	16.474.787,17	15.856.371,90	618.415,27
24410000	DEVIZNI RAČUN KOD KOMERCIJALNE BANKE BEOGRAD-DIN	133.336,15	169,11	0,00	133.505,26	0,00	133.505,26
24803000	OSTALA NOVČANA SREDSTVA ZA POTREBE STANOVANJA	386.353,64	1.431.871,73	338.791,19	1.818.225,37	338.791,19	1.479.434,18
Ukupno		1.216.224,06	105.789.442,94	103.537.174,48	107.005.667,00	103.537.174,48	3.468.492,52

Društvo je poslove platnog prometa, obavljalo preko računa (deviznih i domaćih) kod sljedećih banaka: Prve banke, Komercijalne banke Beobrad, Crnogorske komercijalne banke, Hipotekarne banke, NLB banke, Erste banke i Adiko banke.
Stanje sredstava iskazano u knjigovodstvu odgovara stanju sredstava na žiro računima Društva kod poslovnih banaka i evidentiranom stanju prilikom popisa sa 31.12.2022. godine.

Blagajna

Na računu 243 - Blagajna iskazuju se uplate i isplate gotovog novca i drugih hartija od vrijednosti.
Promet blagajni koje vodi Društvo prikazan je u sljedećoj tabeli:

Konto		Početno stanje	Ulaz	Izlaz	Saldo
24300000	GLAVNA BLAGAJNA	0.00	49,861.28	49,861.28	0.00
24310000	BLAGAJNA PRODAJE UGLJA	50.00	433,205.86	433,205.86	50.00
24310010	BLAGAJNA USLUGA PREVOZA	0.00	90.09	90.09	0.00
24310200	PORTO BLAGAJNA - BLAGAJNA RJ DRUŠTVENI STANDARD	0.00	38,690.35	38,690.35	0.00
24330000	PORTO BLAGAJNA - ARHIVA	237.38	4,990.00	2,317.28	2,910.10

Društvo u 2023. Godini nije donijelo Odluku o visini blagajničkog maksimuma i nije imalo internu proceduru kojom se reguliše blagajničko poslovanje, već je Uputstvom o formiranju, sadržaju, kretanju i kontroli knjigovodstvene dokumentacije definisana blagajnička dokumentacija – uplatna i isplatna dokumentacija i blagajnički dnevnik (način vođenja).
Društvo je vršilo popis gotovine u blagajni, kako je i prikazano u Elaboratu o popisu sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu.

Gotovina u **glavnoj blagajni** na 01.01.2023. godine iskazana je u iznosu od 0 €, uplate gotovine u blagajnu tokom godine izvršene su u iznosu od 49.861,28 €, koliko su bile i isplate iz blagajne, tako da je stanje gotovine na 31.12.2023. godine iskazano u iznosu od 0 €.
Ulaz u blagajnu u iznosu od 49.861,28 € odnosi se uglavnom na podizanje gotovine sa žiro-računa, dok se izlaz iz blagajne odnosi na gotovinske isplate u iznosu od 49.861,28 € i pretežno se odnose na: troškove naknada za dnevnice za službena putovanja, troškove naknada prevoza i smještaja na službenom putu i ostale troškove (troškovi tunela, auto-puta, reprezentacija, i sl.).
Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na službena putovanja utvrđeno je da:
- Lice koje je zaduženo za blagajnu vodi dnevnik blagajne i svaki ulaz i izlaz gotovog novca se evidentira kroz dnevnik blagajne. Evidencija u dnevniku blagajne vrši se hronološki po izvršenoj uplati i isplati gotovine, a blagajnički dnevnik se sačinjava i zaključuje svakog dana gotovinskog poslovanja. Nalozi blagajne “Isplatite” potpisuju se samo od strane primaoca (zaposlenog), dok se nalog blagajne “Uplatite” ne potpisuje, kao ni dnevnici blagajne.

- Društvo nije donijelo internu proceduru o načinu odobravanja službenih putovanja, obračunu troškova i isplati sredstava, kojom bi bliže predvidjelo način i uslove za realizaciju službenih putovanja, obaveze i postupanje zaposlenih u vezi sa realizacijom službenih putovanja.
- Za službena putovanja se popunjavaju i izdaju putni nalozi i isti se evidentiraju u knjizi – Evidencija službenih putovanja, odnosno, putni nalozi se ne zavode kroz djelovodnik kao osnovnu evidenciju i nijesu potpisani od svih ovlašćenih lica (već samo od strane nalogodaca, podnosioca računa i blagajnika). Takođe, putni nalozi se u značajnom broju slučajeva izdaju i evidentiraju u evidenciji službenih putovanja nakon službenog putovanja, nakon čega se vršio i obračun i isplata dnevnica. Po povratku sa službenog puta, zaposleni ne podnose Izvještaj o službenom putovanju, već samo prilaže odgovarajuće dokaze o visini troškova (račune za troškove prevoza, smještaja i druge troškove).
- Troškovi za službena putovanja odnosili su se pretežno na: dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu (33.761,65 €), naknade troškova noćenja u zemlji i inostranstvu (7.425,45 €), troškove prevoza na službenom putu u zemlji i inostranstvu (1.016,40 €), troškove zdravstenog osiguranja na putu (89,80 €) i dr.
- Obračun i isplata troškova za službena putovanja (dnevnice, troškovi smještaja itd.) vršen je u skladu sa Uredbom o naknadi troskova zaposlenih u javnom sektoru.

Preko **blagajne uglja** se vrši uplata pazara po osnovu kupovine uglja od strane fizičkih lica. Blagajnička dokumentacija koja se odnosi na razduženje i zaduženje se blagovremeno formira prateći ulaze i izlaze, a u programu Mis2Open se vrši odgovarajuća evidencija (knjiženje uplatnica za prodaju i prevoz uglja unosi datum od uplaćenog pazara i na kraju tačan iznos, kao i knjiženje izlaza iz blagajne tj. Knjiženje pazara).

Preko **blagajne - društveni standard** se vrši uplata dnevnih pazara iz bifea. Blagajnica za svaku uplatu i isplatu formira blagajnički nalog kojeg prate originalni dokumenti. Stanje na računu blagajne na 01.01.2023. godine iznosilo je 0 €, uplate gotovine u Blagajnu društvenog standarda tokom godine izvršene su u iznosu od 38.690,35 €, koliko su bile i isplate.

Putem porto blagajne –arhiva, se vrši evidencija poštanskih markica, pri čemu je stanje na kraju godine vrjednosno izraženo u iznosu od 2.910,10 €.

Utvrđene nepravilnosti: Revizijom je utvrđeno da Društvo u 2023. godini nije donijelo Pravilnik o blagajničkom poslovanju kojim bi bio propisan način i postupci čuvanja, raspolaganja i evidentiranja gotovinom u blagajni, niti je u skladu sa članom 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja, donijelo Odluku o visini blagajničkog maksimuma. Društvo je Pravilnik o blagajničkom poslovanju i Odluku o visini blagajničkog maksimuma donijelo 13.09.2024. godine.

Putni nalozi se ne izdaju i ne pravdaju u skladu sa članom 6 i 9 Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, kojom je predviđeno da prije polaska na službeno putovanje, rukovodilac ili lice koje on ovlasti izdaje zaposlenom nalog za službeno putovanje u zemlji, a da je zaposleni dužan da u roku od tri dana od dana povratka sa službenog putovanja, rukovodiocu ili licu koje on ovlasti podnese izvještaj o službenom putovanju. Putni nalozi nijesu potpisani od strane likvidatora i lica koji je izvršio kontrolu - rukovodioca računovodstva. Takođe, dnevnici blagajne se ne ovjeravaju od strane blagajnika i lica koje je izvršilo kontrolu, kao ni uplatnice i isplatnice novca u i iz blagajne. Isplatnice potpisuje samo lice koje je primilo novac, a nijesu popisane od strane likvidatora, lica koje je odobrilo isplatu/uplatu i blagajnika.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da se prilikom odobravanja službenog putovanja i pravdanja putnih naloga u potpunosti pridržava odredbi Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru i da uspostavi kontrole kod upravljanja gotovinom i odobravanja službenih putovanja.

Aktivna vremenska razgraničenja (grupa 28 osim rn. 288)

Prema Pravilniku o kontnom okviru, na računima grupe 28 Aktivna vremenska razgraničenja, evidentiraju se razgraničeni troškovi i prihodi, razgraničeni porez na dodatu vrijednost i odložena poreska sredstva.

Društvo je na poziciji Aktivna vremenska razgraničenja iskazalo iznos od 80.670,04 € koji se odnosi na premije osiguranja - unaprijed plaćena osiguranja 58.474,20 € i plaćene licence za računare u iznosu od 22.195,84 €.

Popis sredstava i izvora sredstava

Odbor direktora Društva je 29.04.2020. godine donio Pravilnik o organizaciji i sprovođenju popisa imovine i obaveza i usklađivanju knjigovdstvenog stanja sa stvarnim stanjem[25]. Pravilnikom je određen predmet popisa, ciljevi i vrste popisa, način formiranja popisnih komisija, način sprovođenja popisa, i donošenje odluke organa upravljanja o izvršenom popisu.

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na popis imovine i obaveza sa 31.12.2023. godine, utvrđeno je sljedeće:

- Izvršni direktor je 23.11.2022. godine donio Rješenje kojim se određuje Centralna popisna komisija i pojedinačne komisije za popis (17 pojedinačnih komisija za popis pojedinih vrsta imovine i obaveza po mjestima popisa)[26];
- Popisne komisije nakon izvršenog popisa sačinjavaju izvještaje o izvršenom popisu, koje dostavljaju Centralnoj popisnoj komisiji;
- Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu sredstava i izovora sredstava za 2023. godinu od 19.03.2024. godine, koji je dostavljen Odboru direktora na usvajanje;
- Odbor direktora je 26.03.2024. godine, donio Odluku o usvajanju Elaborata o popisu sredstava i izvora sredstava Rudnika uglja Pljevalja za 2023. godinu. Kao sastavni dio odluke priložen je Predlog rashoda i otpisa za 2023. godinu;
- Pojedinačne komisije za popis, prije vršenja popisa su utvrdile Plan rada sa rokovima koji se odnose na pojedine faze popisa (priprema za popis, vršenje popisa, sravnjenje popisanog stanja sa knjigovodstvenim stanjem, dostavljanje izvještaja Centralnoj popisnoj komisiji)

Komisije su vršile popis na popisnim listama koje su pripremljene u Sektoru ekonomskih poslova, na kojima se registruje količinsko stanje, a nakon izvršenog popisa se vrši vrednovanje količinskog stanja i sravnjenje sa finansijskim knjigovodstvom.

Pasiva

Društvo je u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2023. godine iskazalo ukupnu pasivu u iznosu od 132.150.229 €, što je za 8.147.888 € više od ukupnog iznosa pasive iskazane na 31.12.2022. godine, kada je iskazana u iznosu od 124.002.341 €.

[25] Pravilnik o organizaciji i sprovođenju popisa imovine i obaveza i usklađivanju knjigovdstvenog stanja sa stvarnim stanjem broj: 02/1-3389/3.1 od 29.04.2020. godine

[26] Izvršni direktor je donio i 4 rješenja o izmjeni osnovnog Rješenja. Izmjene se odnose na promjenu pojedinih članova popisne komisije.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/ na dan 31-.12.2022. godine				
Matični broj: 02009501				
Naziv: "Rudnik uglja" A.D. Pljevlja				
Sjedište: Velimira Jakića br. 6, Pljevlja, Crna Gora				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	**92.676.486**	**77.485.736**
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	21.492.990	21.492.990
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103		
320	III. EMISIONA PREMIJA	104		
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	30.003.971	30.027.633
321	*1. Zakonske rezerve*	*106*		
322(dio)	*2. Statutarne rezerve*	*107*		
322(dio)	*3. Druge rezerve*	*108*	*61.401*	*61.401*
330 i potražni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	*4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnogf rezultata*	*109*	*29.942.570*	*29.966.232*
dugovni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	*5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnogf rezultata*	*110*		
	V. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	41.179.525	25.965.113
340	*1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina*	*112*	*25.988.775*	*16.529.248*
341	*2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine*	*113*	*15.190.750*	*9.435.865*
350	*3. Gubitak ranijih godina*	*114*		
351	*4. Gubitak tekuće godine*	*115*		
	VI. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116		
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	**117**	**18.591.355**	**18.676.960**
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	9.157.571	8.598.418
404(dio)	*1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih*	*119*	*3.194.262*	*2.570.818*
400(dio)	*2. Rezervisanje za troškove u garantnom roku*	*120*		
40 sem 400 i 404	*3. Ostala dugoročna rezervisanja*	*121*	*5.963.309*	*6.027.600*
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	9.433.784	10.078.542
414, 415	*1. Dugoročni kredit*	*123*		
41 bez 414, 415	*2. Ostale dugoročne obaveze*	*124*	*9.433.784*	*10.078.542*
498	**C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE**	**125**	**4.776.528**	**4.361.667**
495(dio)	**D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE**	**126**		
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRAKTOROČNE OBAVEZE (128+129)	**127**	**15.008.827**	**22.751.059**
467	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	1.681.974	1.256.396
	II. KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129	13.326.853	21.494.663
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	*1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije*	*130*	*651.178*	*596.387*
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	*2. Obaveze po osnovu kredita od kreditne institucije*	*131*		
430	*3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije*	*132*	*227.594*	*175.186*
433, 434, 440-449	*4. Obaveze prema dobavljačima*	*133*	*3.673.104*	*8.674.761*
439(dio)	*5. Obaveze po mjenicama*	*134*		
420 i 431	*6. Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima*	*135*	*178.403*	*174.798*
421 i 432	*7. Obaveze prema ostalim povezanim licima*	*136*		
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	*137*	*8.596.574*	*11.873.531*
439(dio)	*8.1. Ostale obaveze iz poslovanja*	*138*		
45 i 46	*8.2. Ostale kratkoročne obaveze*	*139*	*4.624.137*	*7.676.972*
47, 48 osim 481	*8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatnu vrijednost i ostalih javnih prihoda*	*140*	*1.555.440*	*2.731.318*
481	*8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit*	*141*	*2.416.997*	*1.465.241*
427	*8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno*	*142*		
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	**F PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**	**143**	**1.097.033**	**726.919**
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	**144**	**132.150.229**	**124.002.341**

Kapital

Ukupan kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama na 31.12.2023. godine iznosi 92.676.486 € i za 15.190.750 € je veći od ukupnog kapitala iskazanog na kraju 2022. godine, kada je iskazan u iznosu od 77.485736 €.

	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	**92.676.486**	**77.485.736**
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	21.492.990	21.492.990
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	30.003.971	30.027.633
322(dio)	*3. Druge rezerve*	*108*	*61.401*	*61.401*
330 i potražni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	*4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnogf rezultata*	*109*	*29.942.570*	*29.966.232*
	V. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	41.179.525	25.965.113
340	*1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina*	*112*	*25.988.775*	*16.529.248*
341	*2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine*	*113*	*15.190.750*	*9.435.865*

Iznos uvećanog kapitala na kraju 2023. godine u odnosu na kapital na kraju 2022. godine se odnosi na ostvareni dobitak u 2023. godini.

Osnovni kapital

Društvo je u svojim Računovodstvenim politikama broj: 02/1-3389/4.1 od 29.04.2020. godine, propisalo da upisani kapital obuhvata račune Društva na kojima se registruje evidencija o akcijskom kapitalu. Registracija se vrši na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva i rješenja nadležnih državnih organa. Podaci o knjigovodstvenoj evidenciji Društva trebaju da se podudaraju sa podacima iz evidencije CKDD, odnosno iz pravnih akata Društva koji je dostavljen CRPS, kao i sa podacima o evidenciji Tržišta kapitala Crne Gore.

Na računu 30 evidentiran je osnovni kapital Društva - akcijski kapital. Iskazan iznos upisanog kapitala od 21.492.990 € u poslovnim knjigama Društva, istovjetan je iznosu koji je evidentiran u „Centralnom klirinškom depozitarnom društvu“ AD Podgorica, kao i u Statutu „Rudnika uglja“ AD Pljevlja (član 17), ovaj podatak je saglasan i sa evidencijom Komisije za tržište kapitala.
Uvidom u Izvještaj Centralnog registra privrednih subjekata utvrđeno je da je i u njihovoj evidenciji evidentiran iznos ukupnog kapitala od 21.492.989,65 € (EPCG – 100% učešća).
Cijena redovnih akcija u izvještajnom periodu (01.01.2023. do 31.12.2023. godina) iznosila je 6 €, a tržišna kapitalizacija 30.387 €. Neto profit po akciji je iznosio 3 €, a koeficijenat odnosa tržišne cijene akcije i neto profita po akciji je 2[27].
Akcijski kapital je u poslovnim knjigama iskazan po nominalnoj vrijednosti 4,24 €/akciji.

Rezerve

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo rezerve u iznosu od 30.003.971 € i iste su za 23.662 € manje od rezervi koje je Društvo iskazalo na 31.12.2023. godine, kada su bile iskazane u iznosu od 30.027.63€.

Druge rezerve

Prema Računovodstvenim politikama Društva ostale rezerve obuhvataju račune o evidenciji rezervi, formiranih distribucijom distributivnog dijela kapitala – neraspoređene dobiti. Članom 83 Statuta Društva je propisno da se formira fond rezervi za pokriće eventualnih gubitaka ili za investiciona ulaganja u nove projekte, na način da se iz dobiti izdvaja najmanje 10% u fond rezervi dok fond ne dostigne vrijednost od 10% osnovnog kapitala Društva, a namjena ovog fonda je je pokriće gubitaka ili investiciono ulaganje u nove projekte. Društvo je na kraju poslovne 2023. godine ostale rezerve iskazalo u iznosu od 61.401 €, te da se navedeni iznos prenosi iz ranijeg perioda, a da se pomenuti iznos evidentira kao sredstva koja su namijenjena za stambeni fond.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo shodno propisanoj stutarnoj odredbi nije formiralo fond rezervi za pokriće eventualnih gubitaka ili za investiciona ulaganja do visine od 10% osnovnog kapitala Društva (osnovni kapital Društva na 31.12.2023. godine iznosi 21.492.990 €), odnosno zaključno sa 31.12.2023. godine do visine od 2.149.299 €. Takođe, Društvo na ovom računu evidentira sredstva namijenjena za stambeni fond, koja nemaju karakter rezervi, već ista treba prema namjeni preknjižiti na za to odgovarajući račun.
Preporuka: Društvo treba da formira fond rezervi za pokriće eventualnih gubitaka ili za investiciona ulaganja do visine 10% osnovnog kapitala Društva i da sredstva koja nemaju karakter rezervi preknjiži na odgovarajući račun.

[27] *https://app.scmn.me/Data/Download?folder=RUDNIK_UGLJA&file=RUPV_2023%20godi%C5%A1nji%20izvje%C5%A1taj.pdf*

Revalorizacione rezerve

Shodno Računovodstvenim politikama revalorizacione rezerve Društva se formiraju po osnovu efekata izvršene procjene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme koje Društvo izvrši u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja vrijednosti prema zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Ovako nastale revalorizacione rezerve mogu se iskazati kao povećanje neraspoređene dobiti ili kao smanjenje akumuliranog nepokrivenog gubitka u visini realizovanih revalorizacionih rezervi. Revalorizacione rezerve smatraju se realizovanim ukoliko se sredstvo otuđi ili rashoduje.

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo revalorizacione rezerve u iznosu od 29.942.570 €.

	Zemljište	Građevinski objekti i oprema	Ukupno
Početno stanje na 01.01.2023. godine	5.387.728,00	24.578.504,00	29.966.232,00
Smanjenje rezervi - rashodovanje		23.662,00	23.662,00
Stanje na 31.12.2023. godine	***5.387.728,00***	***24.554.842,00***	***29.942.570,00***

Revalorizacione rezerve formirane po osnovu efekata procjene vrijednosti zemlje iskazane su u iznosu od 5.387.728 €, dok su one iskazane po osnovu efekata procjene građevinskih objekata i opreme iskazane u iznosu od 24.554.842 €.

Smanjenje revalorizacionih rezervi u toku 2023. godine u iznosu od 23.661,94 € odnosi se na rashod i isknjižavanje osnovnih sredstava i prenos na neraspoređenu dobit, po Odluci o usvajanju Elaborata o popisu broj 02/1-4375/1 od 19.03.2024. godine.

Neraspoređeni dobitak/gubitak

Računovodstvenim politikama Društva je propisano da neraspoređeni dobitak ili gubitak obuhvata neraspoređeni dobitak ranijih godina i tekuće godine, umanjen za pokriće eventualnih gubitaka iz ranijih godina ili tekuće godine, obaveza za dividende, distribuciju dobiti za povećanje akcijskog kapitala i ostalih oblika rezervi i obaveza za poreze iz dobitka.

Akumulirani dobitak se koristi shodno poslovnim odlukama Društva za isplatu akcionarima ili za ponovne investicije.

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo neraspoređeni dobitak u ukupnom iznosu od 41.179.525 €.

	2023	2022
Stanje na 1. januar 2023. godine	25.965.113,00	15.995.554,00
Ukidanje revalorizacionih rezervi	23.662,00	533.694,00
Dobitak tekuće godine	15.190.750,00	9.435.865,00
Stanje na 31. decembar 2023. godine	***41.179.525,00***	***25.965.113,00***

Neraspoređeni dobitak na 31.12.2022. godine bio je iskazan u iznosu od 25.965.113 € i isti je uvećan za 15.214.412 €, i odnosi se na ostvareni dobitak u toku 2023. godine u iznosu od 15.190.750 € kao i na iznos od 23.661,94 € koji predstavlja oprihodovan iznos umanjenja revalorizacionih rezervi za pomenuti iznos.

Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze u iznosu od 18.591.355 €, odnosno iskazala je manji iznos za 85.605 € u odnosu na 2022. godinu kada su iskazana u iznosu od 18.676.960 €.

	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	**117**	**18.591.355**	**18.676.960**
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	9.157.571	8.598.418
404(dio)	*1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih*	*119*	*3.194.262*	*2.570.818*
40 sem 400 i 404	*3. Ostala dugoročna rezervisanja*	*121*	*5.963.309*	*6.027.600*
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	9.433.784	10.078.542
41 bez 414, 415	*2. Ostale dugoročne obaveze*	*124*	*9.433.784*	*10.078.542*

Rezervisanje je obaveza neizvjesnog ili roka dospjeća ili iznosa, kada je u pitanju rok dospjeća ne radi se o neizvjesnosti da li će se obaveza ikada izmiriti, a kada je u pitanju iznos, neizvjesnost nije tolika da se visina obaveze ne može približno procijeniti.

Radi se o obavezi tekućeg i prošlih izvještajnih perioda prema budućim obračunskim periodima.

Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva propisuje: Rezervisanje će biti priznato kada:

- Entitet ima sadašnju obavezu, kao posljedicu prošlog događaja;
- Vjerovatno je da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtijevan da se izmiri obaveza i
- Može da se napravi pouzdana procjena iznosa obaveze.

Ukoliko ovi uslovi nisu ispunjeni, rezervisanje neće biti priznato. Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena izdataka zahtijevanih da se izmiri sadašnja obaveza na kraju izvještajnog perioda. Obaveze se vrednuju u visini očekivanog odliva sredstava sa ekonomskim koristima za subjekt. Rezervisanja se ponovo razmatraju na kraju svakog izvještajnog perioda i koriguju radi odražavanja najbolje tekuće procjene. Treba izbjeći pretjerano visoko procjenjivanje rezervisanja (ili namjerno precenjivanje rezervisanja) samo zbog činjenice da postoji određena neizvjesnost u vezi sa poslovnim događajima.

Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja prema Računovodstvenim politikama Društva obuhvataju procjenu i prezentaciju rezervisanja za buduće moguće, odnosno izvjesne troškove koji imaju mogućnost odnosno izvjesnost nastanka u roku dužem od godinu dana, od dana bilansa stanja. Rezervisanja se priznaju po osnovu sadašnjih događaja ako su gubici nužni ili izvjesno mogući da se ispuni obaveza koja je nastala iz prošlih događaja.

31.12.2023. godine Društvo je u poslovnim knjigama iskazalo stanje po osnovu dugoročnih rezervisanja u iznosu od 9.157.571 € i ovaj iznos je za 559.153 € veći od iznosa dugoročnih rezervisanja koja su iskazana na 31.12.2022. godine.

Shodno Međunarodnom računovodstvenom standardu broj 19 – Naknade zaposlenim, od strane ovlašćenog aktuara je sačinjen Aktuarski obračun davanja zaposlenima po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada (Broj: 05-4228/1 od 18.03.2024. godine). Članovima 63 Kolektivnog ugovora propisano je pravo zaposlenih na isplatu otpremnine prilikom odlaska u penziju u iznosu od šest prosječnih neto zarada zaposlenog ostvarenih u poslednjih šest mjeseci provedenih na radu, odnosno ukoliko je to povoljnije za zaposlenog šest prosječnih neto zarada kod Poslodavca.

Članovima 65 Kolektivnog ugovora (i Aneksom IV Kolektivnog ugovora) je propisano i pravo na jubilarnu nagradu za 10, 20, 30 i 40 godina rada u Društvu. Kao osnov za obračun jubilarnih nagrada uzima se obračunska vrijednost koeficijenta u neto iznosu, Aneksom VII Kolektivnog ugovora utvrđena je obračunska vrijednost kojeficijenta u bruto iznosu u visini od 138,62 €.

Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade zaposlenima Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo u iznosu od 3.194.262 €.

U toku 2023. godine na ime otpremnina za penziju isplaćen je iznos od 97.701,80 €, a na ime jubilarnih nagrada iznos od 27.050,75 €.

Ostala dugoročna rezervisanja su iskazana u iznosu od 5.963.309 €, što je za 64.291 € manje u odnosu na dugoročna rezervisanja za iste namjene iskazano u bilansu na kraju prethodne godine kada je su iznosila 6.027.600 €.

Društvo je po osnovu rezervisanja za rekultivaciju na kraju 2023. godine iskazalo iznos od **2.922.824** €. Zakonom o rudarstvu („Sl. list CG“, br: 065/08; 074/10 i 040/11) definisano je da Vlada propisuje kriterijume za utvrđivanje visine sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, način obračunavanja, plaćanja i korišćenja tih sredstava, a da Organ uprave nadležan za rudarstvo vrši obračun sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi i odobrava i prati korišćenje tih sredstava.

Zakonom je takođe propisano i da je Koncesionar dužan da u toku i po završetku izvođenja radova na eksploataciji mineralnih sirovina, a najkasnije u roku od jedne godine od dana završetka radova, privede zemljište na eksploatacionom polju namjeni prema projektu rekultivacije zemljišta, odnosno da preduzme mjere zaštite životne sredine sadržane u elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu na koji je od strane organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine i zaštite voda

data saglasnost u skladu sa zakonom. Propisana je i obaveza da se o preduzetim mjerama izvještavaju Ministarstvo i ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede, vodoprivrede, zaštite životne sredine i nadležni organ lokalne uprave.
Vlada je donijela Uredbu o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenju tih sredstava („Sl. list CG“, broj: 051/11), Uredbom se uređuje visina, način obračunavanja, plaćanja i korišćenja sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojima se izvode rudarski radovi (rekultivacija).
Propisano je i da stručni nadzor nad izvođenjem radova na rekultivaciji vrši komisija koju formira Ministarstvo, koje nadzire da li su radovi izvedeni u skladu sa rješenjem iz odobrenog rudarskog projekta i provjeru utrošenih sredstava, o čemu sačinjava izvještaj.

Utvrđene nepravilnosti: Nadležno Ministarstvo, nije shodno Zakonu i Uredbi o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenju tih sredstava izvšilo Obračun godišnjeg iznosa sredstava za rekultivaciju, i nije donijelo Rješenje o godišnjem iznosu sredstava za rekultivaciju. Takođe, Ministarstvo nije izvršilo stručni nadzor nad izvođenjem radova na rekultivaciji i u vezi s tim nije sačinilo izvještaj.

Preporuka drugom organu: Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa treba shodno Zakonu o rudarstvu da izvrši obračun sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi i da odobrava i prati korišćenje tih sredstava. Ministarstvo treba da preko formirane komisije shodno Uredbi izvrši stručni nadzor nad izvođenjem radova na rekultivaciji, kao i kontrolu izvedenih radova i njihovu usklađenost sa rješenjem iz odobrenog rudarskog projekta i provjeru utrošenih sredstava, o čemu sačinjava izvještaj.

Članom 11 Aneksa III Ugovora o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“ ugovoreno je da se doda još jedan član ugovora i to 17a, kojim se Koncesionar obavezuje da u toku i po završetku izvođenja rudarskih radova na eksploataciji mineralne sirovine, bez obzira na uzrok završetka radova, izvrši sanaciju i rekultivaciju površina na kojima su izvođeni rudarski radovi u skladu sa zakonom, te da ukoliko u roku od godinu dana od završetka izvođenja rudarskih radova isto ne izvrši ili u nedovoljnoj mjeri izvrši, da to može izvršiti Koncedent, o trošku Koncesionara.
Procedura za rekultivaciju broj: 02/1-105364 od 10.12.2020. godine, propisano je da je osnov za izradu Plana rekultivacije aktuelni Rudarski projekat, trenutno i očekivano stanje radova na Površinskom kopu, prosječni troškovi izvođenja pojedinih radova i informacije o raspoloživim finansijskim sredstvima za potrebe rekultivacije, plan se izrađuje i dostavlja do kraja decembra tekuće godine, za narednu.
Društvo je izradilo Procjenu ulaganja na rekultivaciji površina Rudnika uglja AD Pljevlja za period od 2020. – 2025. godine, prema Procjeni ulaganja na rekultivaciji Rudnika uglja AD Pljevlja trebalo bi da iznose 3.395.053 €. Prema izvještajima o realizovanim aktivnostima na rekultivaciji odlagališta Rudnika uglja AD Pljevlja sveukupni troškovi za tehničku rekultivaciju na kopovima „Rudnika uglja“ AD Pljevlja: za 2023. godini iznosili su 72.500 €; za 2022. godinu iznosili su 73.120 € i za 2021. godinu iznosili su 143.873 €.
Društvo, shodno godišnjim izvještajima o realizovanim aktivnostima na rekultivaciji odlagališta ne vodi analitičku evidenciju ukidanja rezervisanja prema odlagalištima za koje je izvršena Procjena ulaganja na rekultivaciji koja bi omogućila potpuniji pregled uloženih sredstava po odlagalištima i preciznije informacije o sredstvima koja se rezervišu po tom osnovu.

Utvrđene nepravilnosti: Društvo je izradilo Procjenu ulaganja na rekultivaciji površina Rudnika uglja AD Pljevlja za period od 2020. – 2025. godine, prema kojoj na rekultivaciju površina treba uložiti 3.395.053 €. Zaključno sa 2023. godinom ukupno je za rekultivaciju odlagališta uloženo 289.553 €, odnosno svega 8,53% za tri godine. Imajući u vidu da je Društvo izvršilo kratkoročno rezervisanje za namjenu rekultivacije odlagališta u iznosu od 182.677 €, odnosno dio koji će za tu namjenu uložiti u toku 2024. godine, pa bi ukoliko bi i taj cjelokupan iznos bio uložen, na kraju 2024. godine, kao četvrte godine iz Procjene ukupno bilo uloženo 472.230 € ili 13,91%.

Preporuka: Društvo treba da vrši rekultivaciju na osnovu Zakona o rudarstvu, Uredbe o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenju tih sredstava, a sve u skladu sa važećim Rudarskim projektom. Takođe, Društvo treba da iskoristi namjenski rezervisana sredstva za rekultivaciju po Procjeni iz 2021. godine.

Društva je na kraju 2023. godine, po osnovu rezervisanja za sudske sporove, u svojim poslovnim knjigama iskazalo iznos od 3.040.485 €.
Društvo je po Pregledu sporova – pravnog sektora izvršilo doknjižavanje u iznosu od 166.579,77 €, pa je na 31.12.2023. godine izvršilo ukupnu rezervaciju sredstava za sudske sporove po osnovu:

- radnih sporova – razlika zarade i naknada štete (21 spor) u iznosu od 325.625,65 €;
- Imovinsko pravnih sporova – naknada štete (14 sporova) u iznosu od 37.500 € i
- Privrednih sporova (2 spora) u iznosu od 3.123.545,10 €.

Po osnovu sudskih sporova subjekt treba da formira rezervisanje ako je izvjesno da će: izgubiti spor, ako je moguće procijeniti iznos obaveze koju će Društvo imati po osnovu izgubljenog spora i ako će po osnovu te obaveze morati da izvrši plaćanje ili davanje nekog svog sredstva.

U odnosu na rezervisana sredstva po osnovu sudskih sporova, utvrđeno je da je u privrednom sporu po osnovu tužbe Opštine Pljevlja čija je vrijednost 5.067.475,10 €, Društvo je rezervisalo sredstva u iznosu od 3.040.485,10 €, odnosno procijenilo je uspjeh u sporu od 40%. Presudom Apelacionog suda Pž. Br. 339/20 od 18.03.2024. godine usvojen je tužbeni zahtjev i obavezano je Društvo da: Na ime ispunjenja obaveza iz Ugovora o naknadi za uređenje građevinskog zemljišta broj: 8105/1 od 17.08.2004. godine isplati iznos od 2.372.844,73 € i da finansira investicione radove. Protiv pravosnažne presude Apelacionog suda Crne Gore, Društvo je Vrhovnom sudu Crne Gore podnijelo Reviziju.

Dugoročne obaveze

Društvo je u svojim Računovodstvenim politikama propisalo da dugoročne obaveze čine obaveze Društva: dugoročni krediti; obaveze po izdatih hartijama od vrijednosti; obaveze po osnovu finansijskih lizinga i ostale obaveze sa rokom dospjeća dužim od godinu dana u odnosu na bilans stanja.

Ostale dugoročne obaveze

Ostale dugoročne obaveze prema Računovodstvenim politikama Društva se odnose na obaveze po osnovu koncesija i obaveze po osnovu reprograma javnog duga. U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 39 – Finansijski instrumenti, obaveze su iskazane po fer vrijednosti korišćenjem:

- Za obaveze po osnovu koncesija diskontna stopa koja predstavlja ponderisanu aktivnu kamatnu stopu banaka (efektivna) za privredu preko jedne godine objavljenu od strane Centralne banke Crne Gore;
- Za obaveze po osnovu javnog duga prosječna stopa kreditnog zaduženja Društva.

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo ostale dugoročne obaveze u iznosu od 9.433.784 €, što je za 644.758 € manje od prethodno iskazanih ostalih dugoročnih obaveza, na kraju 2022. godine kada su iznosile 10.078.542 €.

OPIS	2023	2022
Obaveze po osnovu koncesionih naknada	1.016.249,00	1.550.133,00
Obave ze za dividende (Sporazum sa EPCG)	9.102.435,00	9.124.797,00
Tekuće dospjele obaveze po osnovu koncesionih naknada	684.900,00	596.388,00
UKUPNO	***9.433.784,00***	***10.078.542,00***

Društvo je sa Vladom Crne Gore – Ministarstvom ekonomije zaključilo Ugovor o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“, broj: 01-3534 od 20.03.2006. godine;
Aneksom I Ugovora o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“, broj: 02-8940/1 od 12.07.2012. godine i izvršene su izmjene u pogledu količina naknada po osnovu koncesionog dijela koji se odnosi na stalne naknade; Aneksom II Ugovora

o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“, broj: 02/1-11284/1 od 27.11.2018. godine i Aneksom III Ugovora o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“, broj: 01/1-7690/1 od 29.09.2020. godine, došlo je do proširenja koncesije sa do tadašnje koncesije koja se odnosila samo na ugalj, koji ovim Aneksom je osnovna mineralna sirovina i na pravo na istraživanje i eksploataciju pratećih mineralnih sirovina i to tehničko građevinskog kamena i laporca i gline kao pratećih mineralnih sirovina.
Društvo je po osnovu koncesionih naknada iskazalo dugoročne obaveze u iznosu od 1.016.249 €.

Godina	Fiksni dio			Dugoročno rezervisanje
	Iznos	Iznos	Iznos	
2005	336.150,00	336.150,00		
2006	672.300,00	672.300,00		
2007	672.300,00	672.300,00		
2008	672.300,00	672.300,00		
2009	672.300,00	672.300,00		
2010	672.300,00	672.300,00		
2011	672.300,00	672.300,00		
2012	1.344.600,00	672.300,00		
2013	1.344.600,00	672.300,00		
2014	1.344.600,00	672.300,00		
2015	1.344.600,00	672.300,00		
2016	1.344.600,00	672.300,00		
2017	1.344.600,00	672.300,00		
2018	1.344.600,00	672.300,00		
2019	1.344.600,00	672.300,00		
2020	1.344.600,00	672.300,00		
2021	1.344.600,00	672.300,00	12.600,00	
2022	1.344.600,00	672.300,00	12.600,00	
2023	1.344.600,00	672.300,00	12.600,00	
2024	1.344.600,00	672.300,00	12.600,00	684.900,00
2025	672.300,00	336.150,00	5.775,00	341.925,00
UKUPNO:	22.522.050,00	***13.446.000,00***	***56.175,00***	**1.026.825,00**

Ukupna dugoročna obaveza po osnovu fiksnog dijela koncesione naknade u iznosu od 1.026.825 €. Društvo je u poslovnim knjigama iskazalo iznos od 1.016.249 €, odnosno manji iznos od 10.576,04 € po osnovu diskonta dugoročnih obaveza – koncesija.
Društvo je po osnovu obaveza za dividende prema vlasniku 100% akcija „Elektroprivredi Crne Gore“ AD Nikšić, iskazalo dugoročne obaveze u iznosu od 9.102.435 €, što je za 22.362 € manje u odnosu na početno stanje od 9.124.797 €.
Iznos obaveze po osnovu dividende na 31.12.2022. godine je iznosio 3.350.426,30 €, a obaveze za porez po odbitku na dividende u iznosu od 591.219.94 €.

Odložene poreske obaveze

Međunarodni računovodstveni standard 12 – Porez na dobitak odnosi se na računovodstveni postupak za utvrđivanje poreza na dobit, kao i priznavanje privremenih razlika, odnosno odloženih poreskih obaveza i odloženih poreskih sredstava.
Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspjeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu, u kom slučaju se i poreska obaveza priznaje u kapitalu.
Prema Računovodstvenim politikama Društva, Odloženi porez predstavlja razliku poreza na dobit po poreskom bilansu i po računovodstvenom bilansu, po osnovu oporezivanja privremenih oporezivih razlika. Privremene razlike mogu biti:
- Oporezive – koje će za rezultat imati oporezive iznose prilikom određivanja oporezivog dobitka budućih perioda kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri;
- Odbitne – koje će za rezultat imati iznose koji se mogu odbiti pri određivanju oporezivog dobitka budućih perioda kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri.

Odloženi porezi se odmjeravaju prema poreskim stopama koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložena poreska obaveza izmiriti.
Odložena poreska obaveza, kada je računovodstvena dobit veća od poreske dobiti, obuhvataju iznose poreza na dobit plativog u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.
Odložena poreska sredstva, kada je računovodstvena dobit manja od poreske dobiti, obuhvataju iznose poreza na dobitak nadoknadive u budućim periodima: odbitne privremene razlike, neiskorišćene poreske gubitke i neiskorišćene poreske kredite. Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret dobiti.

Razlike se kompenzuju u narednim periodima kada će iznos plaćenih poreza biti manji, odnosno veći od do tada utvrđenih na osnovu računovodstvenog regulatornog okvira. Konačan rezultat je neutralan, odnosno odloženo poresko sredstvo i odložena poreska obaveza se podudaraju na kraju vijeka korišćenja sredstva Društva.

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo odložene poreske obaveze u iznosu od 4.776.528 €, dok je na kraju 2022. godine odložene poreske obaveze iskazalo na nivou od 4.361.667 €, odnosno za 414.861 € su više iskazane u toku 2023. godine. Ukupne odložene poreske obaveze Društvo je na kraju 2023. godine priznalo u iznosu od 4.776.528,06 €, dok je na kraju 2022. godine ukupan iznos priznatih odloženih poreskih obaveza Društvo priznalo u iznosu od 4.361.667 €. Razlika početnog i krajnjeg stanja odloženih poreskih obaveza 414.861,36 €, što je Društvo i iskazalo kao iznos poreskog rashoda perioda na kraju 2023. godine.

Obračun odloženih poreskih obaveza:

U toku revizije izvršen je obračun:

- Sadašnje vrijednosti stalnih sredstava na koje se računa amortizacija u računovodstvene svrhe u iznosu od 82.507.573 €,
- Sadašnje vrijednosti sredstva na koje se računa amortizacija u poreske svrhe u iznosu od 54.260.697,75 €.

Utvrđena razlika između ove dvije sadašnje vrijednosti osnovnih sredstava iznosi 28.246.875 €.

Shodno propisanim stopama u članu 28 Zakona o porezu na dobit pravnih lica izvršen je obračun odloženih poreskih obaveza na kraju 2023. godine u iznosu od 4.189.031,29 €, sa iznosom od 532.852,16 € po osnovu odloženih poreskih obaveza koje se odnose na procjenu osnovnih sredstava, ukupno obračunat iznos odloženih poreskih obaveza na 31.12.2023. godine je 4.721.883,45 €. Prethodno je na 31.12.2022. godine Društvo iskazalo odložene poreske obaveze u iznosu od 4.361.666,82 €, pa je utvrđena razlika između početnog i krajnjeg stanja 360.216,63 €.

Utvrđene nepravilnosti:

- Društvo je sadašnju vrijednost osnovnih sredstava u računovodstvene svrhe koristilo iznos od 82.551.870,44 €, odnosno iznos koji je za 44.297,44 € veći u odnosu na iznose iz Iskaza o finansijskoj poziciji na 31.12.2023. godine;
- Društvo je prilikom obračuna odloženih poreskih obaveza koristilo najveću propisanu stopu poreza na dobit u iznosu od 15%, dok je Međunarodnim računovodstveni standardom 12 u paragrafu 49 navedeno da se kod različitih nivoa oporezivog prihoda primjenjuje prosječna stopa, koja je obračunata u iznosu od 14,83%;
- Društvo je za 2023. godinu izvršilo obračun odloženih poreskih obaveza po osnovu različitih sadašnjih vrijednosti u računovodstvene i poreske svrhe u iznosu od 4.243.676 €, što je za 54.645 € više od iznosa koji je trebalo obračunati;
- Društvo je obračunalo rashod poreskog perioda u iznosu od 414.861 €, kao razliku početnog i krajnjeg stanja odloženih poreskih obaveza, dok je pravilnim obračunom poreski rashod perioda trebalo obračunati u iznosu od 360.216 €, što predstavlja razliku od 54.645 € te je trebalo izvršiti korekciju na poziciji ostvarenog dobitka poslije oporezivanja;
- Društvo nije izvršilo obračun odloženih poreskih sredstava u iznosu od 249.798,93 €[28] i na kraju perioda nije izvršeno „prebijanje“ sa odloženim poreskim obavezama. Sa prethodno utvrđenom razlikom od 54.645 €, pozicija Iskaza o ukupnom rezultatu „Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja“ je prikazana u manjem iznosu od **304.443,93 €.**

Preporuka: Društvo treba da vrši pravilan obračun privremenih razlika, kao i da vrši obračun odloženih poreskih obaveza primjenom propisanih stopa shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, i da izvrši ispravku greške u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Takođe, Društvo treba da vrši obračun odloženih poreskih sredstava na osnovu odbitnih privremenih razlika i u narednim finansijskim iskazima prikaže efekte na odgovarajućim bilansnim pozicijama.

[28] Detaljan obračun odloženih poreskih sredstava je prikazan u dijelu izvještaja „Odložena poreska sredstva“.

Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze

Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo u iznosu od 15.008.827 €, što je za 7.742.232 € manje od iskazanih kratkoročnih rezervisanja i obaveza na 31.12.2022. godine kada su iznosile 22.751.059 €.

Kratkoročna rezervisanja

Kratkoročna rezervisanja obuhvataju procjenu i prezentaciju rezervisanja za moguće odnosno izvjesne troškove koji imaju mogućnost odnosno izvjesnost nastanka u roku od godinu dana od dana bilansa stanja. Rezervisanje se priznaje na osnovu sadašnjih događaja ako su gubici nužni ili izvjesno mogući da se ispuni obaveza koja je nastala iz prošlih događaja.
Godišnji odmori mogu se prenositi i koristiti u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćeni u cjelosti. Troškovi plaćenih odsustvovanja se priznaju u iznosu za koji se očekuje da će biti isplaćen kao rezultat neiskorišćenih kumuliranih prava na dan bilansa stanja. U slučaju nekumuliranih troškova plaćenih odsustvovanja, obaveza ili trošak se ne priznaju do vremena odsustvovanja. Društvo obračunava naknade za kratkoročna plaćanja odsustovanja zaposlenih u skladu sa Međunarodnom računovodstvenom standardu 19 – Primanja zaposlenih.

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo kratkoročna rezervisanja u iznosu od 1.681.974 €, a na 31.12.2022. godine kratkoročna rezervisanja su iskazana u iznosu od 1.256.396 €, odnosno za 425.578 € su više iskazana na kraju 2023. godine.

	2023	2022
Rezervisanja za troškove rekultivacije	182.677,00	186.945,00
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	203.263,00	137.182,00
Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	759.848,00	591.428,00
Rezervisanja za sudske sporove	536.186,00	340.841,00
UKUPNO	***1.681.974,00***	***1.256.396,00***

Kratkoročne obaveze

Kratkoročne finansijske obaveze čine računi o obavezama Društva po osnovu primljenih kratkoročnih kredita, dividendi, izdatih hartija od vrijednosti i dio dugoročnih kredita i ostale finansijske obaveze koje dospijevaju u roku kraćem od godinu dana u odnosu na bilans stanja.
Kratkoročne finansijske obaveze iz poslovanja se procjenjuju i priznaju u bilansu stanja u zavisnosti od vrste obaveze u bruto iznosu (nominalni iznos obaveze uvećan za ugovoreni dospjeli interes), nominalnom iznosu ili po fer vrijednosti.
Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo kratkoročne obaveze u iznosu od 13.326.853 €, a na 31.12.2022. godine kratkoročne obaveze su iskazana u iznosu od 21.494.663 €, odnosno za 8.167.810 € su manje iskazane na kraju 2023. godine.

II. KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129	13.326.853	21.494.663
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	*130*	*651.178*	*596.387*
3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	*132*	*227.594*	*175.186*
4. Obaveze prema dobavljačima	*133*	*3.673.104*	*8.674.761*
6. Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	*135*	*178.403*	*174.798*
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	*137*	*8.596.574*	*11.873.531*
8.2. Ostale kratkoročne obaveze	*139*	*4.624.137*	*7.676.972*
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatnu vrijednost i ostalih javnih prihoda	*140*	*1.555.440*	*2.731.318*
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	*141*	*2.416.997*	*1.465.241*

Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo obavezu u iznosu od 651.178 € i za 54.790 € su više iskazane u odnosu na prethodni uporedni period na 31.12.2022. godine. Kratkoročno dospjeće obaveza po osnovu koncesionih naknada je iskazano u iznosu od 684.900 €, i odnosi se na dospjeće obaveza u periodu do 12 mjeseci od dana bilansa, odnosno na 2024. godinu. Ukupna dugoročna obaveza po osnovu fiksnog dijela koncesione naknade u iznosu od 684.900 €. Društvo je u poslovnim knjigama iskazalo iznos od 651.178 €, odnosno **manji iznos od 33.721,50 € po osnovu diskonta** dijela dugoročnih obaveza – koncesija.

Kratkoročne obaveze iz poslovanja

Kratkoročne obaveze nastale iz poslovanja su obaveze Društva iz poslovnih odnosa sa rokom dospjeća do godinu dana: obaveze prema dobavljačima; obaveze po osnovu zarada i naknada zarada i drugih davanja zaposlenim; poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada i ostalih isplata zaposlenima i članovima organa upravljanja; obaveze prema članovima Odbora direktora i drugih tijela Društva kojima se plaćaju razne nadoknade; kamate na kredite; obaveze za avanse primljene od kupaca.

Kratkoročne obaveze iz poslovanja se procjenjuju i priznaju u bilansu stanja u nominalnom iznosu. Otpis obaveza u korist vanrednih prihoda se vrši nakon isteka roka zastarelosti po strukturi obaveza ukoliko se sa sigurnošću utvrdi da je rok zastarelosti nastupio.

Pregled kratkoročnih obaveza iz poslovanja na kraju 2023. godine dat je u sljedećoj tabeli:

	2023	2022
Primljeni avansi	227.594,00	175.186,00
Dobavljači u zemlji - EPCG	178.403,00	174.798,00
Dobavljači u zemlji - ostali	3.210.336,00	2.817.376,00
Dobavljači u inostranstvu	462.768,00	5.857.385,00
UKUPNE OBAVEZE IZ POSLOVANJA	***4.079.101,00***	***9.024.745,00***

Društvo je kratkoročne obaveze iz poslovanja na kraju poslovne 2023. godine iskazalo u iznosu od 4.079.101 €, dok je na kraju prethodne 2022. godine bilo iskazano 9.024.745 €, odnosno na kraju 2023. godine je bilo iskazano 4.945.644 € manje kratkoročnih obaveza iz poslovanja nego prethodne godine.

Primljeni avansi, depoziti i kaucije

Primljeni avansi, depoziti i kaucije na kraju 2023. godine su iskazani u iznosu od 227.594 € i za 52.408 € su više iskazane od primljenih avansa, depozita i kaucija na 31.12.2022. godine.

Na ovoj poziciji Društvo je iskazalo iznos od 30.799,19 € po osnovu primljenih avansa iz inostranstva i iznos od 196.794,64 € po osnovu primljenih avansa iz zemlje.

Dobavljači

Društvo je na 31.12.203. iskazalo ukupnu obavezu prema dobavljčima u iznosu od 3.673.104 €, što je za 5.001.657 € manje nego na kraju 2022. godine, kada je Društvo po ovom osnovu iskazalo 8.674.761€.

Najznačajniji dobavljači Društva u toku 2023. godine su bili:

DOBAVLJAČ	DUGUJE	POTRAŽUJE	SALDO
"JUGOPETROL" AD Kotor	10.028.889,54	11.455.424,52	1.426.534,98
"BOSTER" DOO Nikšić	2.938.078,30	3.103.726,10	165.647,80
"ČIKOM" DOO Podgorica	186.335,13	298.752,19	112.417,06
"KADAR PLUS" DOO Bar	1.112.466,76	1.286.878,85	174.412,09
"ROTO-TERM" DOO	223.850,01	363.000,00	139.149,99
"LJETOPIS AUTOMOTIVE" DOO	0,00	508.196,37	508.196,37
"COMEL" DOO	550.189,76	935.367,11	385.177,35
"ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE" AD	1.967.924,76	2.146.327,48	178.402,72

U toku revizije je utvrđeno da je Društvo prilikom nabavke, kod određenih dobavljača vršilo dijeljenje predmeta nabavke.

Utvrđene nepravilnosti: Izvršen je uvidu u IOSe koje je Društvo dostavilo dobavljačima u cilju usaglašavanja stanja na 31.12.2023. godine i utvrđeno da Društvo ne dostavlja najvećem broju dobavljača IOSe, što je u suprotnosti sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica. Društvo takođe sa kupcima ne vrši usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da shodno Pravilniku o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica, barem jednom u toku godine, prije vršenja popisa vrši sravnjenje stanja putem konfirmacija sa svim kupcima i dobavljačima.

Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo iznos od 178.403 €, što je za 6.605 € više nego što je prethodno bilo iskazano na 31.12.2022. godine, kada su iznosile 174.798 €, a odnose se na obaveze prema matičnom i zavisnom Društvu, odnosno prema „Elektroprivredi Crne Gore“ AD Nikšić, po osnovu isporučene električne energije.

Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze

Društvo je ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze na 31.12.2023. godine iskazalo u iznosu od 8.596.574 €, što je za 3.276.957 € manje u odnosu na 31.12.2022. godine kada su bile iskazane u iznosu od 11.873.531 €.

Ostale kratkoročne obaveze

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 4.624.137 €, što je za 3.052.835 € manje od ostalih kratkoročnih obaveza koje su evidentirane u Društvu na kraju 2022. godine i koje su iznosile 7.676.972 €.

Obaveze prema zaposlenima – zarade:

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo obaveze prema zaposlenima za neto zarade u iznosu od 1.154.790 €, Društvo je takođe iskazalo i obaveze po osnovu poreza na zarade i naknade zarada u iznosu od 102.809 €, kao i na ime doprinosa na teret zaposlenog u iznosu od 157.524 €, i obaveze za doprinose na teret poslodavca u iznosu od 100.831 €.

Na ime otpremnina Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo obavezu u iznosu od 108.688 €, a ostale obaveze prema zaposlenima Društvo je iskazalo u iznosu od 144.055 €, dok je naknade članovima Odbora direktora i Revizorskog odbora Društvo na kraju 2023. godine iskazalo u iznosu od 7.714 €. Obaveze po osnovu administrativnih zabrana zaposlenih iskazane su u iznosu od 102.856 €, a Obaveze po osnovu ugovora, rješenja i odluka u iznosu od 19.727 €, dok je Društvo Ostale obaveze iskazalo u iznosu od 6.870 €.

Obaveze po osnovu stambenog fonda:

Društvo je iskazalo i obavezu po osnovu za stambenog fonda po Kolektivnom ugovoru u iznosu od 2.445.120 €. Iznos od 1.562.500 € je početno stanje obaveza prema zaposlenima, iz sredstava predviđenih Kolektivnim ugovorom u toku 2023. godine opredijeljeno je 1.250.930,12 €, a iznos od ukupno 72.055,35 je po osnovu naplate kredita, što je ukupno iznos od 1.322.985,57 €, dok je iznos od 440.363,93 € odobrenih kredita.

Članom 123 Kolektivnog ugovora Društva propisano je da se za rješavanje stambenih potreba zaposlenih svakog mjeseca izdvaja iznos od 6% na obračunate bruto zarade zaposlenih.

Društvo je usvojilo Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih broj: 01-6391/3 od 05.05.2023. godine kojim je propisano ko ima pravo na rješavanje stambenih potreba. Pravilnikom je propisano da se sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih obezbjeđuju iz: sredstava predviđenih finansijskim planom, sredstava predviđenih Kolektivnim ugovorom, otplate anuiteta po prethodno dodijeljenim kreditima, sredstava obezbijeđenih isplatom kreditne obaveze prije predviđenog roka otplate kredita, drugih sredstava namijenjenih za rješavanje stambenih potreba. Kreditna obaveza zaposlenog utvrđuje se tako što se za svaku godinu efektivnog radnog staža u Društvu do momenta dodjele kredita, visina dodijeljenog kredita umanjuje za 3,4%, a najviše do 75% odobrenog iznosa. Pravilnikom su propisani posebni slučajevi rješavanja stambenih potreba.

Obaveze po osnovu eksproprijacije zemljišta:

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo obaveze po osnovu eksproprijacije zemljišta u iznosu od 260.547,602 €, i pomenute obaveze su nastale po sudskim sporovima za parcele od 140.322 m2, procijenjenih po 6,50 €/m2, odnosno ukupno u iznosu od 912.093 € prema 14 fizičkih lica. Društvo je u prethodnom periodu nadoknadilo iznos od 651.518 €, a preostali iznos od 260.574,60 € iskazalo kao obavezu.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Društvo u svojim Računovodstvenim politikama navodi da porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju: porez na dodatu vrijednost; porez na nepokretnost; razne takse; carine; akcize kao i sve ostale obaveze klijenta koje imaju fiskalni karakter bez obzira da li se plaćaju jedinicama lokalne samouprave ili državnim organima i institucijama.

Obaveze za poreze se procjenjuju u iznosu utvrđenom na način predviđen zakonom i drugim propisima kojima se definišu fiskalni prihodi. Smanjenje kratkoročnih obaveza je nastalo potpisivanjem Aneksa Sporazuma o međusobnim obavezama sa „Elektroprivredom Crne Gore“ AD Nikšić, kojim se odlaže isplata dividende za 2020. godinu.

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostale javne prihode

Društvo je na 31.12.2023. godine u svojim poslovnim knjigama iskazalo obavezu po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostale javne prihode u iznosu od 1.555.440 €, a po istom osnovu je na kraju poslovne 2022. godine iskazana obaveza u iznosu od 2.731.318 €, odnosno za 1.175.878 € je manje iskazana obaveza na kraju 2023. godine.

Obaveze po osnovu Poreza na dodatu vrijednost:

Izvršen je uvid u analitičku karticu Društva sa Upravom prihoda Crne Gore na 31.12.2023. godine. Izvršen je uvidu u knjigu ulaznih i izlaznih faktura kao i u ostvarene prihode u cilju utvrđivanja ispravnosti obračuna.

Obaveze Društva po osnovu poreza na dodatu vrijednost su iskazane u iznosu od 992.536 €, a na kraju 2022. godine su bile iskazane u iznosu od 589.510 €, odnosno na kraju 2023. godine su iskazane u manjem iznosu za 403.026 €.

Obaveze za akcize na ugalj:

Shodno članu 53a Zakona o akcizama propisana je akciza za ugalja (tarifna oznaka CN 2701 i 2702), koji se koristi kao gorivo i plaća se gigadžulu (GJ) bruto toplotne vrijednosti u iznosu od 0,30 €.
Iskazane su na kraju 2023. godine u iznosu od 459.639 €.

Obaveze za ostale poreze i druge dažbine iskazane su u iznosu od 3.600 €. Obaveze za poreze i doprinose na ostala i druga primanja su evidentirana u ukupnom iznosu od 99.665 €.

Obaveze za poreze na druga primanja:

Društvo je po osnovu obaveza za poreze na druga primanja iskazalo iznos od 45.313 €, i to prema strukturi koja je data u narednoj tabeli:

Obaveze za porez po odbitku na konsalting usluge	2.876,48
Obaveze za porez na naknade prevoza	4.143,46
Obaveze za porez na primanja preko neoprorezivog iznosa	333,76
Obaveze za porez na umanjenje stambenih kredita	30.973,50
Obaveze za porez na dohodak po ugovorima - komisije	1.853,85
Obaveze za porez na dohodak po ugovorima	1.115,71
Obaveze za porez na prihode od imovine i imovine prava	41,23
Obaveze za porez na primanja članova odbora direktora	710,44
Obaveze za porez na naknadu za otpremnine	3.264,45
	45.312,88

Ostale obaveze za poreze i doprinose:

Društvo je u okviru ostalih obaveza za porez i doprinose iskazalo iznos od 44.754 € i to prema sljedećoj strukturi:

Obaveze za prirez porezu na zarade i naknade zarada	13.365,14
Obaveze za prirez porezu na ostala lična primanja	963,02
obaveze za prirez porezu na primanja preko limita	66,65
Obaveze za prirez porezu na naknade po ugovorima	483,75
Obaveze za prirez porezu na umanjenje stambenih kredita	4.026,47
Obaveze za rekreaciju radnika i invalida rada	2.081,19
Obavezte za dopriose za nezaposlenost invalida	7.240,60
Obaveze za doprinose za sindikat radnika Rudnika uglja	8.428,73
Obaveze za doprinos za sindikat Rudnika uglja	3.635,92
Obaveze za doprinos za uniju sindikata	4.462,27
	44.753,74

Obaveze za doprinose:

Obaveze za doprinose PIO - odbor direktora	1.811,40
Obaveze za doprinose PIO - ugovori o djelu - komisije	1.468,63
Obaveze za doprinose na teret zaposlenog - ostala primanja	4.513,06
Obaveze za doprinose na teret poslodavca ostala primanja	1.805,22
	9.598,31

Obaveze po osnovu porez na dobitak

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo obaveze po osnovu poreza na dobitak u iznosu od 2.416.997 €, što je za 951.756 € više od obaveze po ovom osnovu koju je Društvo iskazalo na kraju 2022. godine u iznosu od 1.465.241 €.

Društvo je izvršilo obračun rezultata poslovanja i u Bilansu uspjeha iskazalo dobit poslije oporezivanja u iznosu od 15.190.750 €.

UKUPNI PRIHODI	**76.945.439,00**	**60.996.738,00**
UKUPNI RASHODI	**58.922.831,00**	**48.407.024,00**
REZULTAT ORIJE OPOREZIVANJA	**18.022.608,00**	**12.589.714,00**
Poreski rashod/prihod perioda	***2.831.858,00***	***3.153.849,00***
REZULTAT POSLIJE OPOREZIVANJA	***15.190.750,00***	***9.435.865,00***

Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo poslovne prihode u iznosu o 76.944.981 € i finansijske prihode u iznosu od 458 €, dok su poslovni rashodi iskazani u iznosu od 58.721.946 €, a finansijski rashodi u iznosu od 200.885 €, odnosno ukupni prihodi su iskazani u iznosu od 76.945.439 €, a ukupni rashodi u iznosu od 58.922.831 €, pa je iskazan rezultat prije oporezivanja u iznosu od 18.022.608 €.

Društvo je obračunalo poreski rashod perioda u iznosu od 2.831.858 €.

	2023	2022
Tekući porezi	2.416.997,00	1.465.241,00
Odloženi poreski prihodi/rashodi	414.861,00	1.688.608,00
UKUPNO PORESKI RASHOD PERIODA	***2.831.858,00***	***3.153.849,00***

- Tekući porez je obračunat u iznosu od 2.416.997 €, poreska osnovica je preuzeta iz prijave poreza na dobit, u kome je iskazana dobit u iznosu od 16.433.313,40 €.
- Odložene poreske obaveze su iskazane na 31.12.2023. godine u poslovnim knjigama Društva u iznosu od 414.861 €.

Utvrđene nepravilnosti: Odložene poreske obaveze su obračunate u iznosu od 414.861 €, što je za 54.645 € veći iznos od iznosa koji je trebalo obračunati uz korišćenje relevantnih informacija o sadašnjoj vrijednosti sredstava u računovodstvene svrhe i stope poreza na dobit u skladu sa MRS 12, pa je na takav način podcijenjen i iznos dobiti nakon oporezivanja, a precijenjena pozicija poreskog rashoda.

Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja na 31.12.2023. godine iskazana su u iznosu od 1.097.033 €, što je za 370.114 € više od pasivnih vremenskih ragraničenja iskazanih na 31.12.2022. godine, kada su iznosila 726.919 €.

Razgraničene obaveze promjenljivog dijela koncesija

Razgraničenje obaveza za varijabilni dio koncesija Društvo je u svojim poslovnim knjigama iskazalo u iznosu od 1.078.923 €, od čega se dio od 1.069.260,10 € odnosi na varijabilni dio po koncesiji za ekspoataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“, a dio od 9.662,63 € po koncesiji za eksploataciju tehničko građevinskog kamena.

JU Zavod za geološka istraživanja-Podgorica izrađuje Rješene o konačnom obračunu i uplati promjenljivog dijela koncesione naknade na godišnjem nivou. U cilju izrade Rješenja JU Zavod za geološka istraživanja-Podgorica obrazuje Komisiju za obračun konačnog i promjenljivog dijela koncesionih naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za predmetnu godinu.

Komisija na osnovu dokumentacije, propisane Pravilnikom o kriterijumima i načinu obračuna minimalnog iznosa koncesione naknade za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina („Službeni list Crne Gore“, broj 42/05) i/ili Uredbom o kriterijumima i načinu obračuna iznosa minimalne koncesione naknade za utvrđivanje prava na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina („Službeni list Crne Gore“, broj 37/11 i 40/16), a koju dostavlja koncesionar, vrši obračun konačnog promjenljivog dijela koncesionih naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za datu godinu.

Društvo je za potrebe sastavljanja finansijskih izvještaja izvršilo obračun na sljedeći način:

- PDN=69.662.403,96 € x 2,50% > 672.300 €
- PDN=1.741.560,10 € - 672.300 €
- PDN=1.069.260,10 €

Odnosno, pozitivna razlika promjenljivog dijela koncesione naknade po koncesiji za eksploataciju mrkolignitnog uglja za 2023. godinu, prema obračunu Društva iznosi 1.069.260,10 €.

Društvo je za potrebe sastavljanja finansijskih izvještaja izvršilo obračun na sljedeći način:

- PDN=(28.270 x 11,25 €/m3 č.m. x 7%) > 12.600 €
- PDN=22.262,63 € - 12.600 €
- PDN=9.662,63 €

Odnosno, pozitivna razlika promjenljivog dijela koncesione naknade po koncesiji za eksploataciju građevinsko tehničkog kamena za 2023. godinu, prema obračunu Društva iznosi 9.662,63 €.

Društvo je na takav način utvrdilo obavezu promjenljivog dijela koncesione naknade za eksploataciju mrkolignitnog uglja i tehničko građevinskog kamena za 2023. godinu, u iznosu od 1.078.923 €.

Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)

Društvo je je u 2023. godine ostvarilo ukupne prihode u uznosu 76.971.256,42€ i ukupne rashode od 58.948.648,04€. Iskaz o ukupnom rezultatu za 2023. godinu prikazan je u sljedećoj tabeli:

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU / BILANS USPJEHA/					
u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine					
					-u EUR-
Grupa računa, račun	Pozicija	Red. broj	Napomena	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
60 i 61	**1. Prihod od prodaje - neto prihod**	201		**69.689.631**	**54.763.604**
630 i 631	**2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje**	202			
62	**3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe**	203		**7.064.999**	**5.492.699**
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		**190.351**	**739.550**
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		14.001	39.709
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		176.350	699.841
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		**(31.123.568)**	**(27.055.398)**
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i toškovi materijala	209		(15.395.168)	(14.654.597)
53, 54(dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		(8.946.677)	(6.424.919)
540	c) Amortizacija	210a		(6.781.723)	(5.975.882)
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		**(26.581.854)**	**(19.313.981)**
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		(19.275.463)	(14.221.950)
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		(7.306.391)	(5.092.031)
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		(1.802.559)	(1.040.324)
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		(5.221.826)	(3.832.554)
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		(282.006)	(219.153)
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		**-**	**(42.402)**
580, 581, 582, 589	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			(42.402)
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	**8. Ostali rashodi iz poslovanja**	**220**		**(1.016.524)**	**(1.349.277)**
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		**18.223.035**	**13.234.795**
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		-	-
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		**458**	**885**

660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio),663 (dio), 664 (dio),669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		458	885
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		-	-
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio),663 (dio), 664 (dio),669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233			
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235- 236)	234		**(97.531)**	**(538.143)**
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235		25.817	20.870
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236		(123.348)	(559.013)
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		**(103.354)**	**(107.823)**
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		(103.354)	(107.823)
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234–237)	241		**(200.427)**	**(645.081)**
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		**18.022.608**	**12.589.714**
690-590	**IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno**	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		**18.022.608**	**12.589.714**
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		**(2.831.858)**	**(3.153.849)**
721	1. Tekući porez na dobit	246		(2.416.997)	(1.465.241)
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		(414.861)	(1.688.608)
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		**15.190.750**	**9.435.865**
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom / (250 do 257)	249		-	-
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258			
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom/ (249-258)	259		-	-
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260		**15.190.750**	**9.435.865**
	X. Zarada po akciji	261		**3,00**	**1,86**
	1. Osnovna zarada po akciji	262		3,00	1,86
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	264			
	XII. Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbjeđuju kontrolu	265			

Prihodi

Prema podacima iz Bilansa uspjeha, Društvo je u 2023. godini ostvarilo ukupan prihod od 76.971.256,42 € i bilježi povećanje od 26 % u odnosu na 2022. godinu, kada je prihod iznosio 61.017.608,00 €. Struktura realizovanih prihoda data je u tabeli:

Grupa	Opis	Iznos	% učešće u ukupnim prihodima
60	Prihodi od prodaje robe na malo	35.891,25	0,05%
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	69.653.739,35	90,49%
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	7.064.998,88	9,18%
65	Drugi poslovni prihodi	14.000,90	0,02%
66	Finansijski prihodi	457,84	0,00%
67	Ostali prihodi	169.361,70	0,22%
68	Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	25.817,44	0,03%
69	Prihodi iz ranijih godina	6.989,06	0,01%
Ukupno		76.971.256,42	100,00%

Prihod od prodaje robe na malo su iskazani u iznosu od 35.891,25 €, a odnose se na prihode od prodaje robe na malo (kafe i pića) ostvarene gotovinskim putem uplate pazara od strane zaposlenih konobara u blagajnu.

Prihod od prodaje proizvoda i usluga (grupa 61) – su u posmatranom period iskazani u iznosu od 69.653.739,35 €, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 14.914.164,35 € ili za 27%. Ova vrsta prihoda čini 90,49% u odnosu na ukupne prihode Društva. Osnovni proizvod Rudnika je ugalj namijenjen za industrijsku i široku potrošnju. Prihod od prodaje matičnom pravnom licu je najznačajniji prihod Društva (najveći dio proizvedenog uglja usmerava se za potrebe rada termoelektrane) i ostvaren je u iznosu od 57.092.050,43 €. Prodaja uglja matičnom pravnom licu u 2023. godini se vrši na osnovu Ugovora od 30.12.2022. godine, kojim je određena cijena uglja u iznosu od 33,00 € bez PDV-a za garantovanu donju prosječnu toplotnu moć od 9.211 KJ/kg za isporučene minimalne količine, dok se za sve količine isporučene preko godišnje minimalne količine, uvećava za 5%. U navedenu cijenu uključen je i transport uglja od mjesta iskopa do mjesta isporuke. Na navedene cijene se obračunava akciza koju plaća kupac.
Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, poreski obveznik je dužan da posebno iskaže iznos transfernih cijena iz transakcija sa povezanim licima, a zatim da utvrdi i iskaže kolika bi njihova vrijednost bila na slobodnom tržištu, između nepovezanih lica utvrđene primjenom principa ''van dohvata ruke''. Društvo je za 2023. godinu shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica i Uputstvu o bližem načinu utvrđivanja transfernih cijena transakcija, uradilo i podnijelo Poreskoj upravi Studiju o transfernim cijenama za 2023 godinu iz koje proizilazi da nema korekcija u poreskom bilansu.

U postupku revizije, dostavljene su Odluke o utvrđivanju cijena uglja za industrijsku, opštu i široku potrošnju, cjenovnici i kalkulacije prodajne cijene uglja. Odluke su donošene na mjesečnom nivou. Cijene uglja su mijenjane 4 puta u toku 2023. godine i to: januaru, februaru, aprilu i avgustu, na način što su za cijene 3 vrste uglja (krupni komad, sitni komad i kocka) u periodu januar-decembar smanjene za oko 20%, dok su cijene za vrste orah i grah neznatno promijenjene (1%), dok je cijena sitnog uglja smanjena u istom periodu za oko 12%.

Vrsta uglja	Cijena u periodu 01.01-31.01.2023	Cijena u periodu 01.02-31.03.2023	Cijena u periodu 01.04-31.07.2023	Cijena u periodu 01.08-31.12.2023
Krupni komad (80-350 mm	83.72	75.34	67.8	67.8
Sitni komad (80-200 mm)	83.72	75.34	67.8	67.8
Kocka (40-80 mm)	85.21	76.88	69	69
Orah (20-40 mm)	54.22	54.22	48.8	53.68
Grah (5-20 mm)	50.25	50.25	45.22	49.74
Sitni ugalj (0-40 mm)	45.54 za kvalitet 10.000 Kj/kg, odnosno po cijeni koja ne može biti manja od 2.931 e/GJ	45.54 za kvalitet 10.000 Kj/kg, odnosno po cijeni koja ne može biti manja od 2.931 e/GJ	40.98 za kvalitet 10.000 Kj/kg, odnosno po cijeni koja ne može biti manja od 3.5827 e/GJ	40.44 za kvalitet 10.000 Kj/kg, odnosno po cijeni koja ne može biti manja od 3.5827 e/GJ

Društvo je na računu 612 – Prihod od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu iskazalo prihod od prodaje uglja na domaćem tržištu (osim prihoda iz odnosa prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima), a odnosi se na sljedeće:
Prihod od prodaje uglja na domaćem tržištu u iznosu od 613,245.96 €, koji se odnosi na[29]:
- prihode od prodaje uglja fizičkim licima u iznosu od 330,096.23 €;
- prihode od prodaje uglja zaposlenim u Društvu u iznosu od od 136,664.78 €;
- prihode od prodaje uglja penzionerima u iznosu od 106,625.12 € na osnovu Ugovora[30] o prodaji uglja za 2023. godinu između Rudnika uglja i Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja;
- prihodi od prodaje uglja - sindikati pravnih lica u iznosu od 42,791.46 € po osnovu Ugovora o prodaji uglja između Društva i sindikata pravnih lica [31];

Prihodi od prodaje uglja u veleprodaji u iznosu od 372,044.61 €, koji se odnosi na:
- prihod od prodaje uglja u veleprodaji u iznosu od 368,300.57 € na osnovu Ugovora [32] o nabavci uglja namijenjenog za grejnu sezonu i
- prihode od prodaje gotovih proizvoda u veleprodaji u iznosu od 3,744.04 €, a odnose se na prihode od prodaje merkantilnog krompira kompaniji Voli trade.

Prihodi od pružanja usluga prevoza i utovara uglja u iznosu od 27,576.95€;

Društvo je na računu 6130 – Prihod od prodaje uglja na ino tržištu iskazalo iznos od 11,548,821.40 €, koji se najvećim djelom) odnosi na:
- Prihode od prodaje proizvoda na ino tržištu na osnovu Ugovora o prodaji uglja za 2023. godinu između Rudnika uglja i ino pravnih lica u iznosu od 11.479.192,25 €.
Najznačajniji ino kupci uglja su: Ekotane DOO iz Beograda, DOO Matador Šped iz Prijepolja, Lukas K&K iz Lazarevca, Good Will-WG DOO Beograd, Elektra DOO Prijepolje, Gazela Impeks DOO Kruševac, Sole Komerc DOO Beograd, Švaba -Užice, Vajat DOO itd.
- Prihod iznosu od 49.294,94 € se odnosi na prihode nastale po osnovu pružanja usluge prevoza uglja i troškova utovara.
Prihodi od špediterskih usluga u iznosu od 8.690,00 € se odnose na usluge špedicije prillikom isporuke uglja.

Računi grupe 62-Prihodi od aktiviranja robe i učinaka

Na računu 620–prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe za sopstvene potrebe iskazuju se prihodi po osnovu upotrebe robe za nematerijalna ulaganja, osnovna sredstva, materijal i rezervne dijelove kao i reprezentaciju. Društvo je ove prihode za 2023. godine iskazalo u iznosu od 7.064.988,88 €.
Najznačajni dio ove vrste prihoda se odnosi na prihode po osnovu kapitalizacije otkrivke u iznosu od 6.742,102.80 €. Preostali iznos prihoda se odnosi na prihode od upotrebe robe za ishranu zaposlenih u proizvodnji (224.925,54 €); prihodi po snovu korišćenja uglja za sopstvene potrebe (31.649,57 €) i prihodi po osnovu upotrebe uglja – pokloni (66.320,97 €[33]).

Računi grupe 65- Drugi poslovni prihodi

Društvo je u iskazu o finansijskoj poziciji za 2023. godine iskazalo iznos od 14.000,90 €.

[29] Iznos od 2.931,63 € se odnosi na bonifikacije – reklamacije u maloprodaji.

[30] Ugovor o prodaji uglja 01-1659 od 30.05.2023. godine

[31] Ugovor između RUPV i Osnovne škole Salko Aljković br.20000/136/2023 od 06.06.03. godine

[32] Ugovor o nabavci uglja br.20000/1/2023 između Grijanje DOO i Rudnika uglja Ad Pljevlja od 09.01.2023. godine i anexi 200000/30/2023 od 28.11.2023. godine; Ugovor o nabavci roba br. 01.011/22/1197/7/1/2023 između Ministarstva prosvjete i Rudnika uglja Ad Pljevlja od 20.01.2023. godine.

[33] Odluka br.01-12908/12 od 20.09.2023. godine-Eparhiji Budimljansko-Nkšićkoj i Odluka br.01-12908/10 od 20.09.2023. godine-JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju

Na računu 6501300-prihodi od zakupnina zemljišta od ostalih pravnih lica (13.032,00) i 65014000-prihodi od zakupnina zemljišta od fizičkih lica (231,40 €) se iskazuje prihod od zakupa po osnovu ugovora sa pravnim[34] i fizičkim licima.
Na računu 65033000 prihodi od zakupnina postrojenja i opreme od ostalih pravnih lica iskazan je iznos od 737,50 € koji se odnosi na iznajmljivanje rudarske mehanizacije drugim pravnim licima.

Računi grupe 66 - Finansijski prihodi

Društvo je u iskazu o finansijskoj poziciji za 2023.godine iskazalo iznos od 457,84 €. Na računima 6623000- prihodi od kamata na transakcione depozite (288,73) i 6631000 - obračunate pozitivne kursne razlike (169,11 €) Društvo je iskazalo iznose koji se odnose na prihode od kamata na depozite kod Prve banke i obračunate kursne razlike na deviznom računu kod Komercijalne banke.

Računi grupe 67 - Ostali prihodi

Društvo je na grupi računa 67 - ostali prihodi u 2023. godini iskazalo iznos od 169.361,70 € po osnovu: rješenja o eksproprijaciji, prodaje korišćenih sredstava, viška materijala, naplate otpisanih potraživanja, aktiviranja garancija, ukidanja rezervisanja za rekultiuvaciju i ukidanja rezervisanja za otpremnine, ukidanja rezervisanja za jubilarne nagrade, naplate štete (premije osiguranja) i ostali nepomenuti prihodi.

Računi grupe 68 - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine

Društvo je na kraju 2023. godine u svojim poslovnim knjigama iskazalo iznos od 25.817,44 €. Radi se o prihodima stečenim po osnovu usklađivanja vrijednosti datih stambenih kredita i usklađivanja vrijednosti učešća u kapitalu.

Računi grupe 692-Prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda

Društvo je u iskazu o finansijskoj poziciji za 2023. godine iskazalo iznos od 6.989,06 € koji se odnosi na naknadno utvrđene prihode iz prethodnog izvještajnog perioda.

Rashodi

Ukupni rashodi Društva u 2023. godini su iskazani u iznosu od 58.948.648,04 €, prema sljedećoj strukturi i procentualnom učešću u ukupnim rashodima:

[34] Ugovor br.360/2020 sa Crnagoraput AD

Grupa	Račun	Naziv računa	Iznos na nivou računa	% učešće u ukupnim trošk.	Iznos na nivou grupe	% učešće u ukupnim trošk.
50	501	Nabavna vrijednost	253.635,39	0,43%	253.635,39	0,43%
51	511	Troškovi materijala	2.788.443,37	4,73%	15.141.532,96	25,69%
	512	Troškovi ostalog materijala	1.927.233,47	3,27%		
	513	Troškovi goriva i energije	10.425.856,12	17,69%		
52	520	Troškovi zarada i dr.lična primanja	20.547.798,61	34,86%	26.581.853,71	45,09%
	521	Rroškovi doprinosa	1.819.818,35	3,09%		
	522	Troškovi naknada po ugovorima	511.953,57	0,87%		
	525	Troškovi naknada (zarada) posredstvom agencije i dr (zakup)	1.262.804,77	2,14%		
	526	Troškovi naknada - odbori	96.441,13	0,16%		
	529	Troškovi naknada otpremnine, dopunski rad, službeni put i dr.	2.343.037,28	3,97%		
53	530	Troškovi usluga na izradi učinaka	4.265,00	0,01%	2.881.452,36	4,89%
	531	Troškovi telef., PTT usluga i transp.usluga	39.601,14	0,07%		
	532	Troškovi usluga održavanja	968.536,80	1,64%		
	533	Troškovi ostalih zakupnina (pravna lica)	1.282,08	0,00%		
	535	Troškovi reklame (štampa, vizuelni mediji)	34.146,50	0,06%		
	536	Troškovi istraživanja	91.375,10	0,16%		
	537	Troškovi projektovanja	455.865,80	0,77%		
	539	Troškovi ostalih usluga	1.286.379,94	2,18%		
54	540	Troškovi amortizacije	6.781.723,03	11,50%	7.933.117,02	13,46%
	545	Troškovi-rezerviaanja (penzije, jub.nagrade, neiskorišćeni odmori)	984.814,22	1,67%		
	549	Rezervisanja za sudske sporove	166.579,77	0,28%		
55	550	Troškovi neproizvodnih usluga	856.515,48	1,45%	4.913.830,58	8,34%
	551	Troškovi reprezentacije	40.529,10	0,07%		
	552	Troškovi osiguranja	326.297,89	0,55%		
	553	Troškovi platnog prometa	41.588,14	0,07%		
	554	Troškovi članarina	68.921,76	0,12%		
	555	Troškovi poreza	3.478.621,10	5,90%		
	559	Ostali nematerijalni troškovi	101.357,11	0,17%		
56	562	Rashodi kamata	8.409,17	0,01%	103.354,05	0,18%
	569	Ostali fin.rashnodi	94.944,88	0,16%		
57	570	Gubici po osnovu rashodovanja	32.028,62	0,05%	953.931,11	1,62%
	574	Manjkovi	553,57	0,00%		
	576	Otpisi potraživanja (direktni)	615,15	0,00%		
	577	Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	11.612,42	0,02%		
	579	Ostali nepomenuti rashodi	909.121,35	1,54%		
58	583	Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti dug.fin.plasmana	380,16	0,00%	123.347,72	0,21%
	585	Obezvređivanje potraživanja od kupaca	122.967,56	0,21%		
59	592	naknadno utvrđeni rashodi	62.593,14	0,11%	62.593,14	0,11%
Ukupno			**58.948.648,04**	100,00%	**58.948.648,04**	100,00%

Nabavna vrijednost prodate robe (Grupa 50)

Društvo je na računima grupe 50 –nabavna vrijednost prodate robe iskazalo ukupne troškove u iznosu od 253.635,39 €. Troškovi iskazani na ovoj grupi se odnose u najvećem dijelu na namirnice za raspodejlu obroka zaposlenim, na pripremu lanč paketa i troškovima robe sadržane u realizaciji uslužne djlatnosti - kantina.

Troškovi materijala, goriva i energije (Grupa 51)

Na računima grupe 51 - Troškovi materijala iskazuju se nabavka i troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala i troškovi goriva i energije. Društvo evidencija o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 – Zalihe materijala, u finansijskom knjigovodstvu, te knjiženje ove vrste troškova vrši zaduženjem računa 511, 512, 513 i 573, u korist računa grupe 10 - Zalihe materijala, s obzirom da evidenciju o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala ne vodi u okviru klase 9 (obračun troškova i učinaka).

Ukupni troškovi iskazani na računima grupe 51 (Troškovi materijala, goriva i energije) iznose 15.141.532,96 €, prema sljedećoj strukturi:

Troškovi materijala u ukupnom iznosu od 2.788.443,37 se odnose na

- Troškove osnovnog materijala za izradu, uglavnom se odnosi na eksploziv u iznosu od 2.357.978,28€
- Troškovi pomoćnog materijala (repromaterijal, čelična užad, trake i sl.), u iznosu od 78.118,63 €;
- Troškovi potrošnog i pomoćnog materijala u iznosu od 352.346,46 €.

Troškovi ostalog materijala u iznosu od 1.927.233,47 € se odnose na troškove alata, inventara, auto guma, rezervnih djelova, inventara, HTZ opreme i sl.
Troškovi goriva i energije su evidentirani u ukupnom iznosu od 10.425.856,123 € i odnose se na potrošnju goriva u svrhu proizvodnje i drugih propratnih djelatnosti Društva, kao i potrošnju električne energije Društva u posmatranom periodu.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (Grupa 52)

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 26.581.853,71 i prikazani su u sljedećoj tabeli:

Grupa računa	Račun	Pozicija	Iznos (€):
52	**Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi**		**26,581,853.71**
	520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	20,547,798.61
	521	Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1,819,818.35
	522	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	511,953.57
	525	Troškovi naknade fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	1,262,804.77
	526	Troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora	96,441.13
	529	Ostali lični rashodi i naknade	2,343,037.28

Na računima 520 i 521 evidentirani su ukupni troškovi bruto zarada zaposlenih u Društvu, u iznosu od 22.367.616,96 €.
Društvo je donijelo Pravilnik o zaradama, kojim su utvrđeni kriterijumi, elementi i metodologija obračuna zarada zaposlenih. Shodno Pravilniku, zaposlenom pripada zarada za izvršeni rad za izvršeno radno vrijeme i ostvareni normalni učinak zavisno od: najniže cijene rada, složenosti poslova radnog mjesta, godina radnog staža, ostvarenog radnog učinka, ostvarenog opšteg uspjeha i uslova rada. Ostvareni učinak zaposlenog predstavlja njegov radni doprinos na radnom mjestu kroz izvršenu normu, koji se izražava odgovarajućim koeficijentom, a Pravilnikom su utvrđena mjerila i normativi za vrednovanje ostvarenih radnih učinaka na poslovima čija priroda to omogućava. Opšti uspjeh predstavlja korektivni faktor koji zavisi od ispunjenja plana, produktivnosti rada i finansijskih pokazatelja ostvarenih na nivou Društva, koji se izražava kroz odgovarajući koeficijent (B) i za koji, shodno Pravilniku, Izvršni direktor donosi uputstvo o određivanju koeficijenta „B“ cijeneći sve specifičnosti u planiranju i realizaciji godišnjih planova na uglju i otkrivci. Navedeno uputstvo nije donijeto. U postupku revizije je utvrđeno da Koeficijent opšteg uspjeha (B) nije jedinstven na nivou Društva, odnosno isti se utvrđuje svakog mjeseca i varira u zavisnosti od radnog mjesta i organizacione jedinice u Društvu. Društvo ne donosi posebnu odluku kojom se utvrđuje koeficijent opšteg uspjeha, a s obzirom da Uputstvo o određivanju koeficijenta „B“ nije donijeto, nijesu utvrđeni parametri na osnovu kojih se utvrđuje iznos koeficijenta i način raspoređivanja.
Po osnovu uslova rada, zarada zaposlenih uvećava se po grupama (7 grupa) za efektivne časove rada, prema procentima u zavisnosti od grupe, računato na prosječnu zaradu ostvarenu u prethodnom mjesecu u Društvu.
Zarada zaposlenima je, shodno Kolektivnom ugovoru, uvećavana za rad noću, rad na dane državnih i vjerskih praznika, prekovremeni rad i rad u drugoj smjeni.
Odlukom o utvrđivanju strukture i sastava menadžmenta br. 01-812/8 od 31.01.2022. godine utvrđeno je da menadžment čine lica sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima koja upravljaju pojedinim funkcionalnim/organizacionim cjelinama, odnosno procesima i koja po tom osnovu imaju posebne obaveze i odgovornosti u Društvu. Bruto zarade članova Menadžmenta Politikom naknada definisane se u rasponu od 2,4 do 3,25 prosječnih zarada u Društvu, dok se prosječna zarada u Društvu izračunava na osnovu ukupnog obračunatog iznosa bruto zarade u Društvu za obračunski mjesec za koji se vrši isplata, koji ne sadrži zarade članova Menadžmenta, kao ni minuli rad na nivou Društva. Pripadajući iznos bruto zarade članova Menadžmenta se uvećava za lični koeficijent imenovanog po osnovu minulog rada.
Shodno Ugovorima o radu i regulisanju međusobnih prava i obaveza Društva i Izvršnog direktora/Predsjednika Odbora direktora, zarada Izvršnog direktora je utvrđena u neto iznosu od 3,25 prosječnih zarada u Društvu, a zarada Predsjednika Odbora direktora u iznosu od 3,25 prosječnih zarada u Društvu (profesionalna funkcija).

Obračunska vrijednost koeficijenta u bruto iznosu utvrđena je Članom 43 Kolektivnog ugovora i iznosi 138,62 €, dok je članom 44 Kolektivnog ugovora predviđeno da startna zarada (posebni dio zarade) u bruto iznosu utvrđuje se na mjesečnom nivou u visini od 75% obračunske vrijednosti koeficijenta utvrđene Kolektivnim ugovorom.
Koeficijenti u obračunskim listama odgovaraju koeficijentima definisanim ugovorima o radu i Pravilnikom o zaradama.
Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije: Društvo nije donijelo Uputstvo o određivanju koeficijenta „B“, donosno koeficijenta opšteg uspjeha, što nije u skladu sa čl. 16 Pravilnika o zaradama kojim je predviđeno da Izvršni direktor donosi Uputstvo o određivanju koeficijenta „B“ cijeneći sve specifičnosti u planiranju i realizaciji godišnjih planova na uglju i otkrivci.

Preporuka: Preporučuje se Društvo da u skladu sa Pravilnikom o zaradama donese Uputstvo o određivanju koeficijenta „B”.

Na računu 522 – troškovi naknada po ugovoru o djelu iskazani su troškovi naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 511.953,57 €, čija struktura je prikazana u narednoj tabeli:

522 - Troškovi naknada po ugovoru o djelu		Iznos:
52200000	Troškovi neto naknada	415,474.52
52209000	Troškovi poreza na naknade	54,171.76
52209001	Troškovi doprinosa - PIO	42,307.29
Ukupno:		**511,953.57**

U postupku revizije je utvrđeno da je tokom godine angažovano ukupno 152 lica (pretežno na period kraći od pola godine) za poslove: u RJ Održavanje - staranje o normalnom funkcionisanju i ispravnosti parnog kotla, grejnih površina i instalacija u zimskom periodu, čišćenje kotla i odstranjivanje pepela i šljake; obavljanje fizičkih poslova radi izvođenja građevinskih radova; pružanje savjetodavnih usluga u vezi sa zakonom o javnim nabavkama; tehnička kontrola (revizija) Glavnog rudarskog projekta eksploatacije uglja; učestvovanje u izradi elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu eksploatacije uglja na PK Potrlica – Kalušići; izvođenje radova na uređenju zemljišta na lokalitetu gdje je izvršena sadnja ljekovitog bilja; obuka zaposlenih u Sektoru za razvoj i investicije; nadzor prilikom sprovođenja rekultivacije zemljišta u okviru rudničkog kompleksa, privođenja istog za potrebe plantažnog gajenja ljekovitog bilja; izrada elaborata; rad komisija za imenovanje i naknade itd.
Pregled broja angažovanih lica po mjesecima prikazan je u narednoj tabeli:

Šifra/mjesec	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
47	20	32	27	19	16	12	19	13	13	19	23	19
48	34	36	34	37	38	37	41	29	27	27	22	10
Ukupno:	**54**	**68**	**61**	**56**	**54**	**49**	**60**	**42**	**40**	**46**	**45**	**29**

Utvrđena nepravilnost: Poslovi - staranje o normalnom funkcionisanju i ispravnosti parnog kotla, grejnih površina i instalacija u zimskom periodu[35] i nadzor prilikom sprovođenja rekultivacije zemljišta u okviru rudničkog kompleksa[36] su sistematizovani aktom o sistematizaciji i u opisu su poslova radnog mjesta „Ložača parnih kotlova“ i „Poslovođa rekultivacije“/„Inženjer poljoprivrede-agronom“.

Na računu 525 – troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora iskazani su troškovi u iznosu od 1.262.804,77 €, čija struktura je prikazana u narednoj tabeli:

525 – Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora		Iznos:
52520000	Troškovi naknada po ugovorima preko Agencija	930,779.69
52520001	Troškovi zarada preko agencija - porez	53,541.20
52520002	Troškovi zarada preko agencija - PIO	242,567.38
52520004	Troškovi zarada preko agencija - nezaposlenost	10,824.50
52520005	Troškovi zarada preko agencija - ostali	20,930.00
52590000	Troškovi naknada po osnovu drugih ugovora - zakup	4,162.00
Ukupno:		**1,262,804.77**

[35] četiri lica su angažovana za period od 5; 7; 11 i 12 mjeseci
[36] angažovana dva lica

Iznos od 1.258.642,77 € odnosi se na troškove za angažovanje lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih “Kadar plus” DOO, shodno zaključenom Sporazumu br. 20000-8/2023 od 16.01.2023. godine. Navedenim sporazumom predviđeno je da Korisnik dostavlja Agenciji potpisan i pečatiran Zahtjev koji će sadržati detaljne podatke o poslovima za koje se traže izvršioci (broj izvršilaca, vrstu radnog angažovanja, iznos zarade i bonusa, detaljan opis poslova, dužinu trajanja radnog angažovanja, radno vrijeme i druge bitne informacije vezane za konkretan posao).
U postupku revizije je utvrđeno da je tokom 2023. godine 167 lica angažovano preko Agencije za ustupanje zaposlenih. Društvo nije, u skladu sa zaključenim Sporazumom, dostavljalo Agenciji za privremeno ustupanje zaposlenih potpisan i pečatiran Zahtjev koji sadrži detaljne podatke o poslovima za koje se traže izvršioci (broj izvršilaca, vrstu radnog angažovanja, iznos zarade i bonusa, detaljan opis poslova, dužinu trajanja radnog angažovanja, radno vrijeme i druge bitne informacije vezane za konkretan posao).
Troškovi naknada po osnovu zakupa u iznosu od 4.126,00 € odnosi se na participaciju troškova u plaćanju zakupnine za period do rješavanja stambene potrebe porodici preminulog zaposlenog, a na osnovu člana 17 Pravilnika o rješavanju stambenih potreba i odluke/rješenja Izvršnog direktora.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je u toku revizije, 30.08.2024. godine, u skladu sa članom 58 Zakona o radu, obavijestilo sindikat, o broju i razlozima angažovanja ustupljenih zaposlenih.

Na računu 526 – troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora iskazani su u iznosu od 96.441,13 €, čija struktura je prikazana u narednoj tabeli:

526 – Troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora		**Iznos:**
52600000	Troškovi naknada članovima odbora direktora	57,038.09
52600001	Troškovi poreza na naknade članovima odbora direktora	6,276.65
52600002	Troškovi doprinosa na naknade članovima odbora direktora	16,326.39
52620000	Troškovi naknada članovima revizorskog odbora	16,800.00
Ukupno:		**96,441.13**

Tokom 2023. godine Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore, u svojstvu skupštine akcionara, donio je Odluke o izboru članova Odbora direktora Rudnika uglja AD Pljevlja[37]. Odbor direktora je donio Poslovnik o radu br. 01-2572/7.1 od 14.03.2022. godine.
Revizorski odbor je imenovan Odlukom br. 01-4664/3 od 28.05.2021. godine, i donio je Poslovnik o radu revizorskog odbora br. 01/3-7358/7.1 od 08.06.2022. godine, Godišnji plan rada revizorskog odbora Rudnika uglja AD Pljevlja za 2023. godinu i Izvještaj o radu revizorskog odbora Rudnika uglja AD Pljevlja za period 08.06.2022-30.10.2023. godine br. 01/3-936/2.1 od 25.01.2024. godine.
Politikom naknada definisano je da Predsjednik Odbora direktora koji nije na profesionalnom radu prima naknadu u iznosu od 1,5 prosječne zarade u Društvu, ostvarene u mjesecu za koji se vrši obračun, dok član Odbora direktora koji nije na profesionalnom radu prima 1 prosječnu zaradu u Društvu, ostvarenu u mjesecu za koji se vrši obračun. Predsjedniku Revizorskog odbora pripada naknada u iznosu od 600,00 €, dok članovima Revizorskog odbora pripada naknada u iznosu od 400,00€.
Na računu 529 – ostali lični rashodi i naknade iskazani su ukupni troškovi u iznosu od 2.343.037,28 €, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

529 – Ostali lični rashodi i naknade		**Iznos:**
5290	Otpremnine i ostali lični rashodi	1,640,239.00
5291	Troškovi za službena putovanja, prevoz i dr.	561,725.24
5292	Ostala lična primanja	74,980.88
5294	Troškovi pomoći u slučaju bolesti i smrti	15,360.00
5299	Troškovi stipendija i kredita i dr.	50,732.16
Ukupno:		**2,343,037.28**

Na kontu 5290 evidentiran je trošak u iznosu od 1.640.239,00 € i isti se pretežno odnosi na: otpremnine kod odlaska u penziju, stimulativnog odlaska u penziju i sporazumnog prekida radnog odnosa (82.126,36 €), pomoći zaposlenima (72.331,66 €), zimnicu (1.332.601,97 €), jubilarne i ostale nagrade zaposlenima.

[37] Odluke br. 01-9210/6 od 28.06.2023. godine; br. 01-12950/6 od 21.09.2023. godine i br. 01-14199/3 od 16.10.2023. godine.

Članom 63 Kolektivnog ugovora kod poslodavca predviđeno je da se prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplaćuje otpremnina u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenog iz prethodnih 6 mjeseci, odnosno 6 prosječnih neto zarada kod poslodavca iz prethodnih 6 mjeseci, ukoliko je to povoljnije za zaposlenog. Zaposlenima koji su stekli uslov za ostvarivanje prava na penziju, a po sili zakona ne moraju da koriste to pravo, odobravana je i stimulacija za odlazak u penziju, shodno Odluci o stimulacijama zaposlenih za sporazumni raskid radnog odnosa. Osim isplate otpremnine za odlazak u penziju, shodno ovoj Odluci Odbora direktora zaposlenim su odobravane isplate i naknade u visini 4 prosječne zarade zaposlenog (iako je Kolektivnim ugovorom predviđeno tri prosječne zarade) ili prosječne zarade u Društvu za svaku punu godinu ranijeg odlaska u penziju, a najduže do 5 godina, kao i isplata nepovratnih sredstava u visini 4 neto obračunska koeficijenta za svaku godinu efektivnog radnog staža u Društvu (zaposlenim koji nikada nijesu koristili sredstva za rješavanje stambenih potreba, odnosno umanjenih srazmjerno procentu iskorišćenosti sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenim koji su koristili sredstva za rješavanje stambenih potreba).

Zaposlenima je isplaćena zimnica u skladu sa članom 62 Kolektivnog ugovora kod poslodavca, kojim je predviđeno da Poslodavac isplaćuje zaposlenom zimnicu u visini pet obračunskih vrijednosti koeficijenata u bruto iznosu uvećanih za 65%, a koja je oporeziva u skladu sa zakonom.
Članom 65 Kolektivnog ugovora kod poslodavca predviđeno je povodom 10, 20, 30 i 40 godina rada u Društvu ili u Društvu preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, zaposlenom se dodjeljuje jubilarna nagrada u visini od 2, 4, 6 ili 8 obračunskih vrijednosti koeficijenta u neto iznosu, a shodno spisku, jubilarnu nagradu su primila 54 zaposlena. Nagradu za pet najboljih radnika koji se nagrađuju povodom Dana Rudnika uglja AD Pljevlja i Dana Rudara CG u iznosu od po 1.000,00 € primilo je pet zaposlenih, a shodno Odluci Odbora direktora br. 01-12908/29 od 20.9.2023. godine i čl. 66 Kolektivnog ugovora.
Pomoći zaposlenim isplaćivane su shodno članu 67 Kolektivnog ugovora, u slučajevima liječenja zaposlenog ili člana uže porodice, smrti člana uže porodice itd.

Društvo je u skladu sa članom 21 Zakona o radu dostavilo Zavodu za zapošljavanje i organu uprave nadležnom za upravljanje kadrovima podatke o zaposlenima kojima je isplaćena otpremnina.

Na kontu 5291 evidentiran je iznos od 561.725,24 € i isti se pretežno odnosi na: naknade za troškove prevoza na rad zaposlenih (247.272,02 €), naknade troškova za ishranu zaposlenih u proizvodnji (272.159,92 €) i troškove dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, prevoza na službenom putu (42.293,30 €).
Shodno članu 72 kolektivnog ugovora, zaposlenom pripada mjesečna naknada za prevoz na posao i sa posla u visini cijene prevoza u lokalnom saobraćaju u sjedištu Društva (ovi rashodi su detaljnije objašnjeni u dijelu blagajničkog poslovanja).
Utvrđena nepravilnost: Društvo nije na naknade troškova za ishranu zaposlenih u proizvodnji (iznos od 272.159,92 €) obračunalo i platilo porez na dohodak fizičkih lica, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica. Ovim zakonom je predviđeno da se porez na dohodak plaća na prihode ostavarene po osnovu ličnih primanja, a da se ličnim primanjima smatraju i primanja ostvarena u obliku bonova, novčanih potvrda, akcija ili robe, činjenjem ili pružanjem pogodnosti itd.
Na kontu 5292 i 5294 evidentiran je iznos od 90.340,88 € i isti se pretežno odnosi na: naknade povodom Dana žena, pomoći za stambene potrebe, troškove pomoći u slučaju bolesti i smrti.
Ranije zaposlenim u Društvu, kojima je radni odnos prestao po sili zakona, zbog navršenih godina života ili potpunog gubitka radne sposobnosti, koji su prije prestanka radnog odnosa u radnom odnosu u Društvu proveli najmanje 10 godina i kojima do dana prestanka radnog odnosa nije na odgovarajući način po osnovu radnog odnosa rješena stambena potreba, dodijeljena su sredstva u vidu pomoći za rješavanje stambene potrebe, a shodno Pravilniku o dodjeli sredstava u vidu popmoći za rješavanje stambenih potreba ranije zaposlenih.
Na kontu 5299 evidentiran je iznos od 50.732,16 € i isti se pretežno odnosi na: troškove stipendija i kredita učenicima i studentima i naknade povodom rođenja djeteta.
Članom 70 Kolektivnog ugovora kod poslodavca predviđeno je da se učenicima i studentima – stipendistima Društva mjesečno isplaćuje stipendija za osnovno, srednje, više ili visoko obazovanje u

visini od 50, 70 ili 90% obračunske vrijednosti koeficijenta, a Društvo je stipendiralo tokom godine 15 lica.
Naknade povodom rođenja djeteta isplaćivane su shodno pojedinačnim odlukama Izvršnog direktora, koje su donijete na osnovu čl. 14a Pravilnika o postupku i procedurama odobravanja sponzorstva, donacija i pomoći, kojim je predviđeno da roditeljima novorođenog djeteta na teritoriji opštine Pljevlja se odobravaju sredstva na ime pomoći povodom rođenja djeteta, na osnovu podnijetog zahtjeva.

Troškovi proizvodnih usluga (Grupa 53)

Društvo je u toku 2023. godine na računima grupe 53 – Troškovi proizvodnih usluga iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 2.881.452,36 €, prema sljedećoj strukturi:

KONTO	OPIS	IZNOS
530	Troškovi usluga na izradi učinaka	4.265,00
531	Troškovi transportnih usluga	39.601,14
532	Troškovi usluga održavanja	968.536,80
533	Troškovi zakupa	1.282,08
534	Troškovi sajmova	0,00
535	Troškovi reklame i propagande	34.146,50
536	Troškovi istraživanja	91.375,10
537	Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju	455.865,80
538		0,00
539	Troškovi ostalih usluga	1.286.379,94
		2.881.452,36

Troškovi usluga na izradi učinaka (530)
Na računu 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka iskazuju se usluge na izradi proizvoda, odnosno učinaka koji su sastavni dio procesa proizvodnje.
Troškovi usluga na izradi učinaka predstavljaju direktne troškove nosilaca troškova i uključuju se u njihovu cijenu koštanja.
Društvo je u toku 2023. godine na računima grupe 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 4.265 €.

Troškovi transportnih usluga (531)
Na ovom računu se evidentiraju transportne usluge drugih pravnih lica, uključujući i PTT usluge.
Obuhvataju se troškovi prevoza, troškovi utovara i istovara, cjevovodni transport, troškovi taksi prevoza i rent-a-car usluga, usluge nosača, troškovi PTT usluga i ostale transportne usluge.
Troškovi transporta kod nabavke opreme, materijala, rezevnih djelova, sitnog inventara i robe čine zavisne troškove nabavke i povećavaju njihovu nabavnu vrijednost, odnosno knjiže se na teret računa klase 0 i 1, a ne na računu 531.
Društvo je u toku 2023. godine na računima grupe 531 – Troškovi transportnih usluga iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 39.601,14 €, prema sljedećoj strukturi:

KONTO	OPIS	IZNOS
5315	Troškovi mobilne i fiksne telefonije	36.504,36
531501	Troškovi ostalih PTT usluga	2.317,28
53190	Troškovi ostalih transportnih usluga	779,50
		39.601,14

Društvo je sa „MTEL“ DOO Podgorica zaključilo ugovor o pružanju usluga, čiji je predmet nabavka usluga mobilne telefonije i interneta za: usluge mobilne telefonije (paket 1); usluge mobilne telefonije (paket 2); mobilni internet i iznajmljivanje simetričnog internet linka sa fiksnim IP adresama. Ugovor je zaključen na period od 12 mjeseci i na iznos od 68.307,82 € (bez PDV-a).

Troškovi usluga održavanja (532)
Na računu 532 – Troškovi usluga održavanja iskazuju se troškovi održavanja stalnih sredstava.
Tokom korišćenja sredstava nastaju izdaci u vezi sa njima jer se korišćenjem sredstva troše, habaju, kvare i zastarijevaju. Ti naknadni izdaci imaju dvojaki tretman:
- tretiraju se kao trošak perioda: To su izdaci za svakodnevne popravke ili održavanje sredstava koji se ne uključuju u knjigovodstvenu vrijednost sredstava već se priznaju kao rashod u periodu u kojem nastaju. Razlog je što nastali troškovi omogućavaju obnavljanje, a ne povećanje početno procijenjene ekonomske koristi od sredstava, ili

- se kapitalizuju, tj. uključuju u knjigovodstvenu vrijednost sredstva i to u slučajevima kada se radi o troškovima za: Dogradnju sredstava; Zamjenu njegovog dijela, osim ako nije u pitanju pojedinačna zamjena sitnijih djelova u okviru svakodnevnog održavanja i Generalni pregled sredstva i generalni remont sredstva.

MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema reguliše priznavanje naknadnih izdataka u vezi sa nekretninama, postrojenjima i opremom i samim tim reguliše koji od tih izdataka se priznaje kao trošak održavanja.

MRS 38 – Nematerijalna imovina reguliše priznavanje naknadnih izdataka u vezi sa nematerijalnim ulaganjima i samim tim reguliše koji od tih izdataka se priznaje kao trošak održavanja.

Društvo je u toku 2023. godine na računu 532 – Troškovi usluga održavanja iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 968.536,80 €, prema sljedećoj strukturi:

KONTO	OPIS	IZNOS
5320	Troškovi usluga na tekućem održavanju osnovnih sredstava	895.787,26
53203	Troškovi usluga na tekućeg održavanja	10.071,00
5321	Troškovi usluga održavanja poslovnih prostorija	3.252,33
5322	Troškovi usluga održavanja nematerijalne imovine - softver	59.426,29
		968.536,88

Društvo je zaključilo Ugovor za nabavku usluga sa dobavljačem „Sava osiguranje“ AD Podgorica. Osnov ugovora je tenderska dokumentacija za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluga osiguranja, po partijama. Ugovor je zaključen na iznos od 47.629,39 € i PDV-om 738,99 € ukupno 48.368,38 €.

Društvo je sa dobavljačem „Elektromont preduzeće za proizvodnju i remont električnih mašina i uređaja“ DOO Subotica zaključilo Ugovor na osnovu tenderske dokumentacije za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluga remont elektromotora i generatora na iznos od 200.000 € sa PDV-om od 42.000 € ukupno 242.000 €.

Društvo je sa dobavljačem „M&I Systems Co Group“ zaključilo Ugovor za nabavku usluga na osnovu Tenderske dokumentacije za pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje za nabavku usluga održavanja sistemskog i aplikativnog informacionog sistema, ugovor je zaključen na iznos od 59.379 €, PDV je 12.468,33 €, ukupno 71.841,33 €.

Društvo je sa DOO „Montenegro services“ Pljevlja zaključilo Ugovor za nabavku za nabavku usluga zamjena upravljanja na bageru EŠ 6/45, po Tenderskoj dokumentaciji ukupna vrijednost ugovora je 260.000 €, a PDV iznosi 54.600 €, pa je ukupna vrijednost 314.600 €.

Društvo je sa dobavljačem „Roto-Term“ za projektovanje i izvođenje radova – Pljevlja, po osnovu ugovora o nabavci radova, zaključenog shodno tenderskoj dokumentaciji za otvoreni postupak javne nabavke, za nabavku radova Izmještanje drobilice DTO sistema, ukupna cijena ugovorenih radova je 300.000 €, iznos PDVa je 63.000 €, odnosno ukupno ugovoreno 363.000 €.

Troškovi zakupa (533)

Na ovom računu knjiže se troškovi zakupa kako nepokretnosti tako i pokretne imovine, kao i operativni lizing opreme, kao i troškovi zakupa kada je zakupodavac pravno lice ili preduzetnik. Društvo je u toku 2023. godine na računu 533 – zakupa iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 1.282,08 €.

Troškovi reklame i propagande (535)

Na ovom računu iskazuju se usluge po osnovu izvršene reklame i propagande, kao i troškovi po osnovu reklamnog i propagandnog materijala.

Shodno MRS 38 – Nematerijalna imovina izdaci za reklamu i propagandu ne priznaju se kao nematerijalna imovina. Kako nastaju obaveze prema dobavljačima ili dolazi do odliva gotovine može se primijeniti i MSFI 9 – Finansijski instrumenti.

Pri računovodstvenom obuhvatanju troškova reklame i propagande pojavljuju se problemi njihovog razlikovanja od troškova reprezentacije. Troškovi reprezentacije su najčešće u obliku ugostiteljskih usluga, kao i troškovi davanja sopstvenih proizvoda ili robe poslovnim partnerima, a može poslužiti i pravilo da su izdaci za troškove reklame i propagande namijenjeni pod istim uslovima većem broju unaprijed nepoznatih lica, dok su izdaci za troškove reprezentacije uglavnom namijenjeni poznatim licima.

Društvo je u toku 2023. godine na računu 535 – Troškovi reklame i propagande iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 34.146,50 €, a troškovi se odnose na troškove reklame preko štampe i vizuelnih medija.

Troškovi istraživanja (536)

Na ovom računu se iskazuju troškovi istraživanja. Priznavanje troškova proisteklih iz faze istraživanja reguliše MRS 38 - Nematerijalna imovina.

Društvo je u toku 2023. godine na računu 536 – Troškovi istraživanja iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 91.375,10 € i odnose se na troškove istraživanja novih proizvodnih procesa (7.000,00 €) i ostale troškove istraživanja (84.375,10 €).

Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju (537)

Na ovom računu iskazuju se troškovi razvoja koji u vezi sa MRS 38 - Nematerijalna imovina ne ispunjavaju uslova za kapitalizaciju.

Društvo je u toku 2023. godine na računu 537 – Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 455.856,80 €, i odnose se na:

- troškove projektovanja koji se ne kapitalizuju u iznosu od 443.900,00 € i
- troškove projektovanja, izrade i poboljšanja procesa rada u iznosu od 11.965,80 €.

Društvo je sa dobavljačem „Institut za rudarstvo i metalurgiju Bor“ iz Bora, zaključilo Ugovor za nabavku usluga, koji je zaključen na osnovu tenderske dokumentacije za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluga izrada Glavnog rudarskog projekta Potrlica, na iznos od 443.900 €, sa PDV-om od 93.219 €, odnosno ukupna vrijednost Ugovora iznosi 537.119,00 €. Društvo je sa Dobavljačem potpisalo Zapisnik o predaji dokumentacije – Glavnog rudarskog projekta eksploatacije uglja i laporca i gline kao pratećih mineralnih sirovina na površinskom kopu Potrlica-Kalušići do kraja eksploatacije, zapisnik je potpisan 04.09.2023. godine.

Troškovi ostalih usluga (539)

Na računu 539 – Troškovi ostalih usluga iskazuju se ostale proizvodne usluge, usluge zaštite na radu i ostale usluge koje nijesu iskazane na posebnim računima u okviru grupe računa 53.

U ostale proizvodne usluge ubrajaju se: usluge u prometu proizvoda i usluga, komunalne usluge, usluge zaštite na radu, naknada za korišćenje auto puta, naknada za korišćenje puteva prilikom prevoza specijalnih tereta i ostale proizvodne usluge za koje nijesu predviđeni posebni računi u okviru grupe računa 53.

Društvo je u toku 2023. godine na računu 539 – Troškovi ostalih usluga iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 1.286.379,94 €, prema sljedećoj strukturi:

KONTO	OPIS	IZNOS
5391	Troškovi za usluge prommeta proizvoda	36.962,65
5392	Troškovi komunalnih usliga - voda i čistoća	129.274,00
5393	Troškovi usluga zaštite na radu	35.091,00
5394	Naknada za korišćenje puteva - registracija vozila	4.700,96
53941	Naknada za korišćenje puteva - drumarina	1.428,60
5399	Ostali proiuzvodni troškovi - varijabilni dio koncesije	1.078.922,73
		1.286.379,94

Najznačajniji trošak Društva po osnovu ostalih proizvodnih troškova je po osnovu varijabilnog dijela koncesione naknade, po osnovu koga je Društvo iskazalo ukupan trošak u iznosu od 1.078.923 €, od čega se dio od:

- 1.069.260,10 € odnosi na varijabilni dio po koncesiji za ekspoataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju „Pljevaljski ugljeni basen“, a dio od
- 9.662,63 € po koncesiji za eksploataciju tehničko građevinskog dijela.

JU Zavod za geološka istraživanja-Podgorica izrađuje Rješenje o konačnom obračunu i uplati promjenljivog dijela koncesione naknade na godišnjem nivou, međutim do dana vršenja revizije Zavod nije dostavio Društvu Rješenje o konačnom obračunu i uplati promjenljivog dijela koncesione naknade za 2023. godinu.

Društvo je utvrdilo obavezu promjenljivog dijela koncesione naknade za eksploataciju mrkolignitnog uglja i tehničko građevinskog kamena za 2023. godinu, u iznosu od 1.078.923 €.

Troškovi amortizacije i rezervisanja (Grupa 54)

Na računima 54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava i troškovi rezervisanja u skladu sa računovodstvenom politikom pravnog lica.

Troškovi amortizacije (račun 540)

Društvo u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, na računu 540 - Troškovi amortizacije iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava obračunati prema računovodstvenoj politici pravnog lica, u korist odgovarajućih računa ispravke vrijednosti nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava otvorenih u okviru računa grupe 01 i 02.

Računovodstvene politike Društva, amortizaciju određuju na sljedeći način: “Amortizacija zemljišta, kao prirodnog bogatstva se ne vrši, za građevinske resurse i opremu se primjenjuje pravolinijska metoda amortizacije. Metoda je odabrana na osnovu vitalnosti pojedinih resursa u korisnom vijeku eksploatacije. Osnovica za amortizaciju resursa u upotrebi je nabavna vrijednost sredstava, odnosno fer vrijednost, umanjene (u oba slučaja) za rezidualnu vrijednost sredstava. Rezidualna vrijednost je procijenjeni iznos nekog sredstva koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo to sredstvo, posle umanjenja za troškove prodaje, uz pretpostavku da se to sredstvo nalazi na kraju vijeka i u stanju u kojem se očekuje da će se naći na kraju vijeka trajanja”
Društvo je u Računovodstvenim politikama, prema grupama osnovnih sredstava, a u skladu sa procijenjenim vijekom trajanja odredilo stope amortizacije za pojedine grupe.
Društvo je u knjizi osnovnih sredstava izvršilo obračun godišnje amortizacije za svako sredstvo pojedinačno. Osnovica za obračun amortizacije je nabavna (ili fer) vrijednost uz primjenu propisanih amortizacionih stopa, a koja ne uključuje rezidualnu vrijednost sredstva. Ukupno obračunata amortizacija za posmatrani period (2023. godinu), iznosi 6.781.723,03 € sa strukturom prikazanoj u narednoj tabeli:

Konto	Opis troška	Iznos troškova
54001000	TROŠKOVI AMORTIZACIJE-KONCESIJA	596.387,52
54002000	TROŠKOVI AMORTIZACIJE - SOFTVER	25.299,96
54010000	TROŠKOVI AMORTIZACIJE-GRAĐEVINSKIH OBJEKATA	854.745,51
54010100	TROŠKOVI AMORTIZACIJE - KAPITALIZACIJA OTKRIVKE	1.086.224,26
54011000	TROŠKOVI AMORTIZACIJE-OPREME	4.219.065,78
Ukupno		6.781.723,03

Na ovom računu iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava i troškovi rezervisanja u skladu sa računovodstvenim politikama pravnog lica.

Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (račun 545)

Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih knjiže se na teret računa 545, a u korist računa 404 – Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih.
Društvo je na kraju poslovne 2023. godine rashod za naknade i druge beneficije na ovom računu iskazalo u iznosu od 984.814,22 €.

KONTO	OPIS	IZNOS
5450	Rezervisanje za otpremnine za odlazak u penziju	787.967,28
5451	Rezervisanje za jubilarne nagrade zaposlenim	26.311,33
5452	Rezervisanje za neiskorišćene godišnje odmore	170.535,61
		984.814,22

Shodno Međunarodnom računovodstvenom standardu broj 19 – Naknade zaposlenim, od strane ovlašćenog aktuara je sačinjen Aktuarski obračun davanja zaposlenima po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada.
Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

Društvo je prema obračunu aktuara izvršilo rezervisanje sredstava za ove svrhe u iznosu od 787.967,28€.
Shodno Kolektivnom ugovoru Društva zaposleni imaju pravo na jubilarnu nagradu za 10, 20, 30 i 40 godina rada kod poslodavca, pa je shodno obračunu aktuara za ove svrhe izvršeno rezervisanje u iznosu od 26.311,33 €.
Zaposlenima se obračunava zarada za 12 mjeseci, pri čemu postoji određeni broj dana neiskorišćenog odmora koji zaposleni koristi u narednoj godini. Troškove zarada za dane odmora, koji zaposleni koristi u narednoj godini, kalkuliše se u godini na koju se odnosi i to na kraju godine. Društvo je shodno sopstvenom obračunu rezervisalo iznos od 170.535,61 € na ime neiskorišćenih godišnjih odmora.

Ostala rezervisanja (Račun 549)
Društvo je na 31.12.2023. godine, na računu 549 – Ostala rezervisanja, iskazalo rezervisanje za sudske sporove iskazalo iznos od 166.579,77 €, Društvo je na osnovu Pregleda sporova – Sektora za pravne, kadrovske i opšte poslove, izvršilo doknjižavanje, na iznos već rezervisanih sredstava, u iznosu od 166.579,77 €.

Nematerijalni troškovi (Grupa 55)

Nematerijalni troškovi u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 4.913.830,58 €. Struktura računa grupe 55, data je u tabeli:

550	Troškovi neproizvodnih usluga	856,515.48
551	Troškovi reprezentacije	40,529.10
552	Troškovi osiguranja	326,297.89
553	Troškovi platnog prometa	41,588.14
554	Troškovi članarina	68,921.76
555	Troškovi poreza	3,478,621.10
559	Ostali nematerijalni troškovi	101,357.11
	Ukupno:	4,913,830.58

Na računu 550 evidentirani su troškovi neproizvodnih usluga u iznosu od 856.515,48 € i isti se odnose na troškove po osnovu: revizije godišnjeg obračuna, troškove advokatskih usluga (shodno zaključenim ugovorima o pružanju pravne pomoći i advokatskom zastupanju), troškova konsalting usluga, zdravstvenih pregleda zaposlenih, stručnog usavršavanja i obrazovanja zaposlenih (kotizacije za učešće na seminarima, kongresima, savjetovanje, simpozijumi), ulaganja u licence za računare, troškove fizičkog i patrolnog obezbjeđenje Rudnika, troškovi za zaštitu čovjekove sredine, i drugih usluga. Troškovi vršenja finansijske revizije za 2022. godinu su iskazani u iznosu od 13.000,00 €. Za naznačeni iznos troškova je ispostavljen račun od strane Osnivača, po Ugovoru o pružanju usluga revizije finansijskih izvještaja za 2023. godinu. Ugovor [38]je zaključen sa Društvom za reviziju BDO i istim je, pored ostalog, predviđena i revizija Elektroprivrede Crne Gore, CEDIS-a, EPCG –Solar gradnje i EPCG-Željezare Nikšić. Troškovi konsaltinga u iznosu od 98.300,00 € pretežno se odnose na usluge izrade studije-elaborata[39] sa sagledavanjem stanja, istraživanjem, projektima i edukacijom zaposlenih na organizovanoj plantažnoj proizvodnji ljekovitog aromatičnog i začinskog bilja u organskom postupku, za minimum 20 vrsta bilja, na odlagalištima Rudnika, na površini od 100 ha.
Na istoj poziciji konsaltinga su proknjiženi i troškovi konsaltinga –ugovori sa fizičkim licima u iznosu od 2.200,00 €, koji su obzirom da se radi o fizičkim licima trebali biti prikazani u grupi 52.
Troškovi za usluge fizičkog i patrolnog obezbeđenja iskazani su u iznosu od 508.693,84 € i odnose se na usluge fizičkog obezbeđenja Rudnika za 2023. godinu, po ugovoru sa Security Guard Montenegro[40].

Na računu 551 evidentirani su troškovi reprezentacije u ukupnom iznosu od 40.529,10 € i isti se odnose na troškove ugostiteljskih usluga (31.433,28 €), troškove reprezentacije preko blagajne-društveni standard (4.738,05 €) i troškove za poklone (4.347,77€).
Biznis planom za 2023. godine, za troškove reprezentacije je predviđen iznos od 30.000 €, dok je na računu troškova reprezentacije evidentiran iznos od 40.529,10 €, što predstavlja više ostvaren trošak reprezentacije od planiranog za 10.529,10 €. Prikazani troškovi reprezentacije u iznosu 40.529,10 €, iznose 0,05% od ukupnog prihoda Društva. Sredstva za potrebe poslovne reprezentacije se utvrđuju u

[38] Ugovor o pružanju usluga revizije 10-00-610 od 11.01.2023.godine
[39] Ugovor br.02/1/3612/1 i 02/03 od 15.03.2023. godine
[40] Ugovor br. 2000227/2022 od 12.07.2022. godine

okviru Biznis plana na godišnjem nivou. Društvo posjeduje Pravilnik[41] o korišćenju sredstava reprezentacije kojom se uređuje način i uslovi korišćenja sredstava za reprezentaciju. Pravo na korišćenje sredstava na ime zroškova reprezentacije ima Predsjednik Odbora direktora i Izvršni direktor Društva. Po saglasnosti Predsjednika Odbora direktora Društva, korisnici reprezentacije, mogu biti članovi Odbora direktora I Sekretar Društva kada postoje posebni razlozi.
Pravo na korišćenje internog bifea imaju Predsjednik Odbora direktora i Izvršni direktor Društva, dok ostali članovi menadžmenta Društva, članovi Odbora direktora i Sekretar Društva imaju pravo na korišćenje usluga internog bifea ali u mjesečnom iznosu do 35,00 €.
Pravo na troškove reprezentacije u smislu prigodnih poklona poslovnim partnerima u odgovarajućim prilikama imaju Predsjednik Odbora direktora i Izvršni direktor Društva.

Na računu 552 evidentirani su troškovi premija osiguranja u iznosu od 326.297,89 € i isti se odnose na troškove po osnovu osiguranja imovine[42](237.704,83 €), i kolektivnog osiguranja zaposlenih od posledica nesrećnog slučaja (88.593,06 €).

Na računu 553 evidentirani su troškovi platnog prometa u iznosu od 41.588,14 €.

Na računu 554 evidentirani su troškovi članarina u iznosu od 68.921,76 € i isti se odnose na troškove po osnovu članarina poslovnim udruženjima, troškove doprinosa za privrednu komoru i troškove doprinosa za Turističku organizaciju Pljevlja.

Na računu 555 evidentirani su troškovi u iznosu od 3.478.621,10 €, odnose se na troškove po osnovu: poreza na imovinu (u ukupnom iznosu od 540.920,97 €,) radi se o trošku koji nastaje iz obaveze Društva po osnovu poreza na nepokretnosti po rješenjima iz jedinica lokalne samouprave koja se donose na godišnjem nivou), poreza na promet nepokretnosti po rješenju Uprave prihoda i carina[43], prireza porezu na dohodak fizičkih lica, troškove za rekreaciju radnika i invalida rada, naknada sindikata Rudnika, Unije slobodnih sindikata, doprinosa na teret poslodavca, naknada zbog zagađivanja životne sredine po rješenju Agencije za zaštitu životne sredine, troškove doprinosa za stambenu izgradnju u iznosu od 1.250.930,22 € (za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, svakog mjeseca se izdvaja Iznos od 6% na obračunate bruto zarade zaposlenih u skladu sa Kolektivnim ugovorom za stambene potrebe zaposlenih se rješavaju u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba), troškove naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine po rješenjima Uprave lokalnih javnih prihoda za obavljanje aktivnosti na teritoriji opštine Pljevlja koje utiču na životnu sredinu i za koje je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu i to u iznosu od 1,7 % ostvarenog prihoda od 54.271.588,00 € na godišnjem nivou od prodaje sirovine, poluproizvoda i proizvoda u zemlji i inostranstvu, za godinu koja prethodi godini za koju se naknada utvrđuje (2022. godina), a koja iznosi 922.617,00 €, naknade za zaštitu voda od zagađivanja i sl.

Na računu 559 evidentirani su ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 101.357,11 € i isti se odnose na troškove po osnovu: oglasa u štampi i drugim medijima, troškovi taksi (sudske i administrativne, registracione, ekološke, lokalne i druge takse), sudskih troškova i troškova vještačenja, troškove stručne literature i časopisa, ostalih nematerijalnih troškova u iznosu od 30.713,15 € (šlepanje auta, skladištenje auto guma, reklamni materijali, karte za prevoz, parking, montaža i balans guma, pranje auta, izrada visit karti, memorijske kartice, snimanje objekata i etažna razrada), nematerijalni troškovi za poreski bilans, troškova zbrinjavanje otpada (otpadnog ulja, ambalaže kontaminirane opasnim supstancama, apsorbenata, zauljanih krpa, filtera za vazduh i sl.) i nematerijalnih troškova po rješenjima o eksproprijaciji i sl.

Finansijski rashodi (Grupa 56)

[41] Pravilnik br.01-4062/4 od 22.03.2023. godine
[42] Sava osiguranje br. 20000/25/26/2023/ od 01.02.2023. godine
[43] Rješenje, PJ Pljevlja 02/1-4673/1 od 04.04.2023. godine

Na računima grupe 56 - Finansijski rashodi iskazuju se rashodi kamata i drugi rashodi koji nastaju u vezi sa finansiranjem iz tuđih izvora. Društvo je na grupi 56 iskazalo ukupne finansijske rashode u iznosu od 103.354,05 € prema sljedećoj strukturi:

56 – Finansijski rashodi		Iznos:
562	Rashodi kamata	8,409.17
559	Ostali finansijski rashodi	94,944.88
Ukupno:		**103,354.05**

Rashodi kamata iskazani su u iznosu od 8.409,17 € i isti se odnose na rashode kamata po osnovu: obaveza za PDV (934.94 €), obaveza za koncesione naknade (2,465,64 €), obaveza za poreze i doprinose (477,19 €), obaveza za akcize (1,074,23 €), razlike zarada shodno pravosnažnim presudama (3.400,21 €).

Ostali finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 94.944,88 € i odnose se na rashode u vezi sa diskontovanjem koncesija (88.512,48 €) i rashode naknada po osnovu garancija (6.432,40 €).

Najznačajni finansijski rashod Društva je nastao u vezi diskontovanja po osnovu fiksnog dijela koncesija.

Društvo u evidencijama vodi neamortizovanu vrijednost fiksnog dijela koncesija na 31.12.2022. godine u iznosu od 1.550.131,05 € i kako se radi o vrijednosti koja se odnosi i na budući period u toku 2023. godine vršeno je diskontovanje neamortizovane vrijednosti po stopi od 5,71%, te na takava način obračunat iznos od 88.512,48 €, odnosno mjesečni iznos od po 7.376,04 €. Društvo je nakon umanjenja fiksnog dijela koncesija za 2023. godinu, koji ukupno iznosi 684.900,00 € (iznos od 672.300,00 € po osnovu fiksnog dijela za eksploataciju mrkolignitnog uglja i iznos od 12.600,00 € po osnovu eksploatacije tehničko građevinskog kamena), izvršilo umanjenje pomenutog iznosa za iznos diskontovane vrijednosti od 88.512,48 €, i na takav način je dobijena sadašnja vrijednost koncesija u iznosu od 596.387,52 € koji se odnosi na 2023. godine, a umanjenjem neamortizovane vrijednosti fiksnog dijela koncesija u iznosu od 1.550.131,05 €, kao početnog stanja ovim iznosom dobijena je vrijednost ukupnih koncesija na kraju 2023. godine.

Ostali rashodi (grupa 57)

To su rashodi u obliku:

- Gubitaka po osnovu Rashodovanja i prodaje nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine; Rashodovanja i prodaje bioloških sredstava; prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica i Prodaje materijala, prodaja ovih sredstava se prikazuje na neto osnovi, odnosno iskazuju se samo rashodi (ako je prodajna vrijednost manja od knjigovodstvene vrijednosti) ili prihodi (ako je prodajna vrijednost veća od knjigovodstvene vrijednosti);
- Manjkova;
- Efekata ugovorene zaštite od rizika, osim efekata po osnovu valutne klauzule i
- Direktnih otpisa potraživanja.

Izračunavanje ostalih rashoda je različito u zavisnosti vrste rashoda.

Iskazuju se i gubici po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih prodaji, u smislu MSFI 5, iskazanih na računima grupe 04, u iznosu manjem od neotpisane vrijednosti.

Društvo je u toku 2023. godine na računima grupe 57 – Ostali rashodi iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 2.881.452,36 €, prema sljedećoj strukturi:

KONTO	OPIS	IZNOS
570	Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	32.028,62
571	Gubici po osnovu rashodovanja i prodsaje bioloških sredstava	0,00
572	Guvici po osnovu prodaje učešća u kapitalu i hartija od vrijednosti	0,00
573	Guvbici od prodaje materijala	0,00
574	Manjkovi	553,57
575	Rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi	0,00
576	Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	615,15
577	Rashodi po osnovu rashodovanja zakliha materijala i robe	11.612,42
578		0,00
579	Ostali nepomenuti rashodi	909.121,35
		953.931,11

Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme (570)

Na ovom računu se iskazuju neotpisane vrijednosti i dodatni troškovi rashodovanih i otpisanih nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme koji nijesu pokriveni prihodom od prodaje, zaduženjem ovog računa, računa ispravke vrijednosti u okviru grupe računa 01 i 02, računima potraživanja za izvrđenu prodaju, u korist odgovarajućeg računa na kojem se vode nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema.
Društvo je u toku 2023. godine na računu 570 – Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 32.028,62 €.
Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu, koji je upućen Odboru direktora na usvajanje i dalje postupanje. Popisna komisija koja je vršila popis građevinskih objekata, postrojenja i opreme je predložila za rashod osnovna sredstva nabavne vrijednosti 81.767,06 €, čija sadašnja vrijednost iznosi 32.028,62 €, od čega se dio od 5.759,92 € odnosi na neotpisanu vrijednost rashodovanih građevinskih objekata, a iznos od 26.268,70 € na neotpisanu vrijednost rashodovane opreme.

Manjkovi (574)
Na računu 574 – Manjkovi iskazujuju se manjkovi sredstva koji se utvrde na osnovu redovnog ili vanrednog popisa, osim manjkova učinaka. Ako manjak pada na teret pravnog lica, iznos manjka zajedno sa obračunatim porezima knjiži se na teret računa 574. Ako se za manjak zadužuje odgovorno lice u pravnom licu manjak se zajedno sa obračunatim porezima knjiži na teret računa 221 – Potraživanja od zaposlenih.
Obračunati porez na manjak nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda koji pada na teret pravnog lica knjiži se na ovom računu. Društvo je u toku 2023. godine na računu 574 – Manjkovi iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 553,57 € i odnosi se na manjak materijala.
Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu. Popisna komisija koja je vršila popis magacina goriva, maziva i ulja utvrdila je manjak ulja u vrijednosti od 553,57 €.

Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja (576)
Iskazuju se rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja čija je nenaplativost dokumentovana. Iskazuju se rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja zbog prinudnog poravnanja, vanparničnog poravnamnja nastupanja zastrajelosti, konačne sudske odluke ili drugog konačnog upravnog akta, kao i u drugim slučajevima za koje pravno lice posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o nenaplativosti.
Knjiženje rashoda po osnovu direktnih otpisa sprovodi se zaduženjem računa 576 i odobravanjem računa na kojem se vodi potraživanje.
Društvo je u toku 2023. godine na računu 576 – Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 615,15 €.
Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu. Popisna komisija koja je vršila popis plasmana i potraživanja utvrdila je stanje potraživanja od zaposlenih u iznosu od 600,42 €, koje se uglavnom odnose na potraživanje od zaposlenih za ugalj.

Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe (577)
Na ovom računu se iskazuju rashodi po osnovu kala, rastura, kvara, loma i sl. zaliha materijala i robe, nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda.
Društvo je u toku 2023. godine na računu 577 – Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 11.612,42 € i odnosi se na rashod zaliha materijala u magacinskom odjeljenju.
Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu.
- Popisna komisija koja je vršila popis tehničkog magacina – centralnog, utvrdila je rashod rezervnih djelova i repro-materijala u vrijednosti od 6.715,92 € (rashod rezervnih djelova u iznosu od 4.244,63 € i rashod repro-materijala u iznosu od 2.471,29 €);
- Popisna komisija koja je vršila popis magacina društvenog standarda, HTZ i ekonomata, utvrdila je rashod potrošnog materijala u vrijednosti od 23,50 €;

- Popisna komisija koja je vršila popis magacina građevinskog materijala, utvrdila je rashod potrošnog materijala u vrijednosti od 477,06 €;
- Popisna komisija koja je vršila popis magacina eksploziva, utvrdila je rashod u vrijednosti od 4.395,94 €

Ostali nepomenuti rashodi (579)

Na računu Ostali nepomenuti rashodi iskazuju se ostali rashodi za koje nije nije propisan poseban račun u okviru računa grupe 57, priznaju se kao rashodi najviše do 3% ukupnog prihoda (Član 24 stav 1 Zakona o porezu na dobit pravnih lica).

Društvo je u toku 2023. godine na računu 579 – Ostali nepomenuti rashodi iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 909.121,35 €, prema sljedećoj strukturi:

KONTO	OPIS	IZNOS
57900	Troškovi sporova i izvršenja	4.948,00
57901	Troškovi izvršenja presuda iz radnog odnosa	2.923,00
57903	Ostali nepomenuti rashodi - javni izvršitelj	398,06
57920	Kazne za privredne prestupe i prekršaje	12.865,25
57921	Troškovi postupka u vezi sa javnim nabavkama	2.336,00
57940	Rashodi naknada-Fizička i pravna lica -Rente	27.668,19
579406	Rashodi nakanada štete-Frut	49.010,24
57963	Izdaci za kulturne, obrazovne, humanitarne i druge namjene	447.103,36
57965	Rashodi finansiranja sportskih klubova	222.529,96
57990	Ostala davanja u uglju - dan rudara	115.517,65
57991	Ostali rashodi - proslava dana rudara	15.655,00
57992	Ostali rashodi - dani lavande	8.159,02
57999999	Ostali nepomenuti rashodi - finansijske razlike	7,62
		909.121,35

Društvo je usvojilo Pravilnik o postupcima i procedurama odobravanja sredstava, donacija i pomoći broj: 01-6391/1 od 05.05.2023. godine, u kome su uređeni postupci i procedure, način formalizovanja i druga pitanja odobravanja, sponzorstava, donacija i pomoći u Rudniku uglja AD Pljevlja.

Shodno članu 4 Pravilnika Izvršni direktor podnosi Odboru direktora na usvajanje obrazloženi prijedlog iznosa sredstava namijenjenih za sponzorstva, donacije i pomoći. U Biznis planu za 2023. godinu ovaj predloženi iznos je 550.000 €.

Utvrđene nepravilnosti: Ukupno je bilo planirano 550.000 €, a ukupno rashod u svrhu sponzorstava, donacija i pomoći je prikazan u iznosu od 669.633,36 €, pa je po tom osnovu došlo da neplaniranih troškova za 119.633,36 €, odnosno za 21,75% što ukazuje da nije dobro planiran ovaj rashod.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da sačinjava plan troškova za sponzorstva, donacije i pomoći na realnijim osnovama i sagledavajući stvarne potrebe korisnika i mogućnosti Društva.

Potencijalni korisnici shodno Pravilniku su: sportske organizacije i ustanove, obrazovne ustanove i organizacije, zdravstvene, kulturne, ekološke, humanitarne i vjerske ustanove i organizacije sa sjedištem na teritoriji Crne Gore i roditelji novorođene djece na teritoriji opštine Pljevlja, ukoliko su podnijeli odgovarajući zahtjev, u skladu sa odredbama Pravilnika.

Odluku o odobravanju sponzorstava, donacija ili pomoći donose Odbor direktora, Predsjednik odbora direktora i Izvršni direktor.

Za pozitivno riješene zahtjeve, koji se odnose na sponzorstva zaključuje se ugovor sa svakim korisnikom pojedinačno. Za pozitivno riješene zahtjeve za donacije i pomoći ne zaključuju se pojedinačni ugovori.

Revizijom je utvrđeno da je ukupan rashod po osnovu sponzorstava, donacija i pomoći u toku 2023. godine 669.633,36 €.

Na osnovu uvida u poslovne knjige Društva, struktura datih sponzorstava, donacija i pomoći je:

- za sportske organizacije iznos od 222.530 €;
- za oblast obrazovanja iznos od 61.037 €;
- za oblast zdravstva iznosu od 58.079,09 €;
- za vjerske organizacije iznosu od 127.200 €;
- NVO koje se bave vjerskim pitanjima iznosu od 45.000 €;
- za ostala udruženja i organizacije iznos od 155.787,28 €.

Utvrđene nepravilnosti: Članom 23 Pravilnika o postupcima i procedurama odobravanja sredstava, donacija i pomoći propisana je da se za pozitivno rješene zahtjeva, koji se odnose na sponzorstva zaključuje ugovor sa svakim korisnikom pojedinačno, u toku revizije utvrđeno je da ovaj član Pravilnika nije primjenjivan na sve korisnike sponzorstva, odnosno da nije sa svim korisnicima zaključivan ugovor. Ugovorom o sponzorstvu u članu 4 je primalac sponzorstva je obavezan da podnese izvještaj o realizovanim aktivnostima, a uvidom u dokumentaciju Društva je utvrđeno da ova ugovorna odredba nije ispoštovana od strane svih primalaca sponzorstva.

Preporuka: Društvo treba da u skladu sa Pravilnikom o postupcima i procedurama odobravanja sredstava, donacija i pomoći za sve pozitivno riješene zahtjeve za sponzorstva, sa korisnicima istih zaključi ugovor kojim precizira međusobna prava i obaveze. Takođe, u skladu sa članom 4 Ugovora o sponzorstvu uz zahtjev, mišljenje, odluku i ugovor obezbijediti i Izvještaj o realizovanim aktivnostima primaoca sponzorstva u cilju uvjeravanja da su sredstva namjenski potrošena.

Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (grupa 58)

Društvo je u okviru ove grupe iskazalo troškove u iznosu od 123.347,72 €, a odnose se na rashode obezvređivanja učešća u kapitalu Prve banke u iznosu od 380,16 € (podračun 583201) i rashode koji se odnose na obezvređivanje potraživanja od kupaca u iznosu 122.967,56 € (podračuna)58501. Radi se o potraživanjima čiji je period naplate stariji od 365 dana.

U skladu sa računovodstvenim politikama Društva „knjigovodstvena vrijednost potraživanja koriguje se preko ispravke vrijednosti, a iznos obezvređivanja se priznaje kao pozicija ostalih rashoda. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrijednosti, a naplata prethodno otpisanog potraživanja iskazuje se u strukturi ostalih prihoda. Direktan otpis potraživanja vrši se samo u slučaju kada su iscrpljene sve mogučnosti za naplatu tj. kada postoji rješenje suda o stečaju ili likvidaciji pravnog lica“.

Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda (Grupa 59)

Na računima grupe 59 - Gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda Društvo je iskazalo troškove na podračunu 59204000 u ukupnom iznosu od 62.593,14 € i odnose se na rashode iz prethodnog perioda. Najznačajni dio rashoda u iznosu od 41.100,00 €, odnosi se na rashode po osnovu računa koji se odnosi na „preduzete pravne radnje“. U postupku revizije je prezentiran račun –troškovnik o obračunu nagrade za preduzete pravne radnje zastupanja „Rudnika uglja“ AD Pljevlja u parničnom postupku P.br.422/17 8, sada P.br. 389/21-17 koji se vodi pred privrednim sudom Crne Gore, vr. spora 2.160.870,57 €. Troškovnik se odnosi na pružanje advokatskih usluga u periodu od polovine 2017. godine, a prema podacima iz troškovnika kojim se pravda nastali trošak, datum sačinjavanja je 26.04.2022. godine, dok je isti u Društvu zaveden 23.08.2023. godine, pod brojem 6300-2213/2023.

Prema podacima iz knjigovodstvene evidencije (analitička kartica dobavljača), Društvo je izmirilo obavezu po osnovu predmetnog troškovnika 22.08.2023. godine u ukupnom iznosu od 49.731,00 € (41.100,00 + 8.631,00 PDV).

U knjigovodstvu Društva ne postoje dokazi (dokumentacija) u odnosu na kontrolu tačnosti fakturisanog iznosa koji se odnose na troškovnik advokata za preduzete pravne radnje zastupanja Društva u parničnom postupku P.br. 422/17 (P.br. 389/21 -17), koje su preduzimane u periodu od 30.06.2017. godine do 21.04.2022. godine (dokaz o provjeri i verifikacija aktivnosti advokata od strane Sektora za pravne, kadrovske i opšte poslove). Obaveze po računu -troškovniku advokata su izmirene u fakturisanom iznosu od 49.731,00 €, prije nego što je račun zaveden u Društvu i proknjižen. Takođe je evidentan dug period od sačinjavanja računa (26.04.2022. godine) do njegovog evidentiranja u Arhivi Društva (23.08.2023. godine).

Preporučuje se Društvu da dosljedno primjenjuje Pravilnik o računovodstvu i Uputstvo o formiranju, sadržaju, kretanju i kontroli knjigovodstvene dokumentacije, te da knjigovodstveno evidentira promjene za koje postoje potpuni dokazi o izvršenim kontrolama.

Obračun troškova i učinaka

Obračun troškova i učinaka predstavlja kalkulativnu i računsku osnovu računovodstva troškova. Cilj je da se svi troškov koji su nastali u vezi sa stvaranjem nekog učinka (proizvoda, usluge i sl.) obuhvate i da se dodijele nosiocima troškova. Obračunom troškova i učinaka se obezbjeđuju sljedeći podaci:

- podatke o cijeni koštanja zaliha gotovih proizvoda i nezavršene proizvodnje u cilju njihovog realnog iskazivanja u Iskazu o finansijskoj poziciji i objektivnijem evidentiranju rashoda i prihoda u Iskazu o ukupnom rezultatu;
- podatke o cijeni koštanja učinaka koja će poslužiti kao osnova za formiranje prodajne cijene;
- podatke radi potpunijeg informisanja menadžmenta društva u cilju donošenja poslovnih odluka;
- podatke koji obezbjeđuju jednostavnije i sigurnije planiranje.

Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica je određeno da pravna lica u klasi 9 obavezno vode osnovne račune 900, 902, grupe računa 95 i 96 i računa 980, 982 i 983. Ostale račune predviđene u klasi 9 mogu da vode u skladu sa svojim potrebama i načinom obračuna troškova i učinaka. Trgovinska pravna lica koji se bave trgovinom nijesu obavezna da vode evidenciju u okviru računa klase 9.

Odredbe Pravilnika upućuju na neophodnost knjiženja promjena koje se odnose na nedovršenu proizvodnju i gotove proizvode u klasi 9. Kako se na grupama 11 –nedovršena proizvodnja i 12 –gotovi proizvodi, u finansijskom knjigovodstvu vrši knjiženje na početku perioda - početno stanje tih sredstava i na kraju perioda povećanje ili smanjenje vrijednosti zaliha tih sredstava, to znači da se na računima ovih grupa u toku izvještajnog perioda ne sprovode nikakva knjiženja (započinjanje nove proizvodnje, završetak proizvodnje, podaci o prodaji gotovih proizvoda i smanjenja zaliha, manjkova, viškova i td). S obzirom da konta finansijskog knjigovodstva ne pružaju dovoljno podataka o naznačenom to govori o neophodnosti vođenja knjigovodstva u okviru klase 9 –Obračun troškova i učinaka.

Kao što je prethodno naznačeno Društvo se bavi eksploatacijom uglja i na taj način proizvodi nekoliko vrsta proizvoda koje je namijenjeno tržištu (krupni komad, sitni komad, kocka, orah, grah i sitni ugalj). Osim proizvodnje uglja, Društvo je u početnoj fazi organizovanja biljne proizvodnje na rekultivisanim i ostalim površinama. Prema podacima iz Sektora proizvodnje Društvo je u toku 2023. godine ostvarilo proizvodnju ukupno 8,06 t zelene mase sljedećih biljnih vrsta: timijan (Thymus vulgaris), miloduh (Hyssopus officinalis): žalfija (Salvia officinalis):, lavanda (Lavandula angustifolia) i Lavanda groso (Lavandula intermedia). Društvo je u prethodnom periodu izvršilo nabavku opreme za proizvodnju (destilaciju) eteričnih ulja iz naznačenih biljnih vrsta. U 2023. godini je proizvedeno 51,3 i eteričnih ulja od ukupno proizvedene biljne (zelene) mase od 8,06 t. Eterična ulja se nalaze u magacinu Društva, a u vezi sa proizvodnjom je pružen na uvid sertifikat za organsku proizvodnju izdat od strane „Organska kontrola“ Doo Sarajevo.

Društvo se takođe bavi proizvodnjom krompira koju je organizovalo na terenu Servanovac u 2022. i 2023. godini, koji se nalazi u posjedu Društva. U **2023**. usjev krompira je zasađen na površini od 4 ha i proizvedeno **7,53 t** merkantilnog krompira sorte Agria **I klase**. Društvo je izvršilo prodaju krompira u vrijednosti od 4.264,09 €, sa PDV-om (nakon odbitka količinskog rabata). Društvo nije knjigovodstveno evidentiralo zalihe biljne proizvodnje. Preporučuje se Društvu, da i pored toga što se biljna proizvodnja za sada odvija u malom obimu, vrši knjigovodstvenu evidenciju zaliha.

U postupku revizije je utvrđeno da Društvo, nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, obezbijedilo organizaciju knjigovodstva uspostavljanjem dvokružnog sistema organizovanja knjigovodstva tj. pored finansijskog knjigovodstva nije uvelo i sistem obračuna troškova i učinaka korišćenjem računa Klase 9. Na ovaj način postoji mogućnost nerealnog iskazivanja podataka o cijeni koštanja zaliha gotovih proizvoda i nezavršene proizvodnje u Iskazu o finansijskoj poziciji i neobjektivnog evidentiranja rashoda i prihoda u Iskazu o ukupnom rezultatu.

Preporuka: Društvo treba, da u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, pored finansijskog knjigovodstva uvede i sistem obračuna troškova i učinaka korišćenjem računa Klase 9.

Iskaz o tokovima gotovine

Iskaz o promjenama na kapitalu „Rudnik uglja“ AD Pljevlja u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine dat je u narednom prikazu:

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE - DIREKTNI METOD				
POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	*2*	*3*	*4*	*5*
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
I. Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301		*88.963.378*	*63.730.080*
1. Prodaja i primljeni avansi	302		88.920.038	63.677.469
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		289	12.782
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304		43.051	39.829
II. Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305		*71.644.626*	*54.959.211*
1. Isplata dobavljačima i dati avansi	306		25.804.744	24.439.907
2. Zarade naknade zarada i ostali lični rashodi	307		26.084.711	17.903.188
3. Plaćene kamate	308		11.094	20.512
4. Porez na dobitak	309		1.465.241	376.091
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310		18.278.836	12.219.513
IIII. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311		***17.318.752***	***8.770.869***
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA				
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312		-	-
1. Prodaja akcija i udjela (neto priliv)	313			
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i	314			
3. Ostali finansijski plasmani (neto priliv)	315			
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316			
5. Primljene dividende	317			
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318		*11.697.397*	*11.210.600*
1. Kupovina akcija i udjela (neto odliv)	319			
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i	320		11.518.883	10.839.873
3. Ostali finansijski plasmani (neto odliv)	321		178.514	370.727
III. Neto tok gotovine iz aktivnost investiranja (I-II)	322		***(11.697.397)***	***(11.210.600)***
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA				
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		-	-
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324			
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto priliv)	325			
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326			
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		*3.369.255*	-
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328			
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odliv)	329			
3. Finansijski lizing	330			
4. Isplaćene dividende	331		3.369.255	
III. Neto tok gotovine iz aktivnost finansiranja (I-II)	332		***(3.369.255)***	**-**
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333		**2.252.100**	**(2.439.731)**
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334		**1.216.224**	**3.655.660**
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PREDRAČUNA GOTOVINE	335		169	295
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PREDRAČUNA GOTOVINE	336			
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337		**3.468.493**	**1.216.224**

Shodno članu 7 Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica (“Sl. list CG”, br. 11/2020, 139/2021; 13/2022-ispravka i 139/2022) ostavljena je mogućnost pravnom licu da samostalno odluči da li će iskaz o tokovima gotovine sastavljati primjenom direktne metode ili primjenom indirektne metode. Društvo je izabralo direktnu metodu za sastavljanje Iskaza o tokovima gotovine i popunilo propisani obrazac (Obrazac br. 3).

Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti

Razliku između pozicija priliva i odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti predstavlja Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti i iskazan je u iznosu od 17.318.752 €.

Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti je iskazan u iznosu od 88.963.378 €. Najznačajniji priliv je po osnovu poslovnog odnosa sa matičnim pravnim licem „Elektroprivredom Crne Gore“ AD Nikšić, koji iznosi 75.512.875,46 €, a potom slijedi priliv iz poslovnih aktivnosti od kupaca iz inostranstva u iznosu od 11.840.935,20 €.

Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti iznosio je 71.644.626 €. Najznačajniji odliv je po osnovu zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u iznosu od 26.084.711 €, potom odliv prema dobavljačima i dati avansi u iznosu od 25.804.744 €, od čega je najznačajniji odliv po osnovu dobavljača u zemlji za fakturisane proizvodne usluge i obaveze prema matičnim pravnim licem „Elektroprivredom Crne Gore“ AD Nikšić u iznosu od 1.967.923,16 €.

Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja

Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja predstavlja razliku između priliva gotovine iz aktivnosti investiranja i odliva gotovine iz aktivnosti investiranja i na kraju 2023. godine je iskazan u iznosu od -11.697.397 €.

Društvo u toku 2023. godine nije imalo priliv gotovine po osnovu aktivnosti investiranja.

Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja iskazan je u iznosu od 11.697.397 € i najznačajniji dio se odnosi na kupovini nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 10.631.698,78 €.

Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja

Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja predstavlja razliku između priliva gotovine iz aktivnosti finansiranja i odliva gotovine iz aktivnosti finansiranja i na kraju 2023. godine je iskazan u iznosu od -3.369.255 €.

Društvo u toku 2023. godine nije imalo priliv gotovine po osnovu aktivnosti finansiranja.

Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazan je u iznosu od 3.369.255 € i odnosi se na isplaćene dividende u navedenom iznosu.

Gotovina na početku izvještajnog perioda -iskazuje se početno stanje gotovine tekuće godine koje je na 01.01.2022. godine iznosilo 549.932 €.

U izvještajnom periodu nisu iskazane pozitivne ili negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine.

Neto tok gotovine u toku 2023. godine Društvo je iskazalo u iznosu od 2.252.100 €.

gotovina na početku izvještajnog perioda iznosila je 1.216.224 € i predstavlja gotovinu na kraju 2022. godine.

Gotovina na kraju izvještajnog perioda - Iskazuje se iznos gotovine na kraju izvještajnog perioda 31.12.2023. godine, iskazano je 3.468.493 € (Neto tok gotovine u toku 2023. godine + Gotovina na početku izvještajnog perioda).

Izvještaj o promjenama na kapitalu

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

u EUR-ima-

Pozicija	OPIS	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapital (rn 309)	Red. br.	Neupla-ćeni upisani kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (rn 320)	Red. br.	Rezerve (rn 321, 322)	Red. br.	Revalori-zacione rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspo-ređena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkuplje-ne sopstve-ne akcije i udjeli (rn 237)	Red. br.	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6++7 +8-9-10)
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	**Stanje na dan 01.01. ____ godine**	**401**	**21.492.990**	**410**	**61401**	**419**		**428**		**437**		**446**	**30.499.926**	**455**	**15.995.554**	**464**		**473**		**482**	**68.049.871**
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456		465		474		483	**0**
3.	**Korigovano početno stanje na dan 01.01. ____ godine (r.br. 1+2)**	**403**	**21.492.990**	**412**	**61401**	**421**	**0**	**430**	**0**	**439**	**0**	**448**	**30.499.926**	**457**	**15.995.554**	**466**	**0**	**475**	**0**	**484**	**68.049.871**
4.	Neto promjene u ____ godini	404		413		422		431		440		449	-533.694	458	9.969.559	467		476		485	**9.435.865**
5.	**Stanje na dan 31.12. ____ __ godine (r.br. 3+4)**	**405**	**21.492.990**	**414**	**61401**	**423**	**0**	**432**	**0**	**441**	**0**	**450**	**29.966.232**	**459**	**25.965.113**	**468**	**0**	**477**	**0**	**486**	**77.485.736**
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451		460		469		478		487	**0**
7.	**Korigovano početno stanje na dan ____ godine (r.br. 5+6)**	**407**	**21.492.990**	**416**	**61401**	**425**	**0**	**434**	**0**	**443**	**0**	**452**	**29.966.232**	**461**	**25.965.113**	**470**	**0**	**479**	**0**	**488**	**77.485.736**
8.	Neto promjene u ____ godini	408		417		426		435		444		453	-23.662	462	15.214.412	471		480		489	**15.190.750**
9.	**Stanje na dan 31.12. ____ godine (r.br. 7+8)**	**409**	**21.492.990**	**418**	**61401**	**427**	**0**	**436**	**0**	**445**	**0**	**454**	**29.942.570**	**463**	**41.179.525**	**472**	**0**	**481**	**0**	**490**	**92.676.486**

U tekućem izvještajnom periodu došlo je do neto promjene - smanjenja na poziciji Revalorizacione rezerve i to usljed obračuna dijela revalorizacione rezerve koji se godišnje prenosi na neraspoređenu dobit u iznosu od od -23.662 €, kao i usljed Neraspoređene dobiti u tekućem izvještajnom periodu koje je Društvo iskazalo u iznosu od 15.214.412 €. Ukupna neto promjena stanja kapitala u tekućem izvještajnom periodu po svim osnovama, izuzev povećanja po osnovu ispravke materijalno značajnih grešaka i promjene računovodstvenih politika na 31.12.2022. godine iznosila je -15.190.750 €.
Stanje na 31.12.2022. godine je sljedeće: Osnovni kapital 21.492.990 €, Ostali kapital 61.401 €; Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci 29.942.570 €, Neraspoređeni dobitak 41.179.525 €, odnosno stanje ukupnog Kapitala na kraju tekuće godine iznosi 92.676.486 €.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je u svojim poslovnim knjigama iskazalo dobit tekuće godine u iznosu od 15.190.750 €, usljed pogrešno obračunatih odloženih poreskih obaveza, isti je trebalo iskazati u iznosu od 15.245.394,64 €, što bi uticalo na iznos neraspoređene dobiti koja je iskazan u iznosu od 41.179.525 €, a istu je trebalo iskazati u iznosu od 41.234.169,64 €. Stanje ukupnog Kapitala na kraju tekuće godine iznosi 92.731.130,64 €.

Javne nabavke

Planom javnih nabavki br. 02/1-1179/1/ od 31.01.2023. godine i njegovim izmjenama i dopunama, planirane su nabavke radova, roba i usluga ukupne procijenjene vrijednosti 57.968.854,00 € i ukupne vrijednosti PDV-a u iznosu od 12.324.659,34 €, koje bi se realizovale putem 353 postupka, što je prikazano u narednoj tabeli:

Plan javnih nabavki i izmjene	amandman br. I datum	Datum donošenja	Ukupna vrijednost plana	Ukupna vrijednost PDV-a	Br. Postupaka
Plan	02/1-1179/1/3	31.01.2023.	56,657,604.00	12,049,296.84	352
Izmjena 1	02/1-4911/1	07.04.2023.	56,988,854.00	12,118,859.34	353
Izmjena 2	02/1-7092/1	19.05.2023.	57,548,854.00	12,236,459.34	353
Izmjena 3	02/1-14789/1	31.10.2023.	57,968,854.00	12,324,659.34	353
Izvor podataka: Plan javnih nabavki i izmjene - ESJN					

Pregled plana po vrsti postupka:

Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Procijenjena vrijednost	PDV	Ukupna vrijednost	br. postupaka
OTVORENI POSTUPAK	Robe	31,288,684.00	6,721,823.64	38,010,507.64	139
	Usluge	8,089,170.00	1,698,725.70	9,787,895.70	30
	Radovi	16,175,000.00	3,396,750.00	19,571,750.00	21
JEDNOSTAVNE NABAVKE	Robe	1,419,950.00	298,189.50	1,718,139.50	116
	Usluge	574,800.00	120,708.00	695,508.00	44
	Radovi	30,000.00	6,300.00	36,300.00	1
POZIV PO OSNOVU OKVIRNOG SPORAZUMA	Robe	331,250.00	69,562.50	400,812.50	1
Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje	Usluge	60,000.00	12,600.00	72,600.00	1
Ukupno:		**57,968,854.00**	**12,324,659.34**	**70,293,513.34**	**353**
Izvor podataka: Plan javnih nabavki objavljen na ESJN					

Plan javnih nabavki sačinjen je u skladu sa članom 84 Zakona, u pogledu roka, sadržine i saglasnosti na isti, kao i izmjene i dopune plana.
Iz Izvještaja koji su dostavljeni Ministarstvu, proizilazi da je Društvo sprovelo:
- 81 otvoreni postupak ukupne ugovorene vrijednosti nabavki u iznosu od 18.788.229,64 €,
- 2 poziva po osnovu okvirnog sporazuma (otvoreni postupci po vrsti) ukupne ugovorene vrijednosti nabavki u iznosu od 1.446.980,00 €,
- 6 pregovaračkih postupaka bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje, ukupne ugovorene vrijednosti 1.155.925,00 €
- 88 jednostavnih nabavki preko 8.000 € ukupne ugovorene vrijednosti u iznosu od 1.351.296,13 €,
- 508 jednostavnih nabavki do 8.000 € ukupne vrijednosti nabavki u iznosu od 1.422.885,04 €.

U toku 2023. godine poništeno je ukupno 42 otvorena postupka javne nabavke iz razloga predviđenih čl. 140, stav 4 Zakona o javnim nabavkama, kao i 12 jednostavnih nabavki u skladu sa članom 15 stav 1 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki, ukupne vrijednosti 6.409.289,34 €.
Pregled realizovanih nabavki dat je u narednoj tabeli:

Izvještaj	Vrsta postupka/nabavke	Broj postupaka	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama	Otvoreni postupak	81	19,417,508.00	18,788,229.64
	Poziv po osnovu okvirnog sporazuma	2	1,493,780.00	1,446,980.00
	Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje	6	1,196,000.00	1,155,925.00
Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke	Jednostavne nabavke preko 8.000,00€	88	1,455,370.00	1,351,296.13
	Jednostavne nabavke do 8.000,00€	508		1.422.885,04 EUR
Ukupno:		**685**	**23,562,658.00**	**22,742,430.77**

Članom 26 Zakona o javnim nabavkama predviđeno je da se nabavke razvrstavaju na: nabavke roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 8.000 €; nabavke roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake i veće od 8.000 €, a manje od 25.000 €; nabavke radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 8.000 €, a manje od 40.000 €, te da su javne nabavke roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 25.000 €, a radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 40.000 €.
Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je izvršen inspekcijski nadzor od strane Uprave za inspekcijske poslove, br. UPIN 0207-724/23-50486/2 od 15.12.2023. godine kojim su utvrđene nepravilnosti za predmetnu godinu, vezano za nabavku alata.

U postupku revizije je utvrđeno:
Realizacija nabavki (22.742.430,77 €) u odnosu na plan (70.293.513,34 €) je iznosila 32% za 2023. godinu, sa značajnim učešćem jednostavnih nabavki u odnosu na planirane.
Plan nabavki, roba i usluga je usklađen sa Biznis planom. U skladu sa članom 47 Zakona, rješenjem je određeno 4 službenika za javne nabavke sa položenim ispitom za rad na poslovima javnih nabavki[44].
Plan javnih nabavki priprema rukovodilac RJ nabavke i logistike na osnovu Biznis plana i dostavlja Odboru direktora na usvajanje. Zahtjev za nabavku (inicijalni nalog) pokreće odgovorna osoba na mjestu potrebe, a potpisuju ga ovlašćeno lice ispred organizacione jedinice i direktori sektora. Inicijalni

[44]Br.01-5059 od 24.12.2018.godine, br.15-2695 od 01.08.2019.godine, br.15-362 od 24.12.2020.godine, br.15-2841 od 09.04.2021.godine

nalog sadrži: redni broj iz Plana nabavki, predmet nabavke, očekivani rok isporuke, tehničku specifikaciju usluga, roba, radova koji se zahtijevaju, procjenjenu vrijednost nabavke i kriterijume za izbor najpovoljnije ponude. U svim postupcima javnih nabavki je obrazovana komisija za sprovođenje postupka javne nabavke u skladu sa članom 48 Zakona. Komisiju za nabavke, na predlog rukovodioca RJ nabavka i logistika, imenuje Izvršni direktor i ista se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Komisije se formiraju na osnovu poznavanja predmeta nabavke i samog procesa nabavke. Na osnovu inicijalnog naloga, odluku o pokretanju postupka donosi izvršni direktor, odnosno Odbor direktora (u zavisnosti od procjenjene vrijednosti nabavke). Praćenje realizacije ugovora vrši RJ za nabavku i logistiku.
Nakon evidentiranja na arhivi Društva, fakture po osnovu potpisanih ugovora o nabavkama se dostavljaju referentu za nabavku u okviru RJ za nabavke, koji vrši provjeru količine, cijena i ostalog, zatim fakturu ovjerava rukovodilac RJ za nabavke, inicijator nabavke, direktor ekonomskog sektora i izvršni direktor. Ispostavljene fakture obračunate su u skladu sa cijenama koje odgovaraju prihvaćenoj ponudi i zaključenom ugovoru. Referent za nabavku u okviru RJ za nabavke vrši kontrolu, tj. upoređuje fakturisanu robu sa prijemnicom dobijenom od strane magacionera i upoređuje elemente navedene u fakturi (cijena, količina, način plaćanja itd.) dok samu kontrolu roba vrši komisija za prijem robe u magacinu.[45]
Komisija za prijem robe, imenovana rješenjem izvršnog direktora vrši prijem robe u magacinu Društva i sačinjava se zapisnik o kvalitativnom i kvantitativnom prijemu robe. Komisiju čine: Šef službe magacina (stalni član), referent koji je učestvovao u potupku nabavke i jedan zaposleni iz tehničke pripreme RJ Održavanje (stalni član), kao predsjednik.
Jednostavne nabavke ispod 8.000 € realizovane su i evidentirane u Izvještaju o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke;
Jednostavne nabavke iznad 8.000 € realizovane su u skladu sa Pravilnikom o sprovođenju jednostavnih nabavki u pogledu: objavljivanja i sačinjavanja zahtjeva za dostavljanje ponuda (preko elektronskog sistema javnih nabavki), sačinjavanje zapisnika o otvaranju ponuda i zapisnika o pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda, obavještenja o ishodu postupka jednostavne nabavke i zaključivanja ugovora o nabavci.
Postupke jednostavnih nabavki sprovodi službenik za javne nabavke, dok se jednostavne nabavke roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 8.000,00 € sprovode direktnim izborom predmeta nabavke od određenog ponuđača i uz prihvatanje profakture, računa ili ugovora.

Utvrđena nepravilnost: Društvo posjeduje Pravilnik o nabavci roba, usluga i ustupanju izvođenja radova od 17.03.2017. godine, koji nije upodobljen sa izmijenjenom zakonskom regulativom u oblasti javnih nabavki u dijelu vrsta postupaka. Nacrt novog Pravilnika je pripremljen ali u toku revizije nije bio usvojen od strane Odbora direktora.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da ažurira Pravilnik o nabavci roba, usluga i ustupanju izvođenja radova u skladu sa izmijenjenom zakonskom regulativom u oblasti javnih nabavki.

Društvo je tokom 2023. godine vršilo nabavke hrane i pića na način što je sprovelo 9 postupaka jednostavnih nabavki procijenjene vrijednosti nabavki 204.100,00 € i ugovorene vrijednosti 242.173,64 € sa PDV-om. Ugovori su zaključivani sa dobavljačima iz Bijelog Polja, Podgorice i Pljevalja. Pored toga, za istu namjenu (suhomesnati proizvodi i hljeb) Društvo je putem direktne nabavke ispod 8.000,00 € izvršilo nabavku istih proizvoda od dobavljača iz Bijelog Polja u iznosu od 11.694,90 €.

Takođe, osim nabavke hrane i pića, Društvo je vršilo i druge nabavke bez sprovođenja odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

[45] Rješenje o imenovanju komisije za prijem robe u magacinu 02/1-10454/1 od 05.07.2023.godine

Redni broj	Izvještaj	Opis predmeta	broj postupaka	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
1	Jednostavne nabavke preko 8000€	konzervirani i pripremljeni proizvodi od mesa	3	69,700.00	85,158.00
2		Hljeb za potrebe rudnika	2	44,800.00	54,208.00
3		Mlječni proizvodi	2	44,800.00	49,688.64
4		Pića i napici za potrebe Rudnika	2	44,800.00	53,119.00
6		Alat	3	37,700.00	44,232.57
7		rezervni djelovi za Komatsu mehanizaciju	3	36,500.00	44,156.84
			15	278,300.00	330,563.05
8	Jednostavne nabavke do 8.000 €	Suhomesnati proizvodi	1	-	8,174.93
9		Hljeb	1	-	3,519.97
10		Alat	22	-	81,402.80
11		rezervni djelovi za Komatsu mehanizaciju	18	-	66,545.27
13		Dijagnostika i popravka	18	-	36,057.60
14		Izrada izvještaja o analizama	6	-	55,282.15
15		Usluge prevoza	6	-	17,294.69
			72		268,277.41

Prema objašnjenju Društva, pokušali su da sprovedu postupak - Prehrambeni proizvodi za ishranu zaposlenih po partijama: 1) hljeb i peciva, 2) mlječni proizvodi, 3) pripremljeni proizvodi od mesa, 4) konzervirani proizvodi od mesa i 5) slatki proizvodi, procijenjene vrijednosti 170.000,00 €, objavljen 05.10.2023. godine, ali se obzirom na žalbu, postupak nije mogao brzo realizovati (Rješenje Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki od 19.01.2024. godine[46]), te su nabavku navedenih roba sproveli putem jednostavnih nabavki.

Kada je u pitanju nabavka alata, Društvo je putem jednostavnih nabavki iznad 8.000 € zaključilo tri ugovora o nabavci alata sa dobavljačima „Macona“ DOO Podgorica, DOO „Mirabou“ Podgorica i „Deus“ DOO Nikšić, ukupne vrijednosti 44.232,57 € i 22 jednostavne nabavki ispod 8.000 € u ukupnom iznosu od 81.402,80 €.
Osim prehrambenih proizvoda, Društvo je vršilo i druge nabavke na sličan način, te je za nabavku rezervnih djelova za popravku mehanizacije - Komatsu, osim realizovanog otvorenog postupka[47] u iznosu od 71.832,01 €, nabavke vršilo putem više postupaka jednostavnih javnih nabavki, na način što je Društvo zaključilo 3 ugovora o nabavci djelova sa dobavljačem iz Nikšića, vrijednosti 44.156,84 € i 18 jednostavnih nabavki ispod 8.000,00 € u ukupnom iznosu od 66.545,27 €.
Prema objašnjenju Društva, u prethodnom periodu je izvršena nabavka teške rudarske mehanizacije (damperi, bageri, buldozeri) od ponuđača iz Beograda koji je zastupnik proizvođača Komatsu. Ugovorom je predviđeno da u garantnom periodu (obično 2 godine) sve zastoje u radu mašine rješava dobavljač nezavisno da li je do zastoja došlo krivicom Rudnika (nestručno rukovanje) ili isporučioca opreme (sistemske greške u proizvodnji). Dok je mašina u garantnom roku formira se Komisija u kojoj su imenovani predstavnici Rudnika i isporučioca opreme. Zadatak komisije je, između ostalog, i da utvrdi odgovornost u zastoju mašine. Ukoliko se desi da je zastoj u radu mašine prouzrokovan nestručnim upravljanjem, trošak popravke pada na teret Rudnika i Društvo je u obavezi da robu poručuje od isporučioca opreme dok traje garantni period jer u suprotnom gubi garanciju za predmetne mašine. Prema objašnjenju Društva, Rudnik je složen sistem pa nabavku rezervnih dijelova nije lako u potpunosti sprovesti u skladu sa zakonom, a da se ne ugrozi funkcionisanje Rudnika i cjelokupnog elektroenergetskog sistema.
Društvo je vršilo i druge nabavke bez sprovođenja odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke kao što su: dijagnostika i popravka, izrada izvještaja o analizama, usluge prevoza itd.
Navedeno nije u skladu sa članom 26 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno da se nabavke razvrstavaju u vrijednosne razrede u zavisnosti od procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou i članom 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno da naručilac ne smije da vrši podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena zakona.

Takođe, uočeno je da pored realizacije otvorenog postupka za pojedine vrste nabavki, isti predmet nabavke je nabavljan i putem više jednostavnih javnih nabavki iznad i ispod 8000,00 €.

[46] Br.UP.0903-295/20232 od 19.01.2024.godine
[47] Br.ugovora 20000/211/23 od 21.08.2023.godine (Autocomerce doo Pljevlja)

U postupku revizije je utvrđeno da je Društvo tokom 2023. godine vršilo jednostavne nabavke konzerviranih i pripremljenih proizvoda od mesa, hljeba, mlječnih proizvoda, pića i napitaka, alata, rezervnih djelova itd. ukupne procijenjene vrijednosti nabavki 278.300,00 € i ukupne ugovorene vrijednost 330.563,05 € (sa PDV-om) bez sprovođenja odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke. Takođe, Društvo je vršilo nabavke alata, rezervnih djelova za Komatsu mehanizaciju, dijagnostika i popravka, prevoza, izrade izvještaja o analizama bez odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke. Navedeno nije u skladu sa članom 26 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno je da se nabavke razvrstavaju u vrijednosne razrede u zavisnosti od procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou i članom 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno da naručilac ne smije da vrši podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena zakona. Društvo prilikom sprovođenja nabavki nije poštovalo Zakon o javnim nabavkama i nije sprovelo postupke javnih/jednostavnih nabavki, što je za posljedicu imalo podjelu predmeta nabavke, izbjegavanje postupaka javne nabavke i primjene Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka: Društvo treba da: poštuje vrijednosne razrede predviđene članom 26 Zakonom o javnim nabavkama, ne vrši podjelu predmeta nabavke suprotno čl. 27 st. 3 Zakonom o javnim nabavkama i sprovodi postupke jednostavnih/javnih nabavki u skladu sa Zakonom.

Sudski postupci

Društvo je dostavilo Pregled sporova sa stanjem na dan 31.12.2023. godine. Shodno navedenoj evidenciji, Društvo vodi 50 sporova u kojima je tužena strana, ukupne procijenjene vrijednosti glavnog duga 6.235.102,82 €, dok troškovi postupka i kamata iznose 37.022,17 €. U 28 postupaka Društvo je opunomoćilo advokata da zastupa Društvo, dok u preostalim predmetima su opunomoćeni zaposleni. Sporovi su pretežno radni (radi poništaja rješenja o otkazu ugovora, odluke o izricanju disciplinske mjere, naknadi štete zbog manje isplaćene zarade, otpremnine, dnevnica itd.) i imovinsko-pravni (naknada materijalne štete).

Značajniji spor koji je pravosnažno okončan na štetu Društva je po tužbi Opštine Pljevlja. Pravosnažnom presudom Apelacionog suda Crne Gore usvojen je tužbeni zahtjev i obavezano Društvo da na ime ispunjenja obaveza iz Ugovora o naknadi za uređenje građevinskog zemljišta od 16.08.2004. godine isplati iznos od 2.372.844,73 € na ime vrijednosti izvedenih radova, kao i da finansira više investicionih radova.

SENATOR DRI
Zoran Jelić
Rukovodilac Kolegijuma